

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1712

Caput III. De adjunctis Pœnitentiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42433

imò nec antiquos semper ita fuisse scrupulosos in parvis. 3. Eos esse singulares, qui pœnitentias aliaque agunt plura, quàm Deus & Ecclesia præscribat. 4. Habendam esse rationem sui honoris, licet hoc non exigat majus Dei obsequium. 5. Existimare aliquid sibi perire, si te huic vel illi submittas, ei cedas, ab illo quid patiaris, peius illo habearis, is præ te honoretur. 6. Conandum, ut omnibus placeas, nemini displiceas, unde fit, ut licentiùs cum aliis agas, in jocos & exteriora te effundas, parum de internis sollicitus. 7. Officium erga proximum ita exactè peragendum, ut semper inde lauderis ac honoreris, licet, quæ propriæ sunt perfectionis, negligas. 8. Valetudinis habendam esse rationem, corpus indulgentiùs tractandum, quærendas occasiones illud bene habendi, ut diu nos servitio Dei & proximi conservemus. 9. Ipse tam prudens & exercitatus es, ut teipsum regere possis, nec aliorum consilio vel directione indigeas &c.

C A P U T III.

1933. 1

De adjunctis Pœnitentia.

D U B I U M I.

Quid sit sigillum Confessionis & qui ad illud teneantur.

Resp. I. Sigillum hoc est obligatio juris divini strictissima in omni casu, etiam quo integri regni salus periclitaretur, ad tacendum, etiam post mortem pœnitentis, dicta in confessione [id est, in ordine ad absolutionem] sacra-

2 sacramentalem] omnia, quorum revelatio
 » Sacramentum redderet onerosum vel odio-
 » sum. *Unde resolves.*

» I. Violatio hujus sigilli duplicem habet ma-
 » litiam, Sacrilegii, contra reverentiam Sacra-
 » mento debitam, & injustitiæ, ex pacto virtuali
 » inter pœnitentem & Confessarium de secreto
 » isto servando omni casu, *Dia. p. 5. t. 11. R. 2. ex*
 » *Fag. Kellison. &c.* Neque hic datur parvitas ma-
 » teriæ, *Dia. t. 5. R. 8. ex Mald. Bald. &c.*

» II. Non inducitur hæc obligatio, 1. Per
 » confessionem factam fictè, v. g. ad furandum,
 » illudendum vel Sacerdotem pervertendum,
 » etsi hoc casu adhuc prudenter tacendum, r.
 » *Dia. t. 11. R. 26.* 2. Si quis extra confessionem
 » accipiat aliquid sub sigillo confessionis, quia
 » tantùm est obligatio secreti naturalis, gravior
 » aut levior pro rei exigentia.

» III. Non frangitur sigillum. *Primò*, Si in
 » genere dicas, Titium tibi confessum esse ve-
 » nialia aut esse probum, innocentem, modò
 » non dicas in iis circumstantiis, ex quibus col-
 » ligi posset, alios esse nocentes, vel confessos
 » mortalia. *Secundò*, Si dicas N. tibi esse confes-
 » sum, etsi in certis circumstantiis hoc quoque
 » periculosum sit. *Lay. l. 5. t. 6. c. 14. n. 21.* Imò si
 » pœnitens verbo vel facto, (v. g. clam acceden-
 » do) significaverit se nolle sciri, quòd sit con-
 » fessus, Confessarium revelare sigillum volunt
 » *Regin. Nav. & Merc. apud Dian. R. 47.* quia pœ-
 » nitens confitendo Confessario extraordina-
 » rio veniret in suspicionem gravioris criminis:
 » Quod *Tamb. in app. c. 3.* dubiè confirmat, asse-
 » rens, se vereri, ne talis accedat ad fractionem
 » sigilli. *Tertiò*. Si peccata ita referas, ut mora-

liter loquendo, persona innotescere non potest, neque communitas aliqua etiam parva infametur, ut quod ibi talia vitia regnent, vid. p. 2. t. 1. R. 13. id enim esset contra sigillum. Unde Tur. apud Dia. p. 5. t. 11. R. 45. & Tamb. in app. cap. 3. reprehendunt Superiorem localem, qui Provinciali fortè dicat, in sua domo sæpe postulari licentiam absolvendi à reservatis, quia potest redundare in ignominiam & damnum domus; etsi idem Tamb. cap. 4. num. 2. dicat probabile esse, quod non sit contra sigillum, & dictæ licentiæ petitiæ fuerint extra confessionem. Quarto. Si utaris notitiâ extra confessionem acquisitâ, imò ipsum peccatum, quod aliundè tibi innotuit, aperias, modò nullam circumstantiam ex sola confessione notam, nec certius referas, quàm extra confessionem nosti: quo in casu opus est magnâ cautelâ, & tutissimum est filere, Lay. num. 16.

IV. Quando plures, v.g. studiosi vel aulici, &c. tenentur ferre testimonium confessionis, Confessarium teneri id dare, etiam iis, quos non absolvit, docet Kon. d. 9. dub. 1. Fag. & Dia. R. 22. tum ne id negando prodat aliquo modo sigillum & pœnitentem; tum quia dando non mentitur, cum tantum testetur esse confessum: Verùm Bon. d. 5. q. 6. f. 5. p. 4. & Lugo, d. 23. f. 4. docent, tali schedam negare, non esse contra sigillum (idemque concedit Aversa q. 18. f. 3. si non constet pœnitentem accessisse hunc Confessarium) tum quia nihil dicit, sed tantum non approbat testimonio positivo confessionem, ad quod non tenerur; nec quidquam facit, ex quo possint cognosci delicta

Tom. VII.

Gggg

pœni-

»pœnitentis : tum quia aliàs via aperiretur
 »fraudibus , & multi improbi Parochos in
 »Paschate deciperent : tum quia potest esse cõ-
 »suetudo , ut scribatur absolutum esse , quod
 »falsum erit si scribat ; & si omittat , sigillum
 »franget : tum quia scandalosum erit & ini-
 »quum , publicæ meretrici perseveranti (uti de
 »occulto peccatori , sic pallianti suam iniquita-
 »tem) testimonium dare confessionis : neque
 »confessario imputandum erit , quòd eum po-
 »sitivè non defendat .

» V. Sub sigillum cadunt . 1. Omnia peccata
 »pœnitentis tam futura quàm præterita : (si-
 »quidem hæc animo se accusandi sint manife-
 »stata : secus si per modum simplicis narratio-
 »nis , vel ut Confessarium ad simile peccatum
 »induceret . *Dia. R. 25. ex Suar. & aliis 8.*) ideo
 »que peccat mortaliter , qui sive directè sive in-
 »directè aperit aliquod veniale in particulari .
 »etiam leve Titii , quia materia sigilli parvitate
 »tem non habet , ut est omnium ferè sententia
 »apud *Dia p. 5. tr. 5. R. 8. & Tamb in app. cap. 8. v. 1.*
 »qui in genere dicit , eum sibi confessum esse
 »aliquod mortale , vel casum reservatum , vel
 »excommunicationem , vel non esse absolutum
 »ob indispositionem : Imò Confessorem , qui
 »dicat absolutè , Ego Petrum non absolvi
 »frangere sigillum , dicit *Dia p. 5. t. 11. R. 42. ex*
 »*Suar. & aliis 9.*

» 2. Etiam peccata complices , sive prudent-
 »ter sive imprudenter detecti , *Suar. Vasq. Et*
 »*comm. apud Dia p. 3. t. 4. R. 111.* An verò liceat
 »interrogare de complice , ad ejus correctionem
 »faciendam , illamque ex licentiâ pœnitentis
 »facere , affirmat *Suar. & Fagun. contra Bon. Lor.*

am, Nugnum. & alios Thomistas v. *Dia. Res. 113.*³⁰
Lug. d. 16. num. 426. ubi docet, posse aliquando³⁰
 pœnitentem à Confessario obligari & cogi ad³⁰
 manifestandum complicem extra confessio.³⁰
 nem.³⁰

3. Pœnitentia imposita, si gravis sit, hoc est,³⁰
 quæ consuevit injungi pro mortali (qualis³⁰
 nunc esset, ait *Dia p. 5. c. 11. R. 31. Corona B. V.*³⁰
 non verò Miserere) *Aversa q. 18. f. 6.*³⁰

4. Peccatorum circumstantiæ, quæ taceri³⁰
 pœnitentis interest, etsi dictæ sint post absolu-³⁰
 tionem, v. g. si spurius sacros Ordines susce-³⁰
 perit, si nobilitatem jactaverit, &c. Bona verò³⁰
 pœnitentis & cætera impertinentia, quæ per³⁰
 accidens interponuntur, nec odium Sacra-³⁰
 mento pariunt, v. g. propositum religionis vel³⁰
 matrimonii, sæpe quidem (si nimirum pœni-³⁰
 tens ea tecta velit) sub obligationem secreti³⁰
 naturalis, non tamen sacramentalis, cadunt:³⁰
 Excipit *Tann. & Kon.*, nisi pœnitens talia dix-³⁰
 rit in ordine ad explicanda peccata; tunc enim³⁰
 sigillo sacramentali claudi tenent, cum *Dia R. 5.*³⁰

Idem de virtutibus & vitiis affirmat *Gran.*³⁰
 contra *Regin. & Mald.* apud *Dia. R. 30.* de defe-³⁰
 ctibus naturalibus (v. g. illegitimè naturæ esse)³⁰
 & de vitiis occultis corporis, *Kon. Hurt. & Kel-*³⁰
lison. contra *Gran. Mald. &c.* qui ea sub sigillum³⁰
 cadere absolute ajunt apud *Dia. R. 29.* Item de³⁰
 iis, quæ alios concernunt, & tamen peccata³⁰
 non sunt, *Mald. & Dia R. 38.*³⁰

Denique de scrupulis (contra *Kon. & Gra.*³⁰
 qui eos sigillo claudi absolute affirmant, &³⁰
 contra *Marchant.* qui absolute negat) idem³⁰
 tenet *Lug.* nimirum si pœnitens scrupulosa³⁰
 tem confiteatur, aut ad declaranda peccata vel³⁰

"conscientiam afferat, ait cadere sub sigillum,
 "quia est in obliquo saltem materia confessio-
 "nis: Secus, si non cognoscatur ex poenitenti-
 "relatione, sed videatur & percipiatur, v. g. ex
 "modo confitendi. Idem dicit de aliis defecti-
 "bus naturalibus, v. g. quod sit blasphemus, rudi-
 "hebetis ingenii &c. Et sic excusat Confessa-
 "rium, qui de poenitente dixit, quod imperi-
 "nentius & nanius caput sibi frangat, vid. d. 23. q. 1.
 "60. *Gran.* tamen id improbat, & *Kon.* apud *Dia.*
 "R. 50. ait esse periculosum, & posse facile fran-
 "gi sigillum indirectè. Denique *Tamb. in app.* c. 3.
 "doctrinæ isti nequidè ut probabili acquiretione,
 "atque eam à *Dia. l. c.* immeritò vocari commu-
 "nem, cum *Gran. Hurt. Palaus. Bauny. &c.* refran-
 "gentur: aliterque limitans ipse ait, si isti defe-
 "ctus, v. g. esse blasphemus, rudem, scrupulosum,
 "&c. sint passim noti, non cadere sub sigillum,
 "secus, si sint ignoti, quia confessio immunitatis
 "esse debet ab omni odio.

" Resp. II. Ad sigillum tenentur omnes, ad
 "quos quomodocumque notitia sacramenta-
 "lis confessionis pervenit; qualis est, I. Confes-
 "sarius, qui si de auditis in confessione rogetur,
 "potest negare, etiam, si opus est, cum juramen-
 "to, subintelligendo, quod possit dicere, ve-
 "potius (ut dicit *Lug.*) quod sciat scientiâ utilitatis
 "ad respondendum interroganti extra confes-
 "sionem, (excipit *Henr. & Gran.* cum *Dia. R. 43.*)
 "nisi ex illa negatione sequeretur confessionem
 "non fuisse integram, v. g. si de publica meto-
 "trice rogaretur, an non esset confessus fornicationem;
 "tunc enim declinando directam respon-
 "sionem, dicendum esse, illam confessionem
 "esse peccata sua, & se functum officio suo. (Item
 "si peccata sua, & se functum officio suo.)

si peccatum suum salvo sigillo non possit
 confiteri, debet omittere, quia sigillū strictius
 obligat, quàm integritas confessionis. II. Su-
 perior, cui se sistit absolutus à reservato, vel
 à quo petitur licentia absolvendi à reservato,
Suar. Lug. Sc. cōtra Henr. Vasq. Kon. & Palaum,
 qui secreto tantū naturali teneri volunt. III.
 Interpres. IV. Qui furtivè vel casu aliquid au-
 dit, licet inculpate. V. Omnes, quibus aliquid
 sacrilegè revelatum est: unde de hoc nec inter-
 se colloqui possunt. VI. Laicus, qui pro sacer-
 dote est habitus. VII. Doctor vel alius, qui cum
 venia pœnitentis consulitur, ut habet com-
 munionem sententia, contra *Vasq. vid. Dia. part. 2.*
tract. 15. Res. 15. VIII. Qui alterius rudis con-
 fessionem scripsit. IX. Qui scriptam invenit
 ac legit, ut docet *Rodr. Fag. Mald. Sc. apud Dia.*
part. 3. tract. 4. R. 112. & part. 5. t. 11. R. 27. contra
Suar. Bon. & Laym. quorum sententia proba-
 bilis: Juxta quam, etsi talis teneatur secreto
 naturali, peccetque mortaliter, si gravia ac dif-
 famantia vulget, secus tamen, si sciens levia
 tantū esse, ea legat ex curiositate: Unde con-
 sequenter in casu gravissimæ necessitatis, ta-
 lem confessionem scriptam liceret revelare
 (excipit *Lugo*, nisi tamen per scripturam vo-
 luerit confiteri ut mutus, vel petere faculta-
 tem absolvendi à casu reservato, *vid. d. 13. num.*
48.) X. Etiam secundū aliquos, ipse pœni-
 tens, Verūm probabilius est, eum tantū te-
 neri secreto naturali, ratione materiæ, si ea id
 requirat, tacere audita à confessario, *vid. Laym.*
Dian. p. 5. t. 11. R. 8. Unde resolves.

I. Extra confessionem, cum licentia pœni-
 tentis, potest agi de auditis in confessione, sive

¶ cum ipfomet, five cum quocunque alio, est
 ¶ periculofum fit, *D. Tho. Suar. Præ. Tan. &c.*
 ¶ Circa quam licentiam requiritur, 1. ut fit for-
 ¶ malis & expreffa, nam præfumpta, tacita, in-
 ¶ terpretativa, virtualis, (etiam in bonū ipfius
 ¶ met pœnitentis) non fufficit, *Fag. p. 2. l. 6. Tamb.*
 ¶ *Mald. & cæteri Doctores comm. 2.* Ut fit libera
 ¶ ac fpontanea, non vi, injuriâ, dolo vel per-
 ¶ preces importunas extorta, vel etiam per me-
 ¶ ritum reverentialem ipfius Confefſarii obtenta,
 ¶ *Henr. Fag. l. c. Dian. R. 10. & 24. 3.* Non re-
 ¶ vocata; nam pœnitentem pro libitu, etiam
 ¶ fine caufa, eam revocare femper poſſe, docet
 ¶ *Fag. & Dian. ll. cc. 4.* Non opus eſſe ut habeatur
 ¶ in ſcripto *Suar. Fag. ll. cc.* Imò ſi dubium fit,
 ¶ an Confefſor cum licentia locutus fuerit, Sa-
 ¶ cerdoti potiùs quàm pœnitenti credendum,
 ¶ *ex Graff. & Henr. affirmat Dian. R. 4.* vel etiam
 ¶ quàm hæredibus; v. g. ſi ex licentia defuncti
 ¶ revelet reſtitutionem ab iis faciendam, *Tan. &*
 ¶ *Mald.* Qui tamen monet, eo caſu non eſſe dic-
 ¶ cendum, eam deberi ex delicto, ſed ſolùm
 ¶ quòd talibus tantum dari voluerit; ſatiùsque
 ¶ ſuaderi moribundis, ut talia ſecreto condi-
 ¶ cillo hæredibus injungant, *vid. Dia. R. 32. 5.*
 ¶ Perinde eſſe, five ea licentia detur verbo five
 ¶ facto, quod quidem æquivalcat expreffæ con-
 ¶ ceſſioni, v. g. ſi pœnitens extra confeſſionem
 ¶ incipiat loqui cum Confefſario de dictis in
 ¶ Confeſſione, tunc enim poſſe hunc proſequi,
 ¶ docet *Averſa q. 18. ſ. 7. Tamb. in append. c. 1.*
 ¶ *ex Bonac.*

¶ II. Frangitur figillum, ſi cum pœnitente
 ¶ extra confeſſionem, ſine ejus vœnia agas de
 ¶ auditis in confeſſione aut ea te ſcire oſten-
 ¶ das

das: Quod verum purat *Sanc.* contra *Suar.* &
Luy., etiamsi cum eo tractare velles de essen-
tiali errore in ea commisso, quem illi significa-
re sine ejus venia, non licere docet *Regin. Fag.*
Bon. & alii contra *Fill. Turr. Sc.* apud *Dian p. 3.*
t. 4. R. 87. Dixi, extra, quia intra confessionem
potest fieri mentio præcedentium, ut patet ex
praxi confessariorum, qui ob recidivam ar-
guunt, & absolutionem aliquando negant, Ita
Henr. Præp. Gran. Mald. Sc. apud *Dia p. 5. t. 11.*
R. 20. ubi ipse cum *Fagun.* negat id licere sine
expressa licentia pœnitentis, nisi de iis, quæ is
iterum confitetur vel saltem tangit, v. *Dian. l. c.*
& *p. 2. t. 1. misc. R. 12.* & *p. 9. t. 11. R. 18.*

III. Frangit sigillum, qui dicit se in tali mo-
nasterio audivisse grave peccatum; tametsi
non nomet personam, *Dian p. 5. t. 11. R. 35.* &
alii 3. cum *Mald.* Additque, graviter peccare
eum, qui dicit in hoc vel isto Ordine Religio-
so, hoc vel istud peccatum fuisse admissum,
quod ex sola confessione novit. Imò nec de
civitate vel certo loco, quo quis confessiones
audivit, licere dicere, quòd gravia fiant, vel ta-
lia & talia peccata committi soleant, (nisi id
aliunde constet) docet *Hurt. Kell. & Mal.*
apud *Dia. R. 35.* quia potest redundare in gra-
vamen & infamiam ipsius communitatis, &
fortè etiam civium in particulari, quando ci-
vitas non est ampla, & pœnitentes suspecti, at-
que adeo confessio fieret illis odiosa, vid. *Dian.*
l. c. & R. 36. ubi cum *Malder.* docet Confessa-
rium, qui paucos habet pœnitentes sibi subdi-
tos (v. g. Moniales unius monasterii) scanda-
lum dare, si coram illis concionetur de vitiis

auditis in confessione, quia confessæ facili
 suffunduntur pudore.

IV. Notitiâ in sola confessione acceptâ, nul-
 lo casu uti licet, si periculum sit revelationis,
 saltem indirectæ. Verùm si nullum sit pericu-
 lum, ut vel pœnitens, vel usus scientiæ inno-
 prescat, etsi probabile sit, licere uti ad alterius
 gubernationem, v. g. negando suffragium ei,
 quem ex sola confessione sciz indignum esse,
 vel claudendo ostium, per quod quis noctu
 ingreditur ad peccandum; item cognitâ pro-
 ditione futurâ, monendo de diligenti custo-
 dia; impediendo clam matrimonium, quan-
 do scitur impedimentum, ut docet *Vasq. Henr.*
Nav. &c. Contrarium tamen verius videtur,
 quod docet *Fumus, Sanch. Kon. Lay. Dia. p. 3. t. 4.*
R. 76. & p. 5. t. 11. R. 3. & alii, quia hæc doctrina
 posset pœnitentem absterre à confessione.
 Et quidem Superioribus Religionum talis gu-
 bernandi modus prohibitus est, Anno 1594
 cum in Societate JESU jam antè idem statu-
 tum esset, prohibitumque contrarium docere,
v. Dia. p. 4. t. 4. R. 202 Contrà verò ad sui ipsius
 gubernationem licere in tali casu eâ scientiâ
 uti, videri probabilius, v. g. abstinendo à ca-
 lice, in quo scitur esse venenum, deslectendo
 à silva, in qua paratam sibi mortem sciat ex
 unius latronis confessione, docet *Syl. Henr.*
Kon. Lay. hic c. 15. contra Sua. Dia. p. 5. t. 11. R. 46.
 Excipit *Lug. nisi actio, vel omissio Confessarii*
 inducat notitiam peccati, vel damnum affe-
 rat confitenti, contra *Kon. d. 9. dub. 4. &c.* qui
 putat licere, etsi inde mors pœnitenti immi-
 neret à sociis inferenda, *v. l. c. num. 108.*

V. Denique facere aliquid, ex quo soli pœ-
 nitenti

nitenti innotescere possit id fieri ex notitiâ confessionis, esse contra sigillum negat D. Th. Bon. Sor. Vasq. &c. affirmat Syl. Val. Kon. Dia. p. 3. t. 4. R. 46. Idque confirmat Fag. Gran. Lug. &c. Avers. q. 18. f. 8. si tale sit, quod pœnitenti ruborem vel molestiam afferat, v. g. si vultum eius austeriorem ostenderet, vel eum declinaret: secus si ei sit gratum, vel saltem confessionem odiosam aut difficiliorem non reddat, v. g. si audisset eum ad indignationem incidisse ex certo facto vel dicto ipsius Confessarii, inde que ipse à talibus factis vel dictis absteineat &c.

A D D E N D A.

Quest. 285. *Quid præterea notandum sit circa* 1934.
obligationem sigilli. &c. seqq. §. 1. Confessarius tenetur servare sigillum, 1. jure ecclesiastico, quia ita gravissimè præcipit Ecclesia Cap. Sacerdos, De Pœnit. Dist. 6. & Cap. Omnis utriusque sexus, De Pœnit & Remiss. 2. Jure divino suppositâ institutione Sacramenti, quia hoc ipso quod Christus confessionem instituerit, voluit nasci tale secretum & tantam securitatem, ut posset rationabiliter obligare fideles ad confitenda omnia peccata etiam interna sine periculo faciendi confessionem ex isto capite pœnitentibus odiosam. 3. Jure naturali, nam si recta ratio dicet servandum esse secretum etiam extra confessionem sacramentalem commissum & promissum, ita ut contra justitiam peccet, qui revelat, multò magis commissum & promissum in confessione.

§. 2. Certum quidem est ex traditione & judicio totius Ecclesiæ ac etiam ex sensu communi 1935.

Gggg 5

ni

ni omnium fidelium, quòd in nullo prorsus casu licitum sit absque consensu pœnitentis revelare secretum sacramentale, neque in hoc dispensare posse etiam totam simul Ecclesiam, at tamen incertum manet, unde illa strictissima obligatio nascatur, nam 1. non est præcisè ex jure naturali obligante ad secretum, quia secretum naturale non ita obligat, quin ex gravissimis causis saltem bonum commune concernentibus liceat illud revelare. 2. Aliqui dicunt inde esse, quòd Sacerdos revelans confessionem mentiretur, quia ipse non scit ut homo sed ut gerens vicem Dei, postea autem manifestaret ut homo. *Contra* est nam imprimis postea dicere posset se scire tanquam gerentem vices Dei, nunc autem manifestare tanquam hominem, in quo nullum esset mendacium, sicuti neque tum est, si revelet cum licentia pœnitentis. Deinde si tantum ratione mendacii tenetur, ergo peccaret tantum venialiter revelando veniale, hoc autem est falsum. 3. Alii dicunt ideo esse, quia revelatio opponitur significationi ipsius Sacramenti, in quo Deus regit peccata pœnitentis; secundum illud psalmi 31. v. 1. *Beati, quorum remissa sunt iniquitates & quorum tecta sunt peccata.* *Contra* est, nam imprimis ratio illa est tantum congruentia moralis, ex qua desumi non potest tam stricta obligatio. Deinde, ergo licita non erit confessio publica, neque cum venia pœnitentis licebit revelare secretum Confessionis, quia pœnitenti licitum non est impedire significationem Sacramenti. Denique licitum erit revelare peccatum, cujus absolutio justè negata est, maxime si impœnitens illi immoriatur, nam tale peccatum

tum non tegitur, id est, non remittitur à Deo.
A. Alii dicunt scientiam ex confessione habitam esse sacram & superioris ordinis, cum ad salutem poenitentis ordinetur, ideoque non posse licite ordinari ad fines extrinsecos & inferioris ordinis. *Contrà* est, Ergo saltem licitum erit revelare pro salute poenitentis, ut impediatur ejus relapsus: Item ut fides conservetur in aliquo regno &c. Deinde res superioris ordinis potest aliquando ordinari ad rem inferioris ordinis, v. g. Missa ad recuperandam sanitatem aegroti, ergo.

§. 3. Strictissima illa obligatio sigilli sacramentalis oritur ex jure naturæ, nam sicuti jure naturæ necessarium fuit, ut omni casu illicita esset voluntaria pollutio, quia si pro aliquo casu fuisset licita, homines ob nimiam propensionem in illas voluptates facile judicassent esse nunc illum casum, quo liceat, quod gravissime nocuisset educationi prolium & propagationi generis humani, ita si homines scirent pro aliquo casu licitam esse revelationem sigilli, Confessarii sæpe crederent sibi hic & nunc licere, poenitentes autem merito timerent, ne jam esset casus, quo peccatū suum revelari posset, quod faceret confessionem odiosissimam: & ideo, inquit *Lugo* d. 22. num. 4., memini me legisse, quòd apud Abissinos vel Æthiopes hoc Sacramentum ferè abierit in desuetudinem propter malitiam Sacerdotum, qui sigillum religiosè non observabant; ergo recta ratio dicitur necessarium fuisse, ut nullo prorsus casu sigillum sacramentale esset absque consensu poenitentis revelabile: hinc *Nav.* super cap. *Sacerdos De Poen.* dist. 6. n. 118. ait, *nihil mali adeo grave occurrere*

1936.

currere

currere potest, quo non sit gravius & pejus Ecclesie Christianae confessionem Christianis excusam fieri, at simul ac concesserimus confessionem contra confidentis voluntatem revelari posse, excusa fiet illa & toti Ecclesiae molesta, ergo ob nullam causam id fieri potest. Et in hoc solo jure naturae putant obligationem illam sufficienter fundari, *Hurt. Lugo, Dicast. d. 12. dub. 1. E contra Henric. Vasq. Valent. Torr. Cón Laym. Arr. Regim. Aversa q. 18. s. 1. Haun. l. 4. n. 127. Gorm. p. 2. à n. 380.* dicunt eam obligationem non haberi ex solo isto jure naturae, sed simul ex divino positivo nobis per traditionem manifestato, nempe ex speciali praecepto Christi, qui sigillum hoc pro nullo casu voluerit esse revelabile, ne unquam periculum esset confessionem ex metu revelationis esse aut fieri odiosam. Prima sententia est probabilissima, secunda est facilior: nos dicimus saltem ex utroque capite concludi strictissimam obligationem sigilli sacramentalis pro nullo casu ab ulla humana potestate dispensabilis.

1937. §. 4. Licet fractio sigilli quoad malitiam justitiae oppositam posset esse peccatum veniale, si leviter tantum laedatur fama vel jus proximi, tamen quoad malitiam religioni oppositam semper est mortale, quia Sacramentum per hoc redditur valde odiosum, quae est gravissima irreverentia, *Mendo diff. 10. n. 146. Stoz l. 2. nu. 256.* Si autem absit revelatio peccati & tantum reddatur odiosum Sacramentum, putat *Gob. t. 7. n. 884.* posse dari materiam levem, quia putat esse posse tam leve incommodum poenitentis, ut Sacramentum non ideo reddatur graviter odiosum, sed contradicunt *Stoz & Viva in Append. ad prop. damnatas §. 9. dub. 2.*
Quid.

Quidquid fit de hoc, debet nihilominus in confessione exprimi, an sigillum sit fractum in re levi an gravi, ut constet, quale sit peccatum contra iustitiam, *Lugo, Tamb. Stoz n. 188.*

§. 5. Ex dictis colligitur, 1. sigillum esse illam ipsam obligationem jure naturali & positivo tam divino quam ecclesiastico introductam, vi cujus aliquis debet omnia, quæ non nisi ex confessione cognovit, ita indispensabiliter recta servare, ut in nullo excogitabili casu directè vel indirectè manifestare possit, quamvis salus totius mundi per hoc comparari aut omnium hominum damnatio impediri posset. 2. Si Confessarius non posset confiteri integre sine fractione sigilli, non posse nequidem in articulo mortis integre confiteri, quia major est obligatio sigilli quam integritatis materialis, & si licet tacere peccatum ob damnum vel infamiam proximi, magis ob hanc causam, *Silv. Nav. Suar. Fill. Castrop. t. 23. p. 18.*

1938.

Q. 286. Ex qua confessione oriatur hæc obligatio sigilli. R. Ex confessione Sacramentali, circa quam hæc sunt notanda.

1939.

§. 1. Confessio tum est Sacramentalis, si fiat cum animo accipiendi absolutionem à præsentem Sacerdote, non autem si cum animo accipiendi ab absente, secundum dicta n. 1202. talis tamen confessio fieret Sacramentalis, si postea factus præsens Sacerdoti illorum peccatorum adhuc memori diceret, *me accuso de peccatis ad te scriptis*, secundum dicta n. 1196. & præsumendum est poenitentem mittentem absenti scripta peccata id intendisse, adeoque peccata sic absenti scripta erunt materia sigilli.

§. 2. Confessio etiam tum est sacramentalis,

1940.

his,

lis, si fiat Sacerdoti ad habendum consilium pro
pacanda conscientia, volendo confiteri, si opus
fuerit, quamvis nunc re ipsa absit dolor vel pro-
positum emendationis, talis enim manifestatio
est inchoativa vel dispositiva vel saltem redu-
ctiva confessio: unde etiam ex tali confessione
vel accusatione sequitur obligatio sigilli, quam-
vis ex indispositione poenitentis, aut defectu
integritatis, aut etiam ex malitia Sacerdotis vel
ex defectu jurisdictionis, approbationis vel in-
tentionis non sit secuta valida absolutio, uti ha-
bet communis & certa cum *Mendo Diff.* 10. n.
126. Quod si quis Sacerdoti nolenti audire nar-
ret peccata intendens ab eo absolvi, *Suar. de
Aversa* q. 18. f. 3. negant oriri sigillum: sed pro-
babiliter affirmant *Mald. Dian. Lugo* d. 23. n. 44
sicuti sigillo tenetur etiam laicus, qui casu &
invitus audivit peccatum alterius confitentis
Sacerdoti, uti recte *Suar. & alii cum Aversa* f. 5.
contra *Sot. & Tann.*

1941. §. 3. Si quis pure historicè vel jactantiae cau-
sa narrasset Sacerdoti peccata sua, talis mani-
festatio non fuisset sacramentalis, fieret tamen
sacramentalis, si eidem Sacerdoti peccatorum
illorum adhuc memori diceret, *me accuso de pec-
catis illis tibi antehac narratis.*

1942. §. 4. Si quis etiam in confessionali genu-
flectens absque animo confitendi dicat ali-
quod peccatum Sacerdoti, & addat se commit-
tere illud sub sigillo, & Sacerdos etiam veluti
sub sigillo notitiam illam admittat, non ideo est
sub sigillo, cum non fiat in ordine ad absolu-
tionem, nec sit accusatio ullo modo sacramen-
talis, unde Sacerdos tenebitur tantum ad secre-
tum naturale, *Suar. Vasq. Fill. Gob. Aversa, Burgh*
cent

cent. 3. cas. 8. Stoz n. 219. Similiter nec sub sigillorum cadit, si quis peccatum manifestet Confessario solummodo ad consilium habendum pro infamia, poena vel alio malo avertendo, *Castrop. Stoz n. 220.* Neque tum, si fiat ad illudendum Confessario, aut ad illum seducendum, *Stoz n. 229. 232.* Neque si ad simulandum se confiteri, cum tamen de nullo peccato se accuset, sed tantum petat schedam confessionis, docentque *Laym. Lugo, Stoz n. 220. & 235.* tali non posse dari testimonium confessionis, quia confessus non est.

§. 5. Si homo rudis sua peccata aliter edicat ante statuam alicujus Sancti, & aliquis adstans audiat, non tenetur sigillo, quia credibile non est, quod fecerit ex intentione sacramentalis absolutionis, sed tantum fecerit ex desiderio remissionis obtinendae vel ad testandum magnum dolorem suum, *Gob. n. 824.* 1943.

§. 6. Si quis cum animo saltem se accusandi manifestarit peccata Sacerdoti & petat schedam confessionis, *Henriq. Bonac. Lugo, Dicast Gorm. p. 2. nu. 386.* & alii putant confessarium posse negare, sed probabilius est cum *Con. Laym. Aversa l. 2. Illf. n. 258. Stoz n. 235.* teneri dare, si soleat dare aliis eam petentibus, quia negare in talibus circumstantiis esset indirecte dicere, quod non sit rite confessus vel absolutus. An confessio facta non Sacerdoti inducat obligationem sigilli, dicitur n. 1950. 1952. 1954. 1944.

Q. 287. Quas sententias expediat sequi circa hanc materiam de sigillo. R. Si plures sententiae sint probabiles, in praxi, expedit sequi illas, quae favent sigillo, *Dian. in proemio ad p. 5. t. 11. Gob. tr. 7. n. 853. Stoz l. 2. n. 205.* Ratio est 1. quia Autho-

Autho-

Authores, qui dicunt hoc vel illud non cadere sub figillum, fatentur obligationem secreti naturalis vel fidelitatis, ergo ut quis tanto magis peccato quovis removeatur, melius erit tenere in praxi, quod etiam sub figillum cadat. 2. Qui sequitur sententias non faventes figillo, communiter committit scandalum saltem apud rudiores putantes figillum frangi. 3. Quando jura videntur esse fere paria, potius favendum est causæ piæ quàm non piæ, sententia autem pro figillo est causa piæ, cum stet pro reverentia tanto majori Sacramenti. 4. Quando duæ sententiæ sunt probabiles, non debeo sequi illam, quæ erit in damnum tertii, nisi hic præmoneatur & consentiat, v. g. quando probabile est equum esse & non esse meum, non debeo illum vendere Titio nisi præmonito & consentienti, atqui aliquid esse vel non esse contra figillum hoc plurimum interest pœnitentis, ergo quando utrumque est probabile, non debeo sine illius licentia sequi negativam, quæ ipsi merito poterit esse gravis vel damnosa. 5. In re etiam positivè dubia potius judicandum est in favorem pœnitentis & confessionis, neque potest prævalere possessio libertatis, quam diceretur habere Confessarius ad loquendum, nam hic obstat periculum scandali, vel saltem, quod confessio reddatur odiosa, ergo hic vincitur possessio, cum non sint omnia æqualia. Hinc

1946. *Infertur* 1. Si quis dubitet, an audiverit aliquid in- an extra confessionem, revelare non potest, tum quia periculum certum reddendi confessionem odiosam prævalet ex Christi institutione contra libertatem loquendi, tum etiam

etiam quia cum præceptum sigilli nunquam
desinat obligare nec unquam dispensetur, in
dubio de tali præcepto sequendum est tutius,
Regin. Bonac. Schild. t. 6. c. 5. §. 3. contra Bardi,
cujus opinio, inquit *Gob. n. 848.* habet plus spe-
culativæ quàm practicæ probabilitatis. 2. Ne-
mo potest uti scientiâ confessionis, si tantum
sit probabile & non moraliter certum, quod ex
tali usu nulla revelatio nec ullum gravamen
pœnitentis orietur, quia sequendo oppositum
confessio hominibus fieret odiosa.

Q. 288. Quid addendum sit circa illa, quæ di-
cuntur materia sigilli seu cadere sub sigillum. *R. seqq.* 1947.
§. 1. Sub sigillum cadunt, quæ aliquo modo
sunt materia vel objectum peccati in confes-
sione manifestati, uti votum castitatis, contra
quod conjux confitetur se petivisse debitum,
Lugo d. 23. n. 52. Stoz n. 232. 233. Item si pœni-
tens confiteatur se maledixisse Cajō propter
ejus morositatem, se gavissum esse de infamia,
quam Cajus passus est propter imprudentiam,
hæc morositas & hæc imprudentia Caji cadunt
sub sigillum, si pœnitens nolit ea revelari: si
tamen Confessarius advertat pœnitentem non
curare, an ea manifestentur necne, non erit
contra sigillum, *Stoz n. 233.* Præterea virtutes
aliaque dona possunt esse materia sigilli, v. g. si
pœnitens confiteatur se fuisse Deo pro iis in-
gratum, *Lugo n. 48. Stoz n. 191. 233.* Item pec-
cata existimata & peccatorum circumstantiæ,
quas pœnitens non libenter manifestaret extra
confessionem. Item defectus naturales, qui oc-
casionem peccati confessi innotescunt, *S. Th. Illf.*
n. 264. Item quidquid potest ducere in cogni-
tionem vel peccati vel confitentis peccatum, si

tale quid in confessione ideo dicat, aut ex modo loquendi vel confitendi manifestet, quia putat id esse utile ad sua peccata melius declaranda, & non vellet sciri extra confessionem, etiam si re ipsa ad declaranda peccata utile non fuerit. *Cón. Lugo, Sto2 n. 191. 232.* Et nihil horum nequidem indirectè revelari potest etiam apud ipsum pœnitentem seu cum ipso loquendo extra confessionem Ratio omnium horum est, quia sic redderetur Sacramentum odiosum Ille autem censetur indirectè revelare, qui dicto vel facto dat occasionē prudenter suspicandi de pœnitente tale quid, quod ex sola confessione scitur, *Lugo n. 106. Sto2 n. 192.* Attamen non omnes conjecturæ leves, quas malitiosius natuti facillè faciunt, sunt signa fracti sigilli, nemo enim cavere potest omnes ejusmodi occasiones indirectas, *S. Tho. Scot Lugo, Tamb. Gal. n. 800. Gorm. 2. n. 398.* Quòd si pœnitens virtutes suas & gratias divinas in confessione explicet, non ratione alicujus peccati circa illud commissi, sed tantum ut status animæ sit Confessario notus, non cadunt sub sigillum, *Sto2 n. 233.* Ut nec illa, quæ pœnitens non agrè fecit sciri, uti quòd sit Sacerdos, uxoratus, *Gallus Germanus &c. Lugo, Tamb. Aversa q. 18. f. 4.*

1948. §. 2. Peccata aliena, si narrentur ut connexionem peccatis propriis, eò quòd ob explicationem priorum sit facta mentio alieni, uti si mater dicat se imprecaturam filio, quia erat furatus, sunt materia sigilli: si verò tantum historice narretur sine connexionem cum peccato proprio, probabilius est contra *Havis in Disq. Theol. De sigillo n. 222.* non esse materiam sigilli, quia habent se planè impertinenter ad

confessionem, non secus ac alia facta, quæ pœnitens de se narrat: cavendum tamen scandalum & offensio pœnitentis.

§. 3. Si complex peccata complicitis absque necessitate manifestet Confessario, De La Cruce dicit non esse materiam sigilli, quia est res ad confessionem impertinens, sed probabilius contradicunt Suar. Aversa, Mendo diff. 10. n. 120. 148. quia dictum est ex intrinseca occasione confessionis & velut aliquid ad eam aliquatiter spectans, imò sæpe fiet, ut occasione revelari peccati complicitis veniri possit in notitiam peccati pœnitentis.

§. 4. Peccata, quæ acatholicus dicit Prædicanti, intendens ut Deus illa tegat, non sunt materia sigilli, quia sic confitens non credit pœnitentiam esse Sacramentum, nec peccata esse materiam absolutionis Stoz n. 221. Gob. tamen n. 785. rectè dicit, si sperarit absolutionem sacramentalem à Prædicante, hunc teneri sigillo.

Q. 289. Quid addendum sit circa illos, qui obligantur sigillo. R. In genere illi omnes obligantur, ad quos notitia rei sigillo clausæ pervenit, sive immediatè sive mediatè, sive licitè sive illicitè: hinc

§. 1. Obligatur superior, cui pœnitens vel alius manifestavit reservatum, etiamsi pro absolutione remittat ad alium Confessarium, Suar. Fagund. Lugo, Dicast. d. 11. n. 323. dicens esse certum, Stoz l. 2. n. 26. Aversa q. 18. f. 5. contra Vasq. Cón. & alios.

§. 2. Etiam obligatur interpret, per quem volui confiteri, quamvis postea non confitear, S. Th. Sot. Suar. & alii cum Aversa & Stoz n.

manifestatio peccati, & si velit esse publicam respectu aliorum, non est ratio dicendi, quod velit esse occultam respectu Confessarii, *Lugo d. 23. n. 39. Aversa l. 5.*

§. 3. Qui legit schedam, cui peccata in ordine ad confessionem inscripta erant, secundum *Castrop. Aversa l. 5. Illf. n. 263.* aliosque multos, ad quos inclinatur *Busenb.* non tenetur sigillo, quia obligatio sigilli nascitur ex actuali confessione, scriptio autem illa non est actualis confessio, nec signum, quo pœnitens peccata manifestat Confessario. sed tantum fit, ut pœnitens sibi ea manifestet & memoriam retineat. Limitant *Laym. & Lugo*, nisi pœnitens schedam tradidisset Confessario, qui perdidisset, esset enim idem, ac si audisset confitentem. E contra talem, qui schedam legit, absolute teneri sigillo, docent præter citatos à *Busenb. Nav. Graff. Vega, Dian. Gorm. n. 403.* ad quos inclinatur *Tamb.* quia talis scriptio fit propter confessionem, & re ipsa videtur esse inchoata confessio: Et saltem fatentur omnes, si pœnitens mutus per schedam fuisset confessus, peccata in illa scripta fore materiam sigilli: Hinc talis, qui legisset, Item Superior, interpretes & alii, de quibus dictum est à n. 1951. nec cum Confessario nec cum pœnitente ipso postea possent iterum loqui de peccatis sic cognitis, uti rectè *Aversa l. 6.* qui rectè norat idem esse de duobus Confessariis, quibus pœnitens eadem peccata esset confessus.

§. 4. Sacerdos postea resciscens se non habuisse potestatem absolvendi, aut se antea non fuisse Sacerdotem imò nec baptizatum, tenetur sigillo, confessio enim hoc ipso fuit sacramentalis,

Hhhh 3

lis,

lis, quod facta sit animo se accusandi illi, quem putabat esse Sacerdotem vel habere potestatem, *Lugo, Dian. Gob. in Exp. t. 2. n. 440.*

1955. §. 5. Pœnitens ipse non ita tenetur sigillo, quin Confessario dare possit licentiam illud revelandi, etiamsi de hoc non loquatur extra confessionem, *S. Bonav. Rich. Palud. Silv. Nav. Suar. Vasq. Lugo d. 23. n. 133. Stoz n. 183. contra Alenf. Scot. Dur. Maj. Gabr. Angel.* Ratio est, quia sicuti, quamvis sigillum epistolarum sit in bonum communitatis, ejusque obligatio sit de Jure gentium tamen quia est principaliter in favorem scribentis, hic scribens potest tollere obligationem sigilli & facere potestatem aperienti suas litteras etiam ad tertium scriptas, ita cum obligatio sigilli sacramentalis sit in favorem pœnitentis, poterit tollere sigillum: Et licet Clericus non possit facere potestatem licite se verberandi, non est hic paritas, nam Clericus non potest facere, ut non maneat Clericus, hunc autem Ecclesia ob reverentiam statim absolute verat verberari: E contra pœnitentem potest facere, ut non maneat sigillum, quo ablato Confessarius novit peccata tanquam homo, ergo liberè potest de illis loqui.

1956. §. 6. Putarunt aliqui cum *Adr. Palud. Nav.* sicuti Confessarius tenetur ad sigillum circa peccata pœnitentis, ita teneri pœnitentem ad sigillum circa illa, quæ Confessarius ei dicit occasione peccatorum, ut sic securius dicantur, quæ meritò taceri vult Confessarius. Sed rectè contradicit communis cum *Aversa l. 5. & Rayn. in Heter. Tom. 16. f. 1. p. 8. n. 50.* dicit extra dubium esse, quod sigillum non in gratiam Confessarii sed solius pœnitentis à Christo sit institutum:

neum: attamen potest fieri, ut pœnitens peccet manifestando ea, ex quibus colligatur Confessarii indiscretio, imprudentia, nimia severitas vel laxitas, sic enim injustè infamatur ob defectum vel delictum occultum.

§. 7. Si Confessarius cum licentia dixerit Titio peccatum pœnitentis, *Vasq. Cœn. Hurt. Laym. Castrop. Aversa* f. 5. & 7. negant Titium teneri sigillo, nisi peccatum esset revelatum ob causam spectantem ad absolutionem, quia talis scientia non oritur ex confessione sed ex licentia à pœnitente data: E contra *S. Tho. & alii cum Illf. num. 263.* dicunt teneri, quia præsumi non debet, quòd pœnitens dederit licentiam, nisi ob causam, quæ respiceret absolutionem: *Stoz* probabilius dicit id pendere à voluntate pœnitentis, qui si permittat eâ uti, ac si independentè à confessione esset acquisita, non vult apud Titium esse sacramentalem vel sub sigillo; si autem velit communicari, uti ex confessione eam habet Confessarius, manet sacramentalis & sub sigillo apud quemcunque, cui sic communicatur: præsumi autem debet semper, quòd sic communicetur, nisi clarè constet de opposito, *Lugo* d. 23. n. 29. *Stoz* n. 199. Et *Dian.* retractatâ oppositâ sententiâ notat p. 5. t. 11. R. 7. & 11. in hoc casu debere à Confessario admoneri Titium, ut non aliter utatur illâ notitiâ.

Q. 290. Quid præterea notandum sit circa licentiam loquendi, quam pœnitens dare potest Confessario. *sc. seqq. §. 1.* Si pœnitens non ultro sed tantùm ad petitionem Confessarii det licentiam loquendi, communiter censeri debet data ex metu reverentiali adeoque invalidè, *Dicast.*

d. 12. n. 66. *Tamb.* De confess. l. 3. c. 3. nu. 5. Vel certe cum periculo invalidatis, *Diana* p. 5. c. 11. R. 10. *Stoz* l. 2. n. 197. addens quamvis poenitentes dicant se libenter eam dare, sæpe tamen in animo refugere, & sic Sacramentum adhuc reddi odiosum, si quis eâ licentiâ utatur: Hinc *Aversa* s. 7. & *Mendo* diss. 10. q. 5. meritò dissuadent Confessariis per se corripere complicem ex licentia poenitentis: Quòd si opus esset, nec per alium fieri posset, suadent extra confessionem dari licentiam. Posse autem esse casum, quo poenitens teneatur complicem manifestare Confessario, dixi n. 1752. Quòd si bonum commune vel charitas proximi non postulet specialiter & necessariò operam Confessarii, v. g. ut suppleat pro poenitente in denunciando sollicitatore, suadet *Tamb.*, ut onus illud in se non suscipiat, præceptum enim denunciandi secundùm dicta n. 1757. obligat poenitentem ipsum: Docetque *Viva* ad prop. 7. *Alex.* VII. poenitentem ipsum tum teneri ad hoc faciendum per litteras vel per alium internuntium. Addit *Viva* in Append. §. 9. non esse facile petendam licentiam utendi notitiâ confessionis, quia hæc ipsa petitio communiter reddit confessionem odiosam.

1959. §. 2. Ut Confessarius sine læsione sigilli possit monere vel revelare complicem, putant *Palud.* *Sot.* *Bann.* *Angel.* *Vasq.* *Rosel.* *Tann.* *Tamb.* *Stoz* n. 230. non sufficere poenitentis sed etiam requiri complicitis licentiam, quia quamvis confessio per hoc non fiat odiosa poenitenti, sit odiosa aliis: Deinde quia peccata complicitis etiam cadunt sub sigillum, atqui sigillum non tollitur, nisi cum licentia illius, cujus res agitur, seu
eujus

cujus sunt peccata, ergo. E. contra S. Th. S. An-
 con. Adr. Gers. Nav. Suar. Henriq. Lugo, Dicast.
 Castrop. Aversa q. 18. s. 4. Ills. n. 265. probabilius
 dicunt sufficere licentiam pœnitentis, hic enim
 habere debet potestatem tollendi sigillum, à
 quo, & propter quem solum inducta est obli-
 gatio sigilli. In praxi tamen expedit, ut pœni-
 tens extra confessionem manifestet compli-
 cem, si hic sit corrigendus aut aliud malum im-
 pediendum.

§. 3. Pœnitens potest licentiam datam re- 1960.
 vocare vel limitare, non tantum quando dedit
 intra confessionem, sed etiam quando extra,
 Stoz n. 198. contra Laym. & Gob. nisi fortè de-
 didisset extra confessionem & independentem ab
 ea, Regin. l. 3. n. 61.

§. 4. Quando pœnitens extra confessionem 1961.
 loquitur cum Confessario de dictis in confes-
 sione, si id non faciat in ordine ad novam
 confessionem, Gob. putat tolli sigillum, sed pro-
 babilius est cum Stoz n. 203. pœnitentem, si
 velit, posse sic loqui, ut maneat sigillum, tracta-
 re enim potest ea extra confessionem, quæ non
 ita potuit in confessione: & magnum foret o-
 nus non posse de iis agere cum Confessario,
 nisi vel rursus confitendo vel solvendo si-
 gillum.

Q 291. Quid præterea sit notandum circa fractio- 1962.
 nem sigilli. R2. In genere tum frangitur sigil-
 lum, si reveletur aliquid per solam confes-
 sionem notum & spectans ad sigillum, simul ma-
 nifestando personam, quam concernit, si hoc
 fiat sine expresso consensu illius: hinc

§. 1. Confessarius frangit sigillum, si de pec-
 cato pœnitentis per solam confessionem sibi

Hhhh 5

noto

noto loquatur cum aliis, qui illud aliunde audiverunt, etiam si audientes non advertant, quod ex confessione loqui incipiat, *Bonac. Fag. Lugd. Stoz n. 193.*

1963. §. 3. Etiam frangit sigillum, si peccatori de confessione noto neget Eucharistiam vel aliud Sacramentum: Si publicè conquerenti sibi negatam absolutionem vel Eucharistiam, dicat, ne conqueraris, non potui: Si dicat, jam est restitutus gratiæ per confessionem mihi factam: Si nolit audire eum, quem aliàs solitus est audire, quia jam putat esse indispositum aut nolle occasionem proximam vitare, quidquid contradicat *Viva* in append. ad prop. damnatas §. 9. Item: Si ex scientia in confessione hausta specialem inquisitionem instituat circa subditos: poterit tamen Superior sciens talia in sua communitate grassari attendere, ut aliàs fecisset. Si injungat gravem pœnitentiam, quam tantùm coram aliis, qui judicare poterunt esse pœnitentiam, possit peragere, nisi pœnitens expresso & libero consensu accipiat, *Fagund. Stoz n. 237.* Ratio dictorum est, quia sic saltem indirectè revelat peccatum & quidem grave pœnitentis, vel sic repellendo censetur pœnitenti exprobrare peccata præterita. Si autem repellat, quia scrupulosus est, hoc erit ei notum aliunde quàm ex confessione, & tum repellendo non utetur scientiâ confessionis, *Viva supra.*

1964. §. 3. Qui dicit, primus, quem audivi, fuit adulter, exponit se periculo frangendi sigillum, quia facile fiet, ut immemor hujus dicti aliâ vice dicat, ubi vel quem primò audierit, aut fortè visus est audire primum, *Stoz n. 226.* addens idem periculum quandoque esse posse, f

si quis nudè dicat se audivisse adulterum, quia vel complex vel ipse adulter fortè aperuit suum peccatum, aut aliunde saltem innotuit illi, cui Confessarius hoc dicit, unde cum sciatur esse confessus huic Confessario, nec prudenter possit tale peccatum de alio pœnitente præsumi, possunt esse circumstantiæ, ut indirectè manifestet hujus peccatum.

§. 4. Qui dicit, *Titium pro confessione auditum non absolvi*, frangit sigillum, communis cum *Mendo* diff. 10. n. 127. contra *Cal.* Item qui dicit *necdum absolvi*, quia communiter longa confessio notat vel multa peccata vel defectum confitentis, *Gran. Tamb.* contra *Suar.* Excipe, nisi sciretur confessionem esse generalem vel longi temporis, ita ut pœnitens non ægrè ferret. Si autem pœnitens coram Confessario & aliis dicat se non esse ab eo absolutum, hoc ipso dat Confessario licentiam hoc ipsum fatendi, attamen non ideo potest dicere causam, cur negata sit absolutio, *Stoz* n. 235. Quòd si Confessarius diceret se non absolvisse defectu materiæ, non frangeret sigillum, *Gorm.* p. 2. n. 400.

§. 5. Confessarius frangit sigillum, si in præsentia pœnitentis & aliorum quantumcunque multorum indeterminate dicat, unus vestrum tale peccatum commisit, quia quamvis *Cap. Si Sacerdos* De off. Jud. Ord. dicatur, *Si Sacerdos sciat pro certo aliquem esse reum alicujus criminis, vel si confessus fuerit & emendare noluerit, nisi judiciario ordine quis probare possit, non debet eum arguere nominatim sed indeterminate, sicut dixit Christus, unus vestrum me traditurus est: nihilominus sic arguendo confessio redderetur odiosa, Sylv.* in Resol. sub finem oratione 5. dicens
cita-

citatum capitulum loqui de peccato aliunde noto. Putant etiam *Suar. Vasq. Côn. Lugo* & alii multi frangi sigillum, si quis dicat, *Religiosus talis Ordinis vel Monasterii mihi confessus est tale peccatum, in hoc Monasterio sæpe petitur licentia pro casu reservato &c.* quamvis resciri non possit, quis in individuo fuerit reus: itè si dicat, *in tali urbe grassantur adulteria*, quia hoc redundat in gravamen totius communitatis adeoque etiam Rei in ea communitate comprehensi: Alii tamen cum *Nav. Sylv. Aversa* q. 18. l. 4. dicunt non frangi sigillum, si nulla gigni possit suspicio de ulla particulari persona, attamen posse esse contra justitiam vel causare scandalum.

1967. §. 6. Peccat Parochus, qui intendens absolvere pueros, publicè interrogat, quid fecerint, quia peccata, quæ narrantur, exponit periculo revelationis *Nav. Lugo* d. 23. n. 42. Excusat *Gob. t. 7. n. 864* si faciat, ut exploret, an capaces sint absolutionis, dummodo postea vocatos ad confessionale singulos jubeat iterum se de eis sacramentaliter accusare: sed excusatio illa nulla est, si pueri antea putabant se sacramentaliter confiteri.

1968. §. 7. Si sponsi die, quo contracturi sunt & de more communicare debent, in confessione inveniuntur hætenus impudicè vixisse, *Opstraedt* in *Past. bono* p. 4. c. 10 §. 5. dicit absolvi non posse, quamvis ex omissione communionis aut dilatione Matrimonii colligeretur aliquod crimen in confessione esse deprehensum, nec ideo Pastorem frangere sigillum, quia tantum officio suo fungitur. Contrà est, nam negando absolutionem facit, ut alteruter rescia- tur esse indispositus ad Communionem, & per hoc

hoc confessio certò fit multùm odiosa. Itaque hic sequendum consilium S. Caroli Borromæi in Instr. Past. p. 2. c. 16., ubi clarè significat, si absolutio citra periculum & infamiam pœnitentis procrastinari non possit, ut promoveat Pastor contritionem, ut potest, & si emendationem cum signis doloris in se recipiat pœnitens, absolvat.

§. 8. Si sponsus fassus sit multas fornicationes à se cum sponsa commissas à paschate, & sponsa dicens se in paschate ultimò confessam neget omnes, sciens tamen fornicationes tales esse peccata, absolvi non debet, sed dissimulante super eam dici, *miseretur &c.* quia nec per hoc revelatur peccatum sponsi, nec hoc affert ullum incommodum sponsæ, quæ nihilominus deberet peccata illa & hanc confessionem suo tempore repetere. Pastor verò omnia dissimulando assistat eorum Matrimonio, *Suar. Dicast. Illf. n. 128.*

1969.

Vide Sporer
pte 3/n. 802
et. 862

§. 9. Non frangit sigillum, qui interrogat pœnitentem de peccato ex sola complicitis confessione noto, dummodo illi de hujus confessione nullam suspicionem moveat, *Castrop. Stoz n. 249.* Neque ille frangit, qui omittit modum suum agendi, quem ex confessione novit pœnitenti esse ingratum, etiam si hic advertat propter confessa sua peccata id fieri, hic enim pœnitens censetur ipso facto ad hoc dare licentiam, *Lugo, Stoz, Businb. Aversa l. 8. Illf. n. 253.* Neque ille frangit, inquiunt *Gob. Tamb. Lugo d. 23. n. 102.* qui familiaritè agit cum pœnitente propter spiritualem ejus indigentiam, v. g. si vocet ad se, si volentem exerceat in studiis, ut sic honestè occupetur & abducatur à malis con-

1970.

con-

confortiis, quamvis ille advertat hoc ideo fieri: sed limitat *Stoz*, dummodo poenitens aliquo modo ostendat se consentire, quod praefertur, inquit *Steph. n. 221.* si non ostendat sibi hoc esse molestum. E contra frangit sigillum, qui ideo ostia claudit, claves tollit, ne poenitens ultra exeat vel abutatur, aut qui ideo eum saepius visitat, ut sic terreat, per hoc enim non sine molestia & gravamine indicatur poenitentium suum peccatum ex sola confessione notum, ergo est revelatio sigilli aut saltem per hoc confessio redditur odiosa, *Aversa, Stoz n. 250.* contra *Côn. Castrop. Tamb.*

1971. §. 10. Non frangit sigillum, qui restituit ablatum, licet dominus inde capturus sit conjecturam aliquam de authore furti, nam ea conjectura imprudens est, & id planè per accidens sequitur ex illo facto, si enim tertius aliquis restitueret qui non audivisset confitentem, non violaretur sigillum, ergo nec si Confessarius restituat, *Less in Auct. v. Restitutio cas. 2.*

1972. §. 11. Si quis dicat Cajum esse confessum peccata, aut esse confessum peccata venialia, *Regin. Lugo, Dicast. Busenb. & alii cum Aversa.* 4. dicunt non frangi sigillum: Limitat *Gob. n. 790. Gorm. n. 393.* cum *Hurt.* nisi diceret esse confessum plura venialia, limitationem rejiciunt alii, quia omnibus notum est non esse hominem, qui non peccet saepius, & quivis supponitur confiteri plura quàm unum peccatum. E contra alii dicunt frangi sigillum, quorum sententiam *Fagund.* dicit non esse improbabilem, nam potest quis ad confessionem ire, quamvis nulla habeat vera peccata, *Stoz n. 223.* & satis est habere unicum veniale, ut absolvi possit.

possit, ergo cum posset tantum unum veniale esse confessus, dicere confessum esse plura est frangere sigillum, nisi forte notorium esset omnibus, quod poenitens soleat peccare venialiter, tum enim hoc ipso quod palam confiteatur, dat cuivis, etiam Confessario, licentiam ita loquendi, *Stoz* n. 224. Addunt *Castrop. Stoz* n. 225. & alii contra communem, etiam per hoc frangi sigillum, si quis dicat, Cajus in confitendis minutissimis suis peccatis mihi molestus est, revelat enim peccata plura, & hoc audire est merito odiosum poenitenti: multo magis, inquit *Stoz* contra *Lugo*: erit fractio sigilli, si dicat esse confessum nova venialia: item si dicat poenitentiam, quam imposuit, maxime si sit paulo major, v. g. Rosarium vel etiam *Miserere*, *Stoz* num. 237.

§. 12. Quamvis publice notum sit Cajum 1973 esse furem, frangis sigillum, si dicas eum sua furta cum magna contritione esse tibi confessum, *Aversa, Stoz* n. 222. Quod si tantum dices eum omnia sua peccata esse rite confessum, *Castrop. Con. Laym. Tann. Lugo, Ills.* n. 246. dicunt non esse contra sigillum, cum nullum peccatum in specie, nec mortale in genere reveletur, sed sola confessio, unde reipsa tantum dicit, vel non fecisse furta, vel si fecerit esse confessum. E contra *Dian.* p. 5. t. 11. R. 42. dicit esse contra sigillum, quia in istis circumstantiis æquivalenter dicit esse confessum furta, potest enim ex vi verborum sine temeritate sic concludi, confessus est omnia sua peccata, sed peccata ejus sunt etiam furta, ergo confessus est furta: hinc *Regin. & Stoz* n. 223. dicunt, si confitetur à tempore commissorum furtorum esse

confessum, non frangi figillum, si autem non constet, frangi indirectè ob rationem datam: unde quia communiter non constat, quòd confessus non sit, poterit sine scrupulo dici, quòd peccata sua sit rite confessus, *Fagund. Aversa, Stoz*: Expedit tamen, inquit *Regin.* petere licentiam à publico peccatore loquendi ea de notoriis ejus peccatis, quæ ad honorem ejus & ædificationem aliorum faciunt.

1974. §. 13. Si publicus peccator confessus sed non absolutus petat à Confessario Eucharistiam dicatque se absolutum, non potest Confessarius eum arguere falsitatis, potest tamen & debet, secundùm dicta l. 6. p. 1. à n. 138. ei Eucharistiam publicè petenti negare, dicendo, tu confessus es & ego feci officium meum, nihilominus cum sis publicus peccator, debes ante Communionem publicam priùs publicè ostendere, quòd mutâris tuum malum statum, *Regin. Lugo, Aversa, Stoz* n. 234. Quòd si Confessarius illum non publicè notum torvo oculo à Communionem deterreret, frangeret figillum, hinc *S. Carolus* suprâ p. 3. c. 1. ait, si usque adeo occultum esset impedimentum Communionis, ut ex prævia duntaxat confessione constaret, nihil extra confessionem præstare tenetur, quàm ferventi eos oratione Deo commendare, & si ad Communionem se præsentem sisterent, nullo eam pacto negare. Quam sententiam omnino sequendam dicit ibidem in notis *Sylv.* quamvis contradicant plurimi cum *Alf.* n. 254. Ratio autem est, quia torvus ille aspectus est revelatio & exprobatio peccati, non aliter ac si verbis diceret eum propter peccatum esse indignum, hinc l. 6. p. 1. num. 146. dixi reo peccati ex sola confessione noti, si occultè

caute petat dandam esse Communionem. Denique dicendum est frangi sigillum, si Confessarius altâ voce vel alio modo per circumstantes intelligibili arguat poenitentem, hoc ipso enim manifestat hunc asserere materiam gravem, circa quam mereatur specialem correptionem vel examen exactius, quàm fieri soleat in venialibus. Meritò S. Carolus Borrom. Instr. Pastor. c. 12. ait, *Caveat omni modo, peccati à se auditi gravitatem gestu corporis vel nutu capitis circumstantibus prodere.* Addit c. 19. *Verbum nullum ex ore ejus excidat, ex quo, aliquo modo in peccati quantumvis levissimi, quod in confessione dictum sit, notitiam ejus venire possit.* Et Cap. Omnis De poen. & remiss. dicitur, *caveat autem omnino, ne verbo aut signo aut alio quovis modo, aliquatenus prodat peccatorem.*

Q. 292. An & quomodo liceat aliquando Confessario uti scientiâ confessionis ad avertenda mala vel evitanda peccata: R. §. 1. Docuerunt aliqui fuisse aliquando salvo sigillo licitum Confessariis deferre ad Episcopum enormia crimina poenitentium, ut mala, quæ ex illis nasci poterant, caverentur, sed rectè eos confutat *Francol.* in Cler. Rom. p. 1. d. 12. patet enim ex dictis per hoc confessionem reddendam esse odiosissimam.

§. 2. *Malderus* docet usum scientiæ confessionis non esse illicitum, si fundari possit etiam in aliis cognitionibus non dependentibus à confessione, & nemo inde venire possit in suspicionem factæ confessionis aut secreti ejus, v.g. Confessarius ex confessione novit sibi porrigendum in potu venenum, potest, inquit, declinare potum prætensâ aliâ causâ, imò teneri

neri dicit *Cón.* ne vitam prodigat. Item ex confessione scit, quòd Titius domum redituro pareret mortem, potest non redire, inquit *Sanch.* quamvis Titius recogitet id fieri ex scientia confessionis: Et pro hac sententia refert *Illf. n. 244. Scot. Henriq. Castrop. Tamb. Sporer & alios,* addens à n. 257. si in similibus casibus penitenti nullum aliud incommodum causetur præter impeditiorem peccati vel occasionis peccati, non frangi sigillum, quia hoc non est re ipsa incommodum sed beneficium. Alii ulteriores dant rationem, quia Confessarius utitur jure suo, cui non fuit præjudicatum per confessionem auditam, nec quisquam ideo retrahetur à confessione. Similiter docent *S. Tho. Regin. Mald.* si Confessarius ex confessione noverit peccatum unius è communitate, à quo sit periculum seductionis aliorum, posse & ex charitate teneri dicere illi, qui curam habet, ut diligenter vigilet super gregem suum. Item qui ex confessione scit Regem occidendum, posse in genere monere, ut sibi caveat. Putat etiam *Cón.* quòd *Laym.* dicit esse probabile, si Superior ex confessione sciat subditum noctu per aliquod ostium exire ad peccandum, quòd potest curare illud claudi; E contra *Suar. Vsq. Prep. Bonæsp. Dicast. Steph. Aversa q. 18. f. 8. Stoz nu. 253.* dicunt Confessarium vel Superiorem talem sic debere se gerere, tanquam si nihil sciret, audita enim in confessione minus scit quam quæ nescit, inquit *S. August.* & ex confessione scitum est quasi nescitum, inquit *S. Tho. in supplem. q. 1. a. 1. ad 1.* Et cum sciat ut Dei locum tenens, non potest uti pro humano commercio, aliàs divina confundit cum humanis: hinc *Delrio* dicit omnino

omnino probabilius esse, quòd de omnibus istis filere debeat, seque & omnia Deo committere, tum quia hoc plurimum facit ad reverentiam Sacramenti simulque ad augendam apud omnes securitatem sigilli, tum etiam quia quamvis Confessarius non teneatur in omnibus perinde se habere atque si nihil sciret, sed in his solum, in quibus esset odium confessionis vel gravamen poenitentis, tamen ut sententia opposita redigatur in praxin, opus est tam multiplici circumspeditione, ut difficile sit non violari sigillum, ita etiam *Harts* à nu. 170. Et ob rationes datas docent *Silv. Bonac. Dicast. Stoz* n. 251. contra *Tamb. & Lugo* d. 23. nu. 125. si ideo nolim legere Missam in Ecclesia, quam ex sola confessione scio esse publicè pollutam, frangi sigillum: sed *Aversa* l. 8. dicit talia esse licita, si nec revelatio peccati nec ullum gravamen poenitentis inde resultet.

§. 3. Authores plures quàm 40. quos referunt *Sanch. De Matr.* l. 3. d. 16. n. 2. *Mendo* diff. 10. q. 8. *Stoz* n. 244. docent Confessarium, qui ex sola confessione novit poenitentem indignum esse officio, posse ideo illi in electione gratuita & secreta denegare suum suffragium, quia utitur jure, quod habet ad non promovendum indignum; imò aliqui dicunt ad hoc teneri, si alioquin pateretur bonum commune: sed hæc sententia non videtur practicè probabilis, nam anno 1682. die 18. Nov. in Congreg. Generali Universalis Inquisitionis emanavit hoc decretum. *Præviâ maturâ consultatione DD. Consultorum facta fuit discussio sequentis propositionis, scientiâ ex confessione acquisitâ uti licet, modò fiat sine directa aut indirecta revelatione*

& gravamine pœnitentis, nisi aliud multò gravius ex non usu sequatur, in cuius comparatione prius meritò contemnatur. *Additâ* deinde *explicatione* sive *limitatione*, quòd sit intelligenda de usu scientiæ ex confessione acquisitæ cum gravamine pœnitentis, seclusâ quacunque revelatione, atque in casu, quo multò gravius gravamen ejusdem pœnitentis ex non usu sequeretur: Et statuerunt dictam propositionem, quatenus admittit usum dictæ scientiæ cum gravamine pœnitentis, omnino prohibendam esse, etiam cum dicta *explicatione* sive *limitatione*, & præfenti decreto prohibent, ne quis ultra audeat talem doctrinam publicè aut privatim docere aut defendere sub pœnis arbitrio S. Congr. infligendis, mandantes etiam universis Sacramenti Pœnitentiæ Ministris, ut ab ea in praxin deducenda prorsus abstineant. Itaque nunc est certum, illicitum esse uti scientiâ confessionis cum aliquo gravamine pœnitentis, quamvis absit omnis sigilli revelatio, & quamvis multò majus gravamen ejusdem pœnitentis ex non usu sequeretur. Quoad superiores Religionum *Clemens VIII.* in decreto 26. Maji 1594. mandat, ut caveant, ne notitiâ confessionis utantur ad exteriorem gubernationem: quod pro Societate JESU severissimè prohibuit anno 1590. *Claudius Generalis* apud *Ill.* n. 259. ideoque non licet ipsis ratione talis notitiæ statuere novas leges, crebriùs visitare, magis attendere &c. etiam secluso omni revelationis periculo *Stoz num.* 254. contra *Fagnan.* *Tamb.* & alios, quorum sententia non est amplius probabilis, *Viva* in append. ad prop. damn. §. 9. dub. 1. Ad hoc, quod dicitur eligentem uti jure, quod habet ad repellendum indignum, nego habere jus, si ex sola confes-

font

fione noverit esse indignum : unde illicitum est aliquem ideo removere ab officio etiam ad nutum auferibili, *Bonac. Stoz* nu. 251. *Mendo* q. 9. aut admonere superiorem, etiam simulando se aliunde habere notitiam criminis, *Dicast. Stoz* n. 255. aut ideo se ostendere illi a superiore facto vel verbo, *Lugo, Stoz*, aut negare alicui arma, quem ex confessione scio habere aliquid contra me : aut famulum suum dimittere, quem sic cognovi esse furacem, *Stoz* num. 251. Quod si Confessarius talem famulum in Confessionali juberet clavem reddere aut suâ sponte discedere, frangeret sigillum, quia hæc jussio est actus non spectans ad confessionem, ergo censetur confessionem interrumpere & extra illam hoc loqui, *Lugo, Aversa* f. 8. *Stoz*. Ratio omnium est, quia quidquid afferret incommodum pœnitenti, quamvis abesset periculum revelandi peccatum, & ita clam fieret, ut nemo adverteret, meritò redderet confessionem odiosam, si pœnitentes scirent sibi talia incommoda fieri posse propter notitiam in confessione datam. Hinc si *Cajus* confessus esset se vitio carnis deditum esse & pronum ad seducendos alios, Confessarius sciens condormire pueris innocentibus nequidem indirectè posset facere, ut inde amoveretur, si hoc cederet in aliquod ejus incommodum, quamvis nec *Cajus* nec ullus alius adverteret hoc fieri ex scientia confessionis, *Steph.* n. 219. addens n. 221. cum *Lugo* d. 23. n. 102. & *Aversa* f. 8. si nullum esset inde incommodum pœnitentis, non frangi sigillum, quia nec peccatum revelat, nec confessionem reddit odiosam. Similiter si superior ex confessione sciat aliquem non esse Sacerdo-

tem adeoque omnes confessiones apud illum esse irritas, non ideo posset illum non designare in Confessarium, si aliàs hoc erat facturus, sic enim tantum materialiter & ex causa cooperatur istis sacrilegiis, *Dicast.* Item frangit sigillum Magister Novitiorum, si, quem propter vitia vel alios defectus ex sola confessione novit esse ineprum aut fore perniciosum religioso Ordini, ideo suo voto in Capitulo rejiciat, aut aliter directè vel indirectè faciat rejici à professione.

1978. §. 4. Quando ex non usu scientiæ confessionis deberet Confessarius facere aliquid intrinsecè malum, usus illius scientiæ est licitus & necessarius, uti si maritus invitâ uxore suscepisset Sacerdotium, & in proximo periculo mortis uxoris, audiens ejus confessionem intelligeret peccatum, ex quo cognosceret Matrimonium suum ab initio fuisse invalidum, si putatitia uxor convalesceret, non posset maritus ei petenti reddere debitum, quamvis ipsa adverteret eum negare propter scientiam confessionis, nam talis redditio debiti esset certè fornicatio intrinsecè mala, Deus autem per obligationem sigilli non potest velle id, quod est intrinsecè malum, *Illf.* n. 253. Addit, si sciam ex confessione aliquem non esse Sacerdotem, me posse desinere ipsi confiteri, quia sic simulare susceptionem Sacramenti est intrinsecè malum: Consentit *Sanch.* si hoc non sit isti homini displiciturum, ideoque per hoc confessio non fiat illi odiosa. E contrà. *Lugo* n. 105. *Dicast.* d. 12. n. 158. *Viva* §. 9. *Stoz* n. 251. probabilitè dicunt posse & debere pergere ita confiteri, nam dicere sua peccata non Sacerdoti sine intentione

tionem absolutionis, non est intrinsecè malum, & ex causa ista videtur talis simulatio ac cooperatio ad peccatum illius hominis esse materialis tantùm.

§. 5. Si Confessarius ex confessione sciat 1979.
mulierem solere confiteri carnalia, & exinde se multùm tentari, non potest emanere, si removere possit periculum proximum lapsus, aliàs frangit sigillum. *Dicast. p. 11. t. 5. R. 15. Steph. n. 223. Aversa supra.* Si tamen per hoc exponeret se periculo proximo lapsus, deberet emanere, quia se tali periculo exponere est intrinsecè malum. Item posset emanere, si sciret eam vocare, non animo confitendi sed v. g. sollicitandi illum ad peccatum, *Aversa*, id enim novit aliunde quàm ex confessione sacramentali.

Q. 293. An Confessarius post datam absolutionem vel in alia confessione possit non petiti à venià loqui cum pœnitente de auditis in confessione. R. §. 1. 1980.
Potest statim post absolutionem, v. g. admonendo de vitandis occasionibus, quia cùm in continente, id est, pœnitente & Confessario adhuc existente in confessionalibus, fiat, censetur iudicium adhuc durare saltem integraliter, *Præp. Henriq. Tann. Dicast. Tamb. Aversa, Lugo d. 23. n. 129. Stoz n. 194. Ills. n. 250. contra Fagund.* An autem hoc liceat, quando pœnitens è confessionali discessit, dixi n. 1776. Item an hoc liceat ad corrigendum vel supplendum defectum à Confessario commissum, dixi n. 1776.

§. 2. Si Confessarius in hac confessione lo- 1981.
quatur cum pœnitente de auditis à se in alia confessione, non frangit sigillum, quia loquitur in eodem foro, *Gran. Mald. Lugo* aliique multi cum *Aversa q. 18. s. 6.* quod certum esse

dicit *Ills.* n. 251. contra *Fagund.* & *Dianam*, sic enim fit cum consuetudinariis, & hoc pertinet ad officium Judicis ac Medici. Si autem loquatur de spectantibus ad sigillum sibi aliunde notis, v. g. qui dictaverat peccata pro confessione alteri facienda, non potest nequidem in confessione de istis loqui pœnitenti, quia notitia illa non pertinuit ad hujus Confessarii forum, *Lugo* n. 128.

1982. Q. 294. Quomodo ille, qui obligatur sigillo, debeat respondere, si interrogetur circa materiam sigilli. R. Aliqui Lovanienses apud *Sandæum* ad prop. 26. ab *Inn.* XI. damnatam dicunt non posse affirmare, quod aliquid sciat, ne frangat sigillum; nec posse negare, ne mentiatur, sed debere interrogantem arguere ineptiæ & dicere, talia interrogari non debere, neque ad talia responderi posse. Doctrina illa valeret, si omnes in praxi eodem modo agerent, aut saltem si interrogatus nunquam, nequidem ubi posset & quamvis intentaretur mors, responderet aliquid de aliquo suo pœnitente, & hoc sciretur ab omnibus, sed cum plerique quandoque negent, si nempe pœnitens non sit tale quid confessus, aut saltem audientes non sciant interrogatum habere talem morem, ut nulli unquam respondeat, praxis illa non valet, quia interrogans judicabit hoc esse factum, quod interrogat: unde ut secretum tegatur, procedi potest secundum seqq.

1983. §. 1. Si Confessarius interrogetur, an pœnitens ei sit confessus peccatum, quod est notorium, communiter negare non debet, ne reddat pœnitentem suspectum de confessione non integra; nec debet affirmare, ne frangat sigil-

figillum: itaque dicat pœnitentem fecisse, quod
judicavit esse faciendum, & se functum esse suo
officio.

§. 2. Si per talem responsionem causetur 1984.
suspicio de peccato pœnitentis, aut si rogetur
simpliciter, an non sciat peccatum etiam oc-
cultum pœnitentis, dicat se nihil scire, & si o-
pus sit, hoc ipsum juret, quamvis antea jurasset
se sine restrictione vel æquivocatione respon-
surum, quia intentio interrogantis non potest
esse, nisi an sciat humano modo, id est, commu-
nicabili & spectante ad commercium huma-
num, ergo secundum dicta l. 3. p. 1. n. 284. non
mentitur sic respondendo ad intentionem in-
terrogantis, *Lugo d. 23. n. 73. Stoz n. 266. Hinc*
S. Th. in supplem. q. 11. a. 1. ad 3. ait, Homo non
adducitur in testimonium nisi ut homo, & ideo sine
lesione conscientie potest jurare se nescire, quod scit
santum ut Deus.

§. 3. Si Confessarius urgeatur, an non sciat 1985.
modo sacramentali, incōmunicabili, ut Deus,
aut quocunque alio tandem, adhuc negare de-
bet, & si opus addere juramentum, non restrin-
gendo purè mentaliter, hoc enim esse illicitum
dixi ibidem n. 285. sed quia circumstantiæ con-
significant eam his vocibus Confessarii negan-
tis, & faciunt hunc sensum, *ut liceat mihi dicere,*
nam non sola verba significare sed etiam cir-
cumstantias humano modo cognoscibiles,
ostendi l. 3. p. 1. n. 284. Jam verò omnibus con-
stat, quòd interrogatus in materia sigilli tenea-
tur celare veritatem, ergo circumstantiæ re-
spondentis, *nescio,* addunt hunc sensum, *ut li-
ceat mihi dicere.* Nec refert, si interrogans ur-
geat, an non ita sciat, ut non liceat dicere, nam

adhuc potest dicere ac jurare, quòd nesciat, iterum enim consignificabitur, *ut liceat mihi dicere, & frustra vult interrogans*, ut excludatur hoc additamentum, circumstantiæ enim hoc ipsum necessariò semper addunt, *Laym. Tann. Steph. Stoz à n. 274.*

1986. §. 4. Alium modum suggerunt *Tann. & Stoz n. 273.* ut Confessarius, si aliter non possit salvare sigillum, utatur vocibus purè materialiter tanquam sonis non significativis, volendo per illas nihil significare. Ratio autem, cur voces in illis circumstantiis non sint significativæ, hæc est, quia vis significativa vocum est voluntas illorum, qui eas instituerunt ad hoc vel illud significandum, atqui instituentes non voluerunt nec velle potuerunt, ut tales voces essent significativæ in casu, quo per illas revelaretur sigillum, id enim velle foret impium, nec Dei vel Reip. approbatio potest accedere, quæ tamen debet accedere, ut sit obligatio utendi vocibus, sicuti institutz sunt, ergo voces in his circumstantiis non sunt significativæ: quòd autem interrogans excipiat illas ut significativas & fallatur, sibi imputet, injustè enim interrogat.

1987. §. 5. Quando Confessarius ita injustè interrogatur de re sigillo clausa, & non potest aliter regere quàm simpliciter dicendo se nihil scire, non est opus, ut signatè cogitet de uno vel altero ex relatis modis respondendi absque mendacio, sed sufficit, si animum habeat non mentiendi, & respondere velit in eo sensu, in quo juxta Ecclesiæ & Doctorum mentem cum veritate sic loqui potest, certum enim est debere hinc esse aliquem modum licitum salvandi sigillum,
nec

nec occurrit magis congruus quàm unus ex his. Et quod dictum est de confessario, valet de omni alio obligato ad sigillum: extra hos autem similesque casus gravissimos foret mendacium sicuti vocibus. Porro quando veritas celari potest modo minùs suspecto de mendacio, hic adhiberi debet, & tum priùs utendum extremo medio, quando necessitas urget.

Q. 295. Quomodo pro foro externo sit agendum circa materiam sigilli. R. §. 1. Confessarius non præsumitur revelasse sigillum, tum quia facta, præsertim illicita, non præsumuntur, tum etiam quia in dubio circa res concernentes forum præsumitur pro Judice, unde in dubio is qui asserit, probare debet, *Fagund. Bardi, Schild, T. 2. c. 5. §. 3. Stoz n. 198. 279.* 1988.

§. 2. Revelans peccatum pœnitentis, ut ipse se defendat, tenetur probare se illud extra confessionem intellexisse vel cum consensu pœnitentis loqui. Si pœnitens neget se consensisse, Confessarius probæ vitæ satis probat jurando, nisi revelatio esset in grave damnum pœnitentis vel tertii, tum enim pœnitens præsumitur non consensisse, *Suar. Bardi, Schild. Stoz n. 279.* 1989. qui notat, quando ex omnibus nihil certi erui potest, potiùs credendum Confessario dicenti sibi datam esse licentiam, ob rationem §. 1. datam.

§. 3. Consensus pœnitentis mortui præsumitur datus, quando Confessarius probæ vitæ loquitur ex confessione ad commodum unius, licet sit ad incommodum alterius, uti si indicet hæredem defuncti teneri ad aliquid restituendum, præsertim si juret. Cessaret tamen hæc præsumptio, si Confessarius non sit probæ vitæ; 1990.

tæ;

tæ; si non coram Iudice vel illo, quem res concernit, sed ex levitate locutus sit; si revelatio cedat in bonum Confessarii; si dicat aliquid in grave præjudicium tertii & leve commodum alterius, *Mench. Schild. supra.*

1991. Q. 296. Quâ præterea circumspectione hinc merito utendum sit. *Re. §. 1.* Non facile loquendum de auditis in confessione, præsertim coram secularibus, qui judicabunt Confessarios semper memoriâ tenere sua peccata ac propterea se respici aut despici, ex quo confessio fiet odiosa.

1992. §. 2. Si Confessarius aliunde sciat peccatum pœnitentis, potest ex hac altera noticia de illo loqui, dummodo absit scandalum, & audientes intelligant eum istam scientiam aliunde habere, *Aversa q. 18. f. 4 Gob. n. 788. § 15.* Non potest autem ideo confidentius rem affirmare, quia ex confessione scit esse veram, nec manifestare ullam circumstantiam ex solâ confessione notam, *Gorm. n. 406.* Quod si aliunde conscius peccati velit propter illud pœnitentem punire, dicat, priusquam confiteatur, se puni- turum pro æquo, vel ad alium Confessarium dirigat, ne postea pœnitens habeat suspicionem fracti sigilli, *Laym. Stoz n. 222.*

1993. §. 3. Daturus ægro Communionem vel extremam Unctionem non interroget Confessarium, an æger sit absolutus, sed tantum, an sit confessus, ne Confessarium incautum exponat periculo frangendi sigilli vel mendacii, si forte non absolvisset, *Stoz n. 237.* Pessimè autem facit Pastor, si ab ægro recedens dicat debere magis exercere actus amoris prædominantis, aut si ita loquatur, ut homines intelligant absolutum non esse, quia hoc ipso, quod prodatur indis-

possi-

positio, proditur peccatum mortale, ergo
frangitur sigillum.

§. 4. Qui dicit, *hodie mulier, miles, Sacerdos*, 1994.
mihī confessus est tale peccatum, exponit se periculo
frangendi sigillum, quia exprimendo statum &
circumstantiam temporis facit, ut persona pœ-
nitentis vel agnoscī vel in suspicionem pruden-
tem venire possit, *Fagund. Stoz n. 239.*

§. 5. Quando est sermo vel occasio simili 1995.
modo loquendi de pluribus pœnitentibus, si
Confessarius unum laudet & de aliis taceat, or-
dinariè franget sigillum, quia indirectè & inter-
pretativè alios accusat, de quibus tacet, *Fagund.*
Regin. Laym. Castrop Aversa l. 1. §. Quinto. Stoz
n. 240. Aliud est, si absolute laudaretur hic sine
respectu ad alios, de quibus non esset talis cau-
sa vel occasio loquendi, aut si excessus laudis
tantus esset, ut ideo nihil decederet aliis. Et sic
excusari potest Confessarius, qui cùm unius
valde pii vita scribenda est, dicit Historico
eum nunquam peccasse mortaliter: Si tamen,
cùm in vitam alterius pœnitentis inquiritur, ta-
ceat aut tergiversetur dare testimonium, fran-
git sigillum, *Stoz supra*

§. 6. Qui dicit Cajum sibi clam confessum 1996.
esse præterito Confessario ordinario, frangit
sigillum, nisi causam aliam det, cur sic confes-
sus sit, quia sic ingerit suspicionem peccati,
quod noluerit suo confiteri, *Stoz n. 241. Gorm.*
n. 406. Similiter qui videt aliquem extraordi-
nario Confessario clam confitentem, frangit si-
gillum, si dicat aliis, quia videns ex ipsa clancu-
laria confessione accipit notitiam cujusdam
gravioris peccati, sicuti si quis videret gestus,
per quos mutus confitetur, inde conciperet no-
ticiam

ritiam aliquam de ejus peccatis , *Stoz* n. 239.
contra *Lugonem*.

1997. §. 7. Qui dicit de suo pœnitente , confessio-
nem ejus fuisse valde longam , fuisse scriptam
per tot paginas , frangit sigillum , si pœnitens
clàm confessus est , nolitque id ab aliis resciri ,
quia hoc ipso significatur , quòd multa peccata
habuerit. E. contrà si in loco publico est con-
fessus , hoc ipso dedit licentiam Confessario &
aliis eum videntibus loquendi de diuturnitate
confessionis , nemo enim censetur velle ea ser-
vari in secreto , quæ ipse facit in publico , *Stoz*
n. 242. *Gob. T.* 7. à n. 927.

1998. §. 8. Pourrè dicit esse mortale ad recreatio-
nem seu joci causâ narrare audita in confessio-
ne , quamvis absit omne periculum revelatio-
nis , quia valde irreligiosum est ad jocos adhi-
bere , quod ex illo sanctuario est acceptum. Sed
hæc sententia videtur esse nimis rigida. Alii
cum *Steph.* n. 230. dicunt esse saltem illicitam.

1999. Q. 297. Quæ sint pœnæ eorum , qui violant si-
gillum : & quomodo possit in judicio contra eos procedi ,
R. §. 1. Cap. Sacerdos De pœn. dist. 6. statuitur
pœna depositionis & perpetua ac ignominiosa
peregrinatio , sed *Clemens III.* Cap. *Omnis utrius-*
que sexûs , de Pœn. & remiss. præter pœnam de-
positionis ab officio sacerdotali postea statuit ,
ut loco istius peregrinationis detrudatur in ar-
ctum Monasterium , vel in aliam arctam custo-
diam , inquit *Stoz* l. 2. n. 276. quæ pœna cadit
in solum Sacerdotem Confessarium , qui præ-
sumptuosè revelat peccatum confessum &
aliàs ignotum , estque pœna sententiæ à judice
ecclesiastico ferendæ. Contra alios vel etiam
contra Confessarium aliter frangentem sigil-
lum

lum proceditur aliis pœnis arbitrio Judicis : & testantur plures apud Gob. T. 7. n. 842. tales Confessarios quandoque plecti capite.

§. 2. Gravis dubitatio est , quomodo procedi possit contra violatores sigilli , nam nemo sine expressa licentia pœnitentis manifestare potest vel agere de peccato , quod immediatè vel mediatè , licitè vel illicitè cognitum est ex sola confessione , ergo si pœnitens priùs expressè non consentiat , fieri non poterit accusatio de sigillo circa aliquod peccatum ipsius fracto , neque Confessarius poterit hoc fateri , neque de hoc poterunt audiri testes , neque Judex poterit ad illud fatendum cogere aut cooperari ad convincendum , quia sic faceret , ut peccatum aliquod ex sola confessione notum saltem indirectè manifestaretur. Hoc argumento convictus Gob. in Quin. T. 5. c. 42. §. 7. docet non posse judicialiter procedi contra talem Confessarium. Rationem à priori dat , quia Christus potuit , & consequenter dicendus est sic voluisse instituere hoc Sacramentum , ut in omni prorsus casu sigillum maneret inviolabile , nisi pœnitens revelari permitteret. E contra Stoz à n. 284. contendit posse judicialiter procedi contra talem Confessarium , etiam invito pœnitente , 1. quia jurisdictio Ecclesiæ debet esse talis , ut sicuti de internis in foro interno , sic de externis in foro externo possit judicare , & ubi gravissimè læditur reverentia Sacramentorum , etiam punire , non obstante voluntate cujusquam hominis privati irrationabiliter negantis licentiam , huic enim non debet esse subjecta jurisdictio Ecclesiæ , cujus leges non pendent à consensu nequidem totius populi. 2. Quia
aliàs

2000.

alias mortuo pœnitente vel absente vel reddito amente nunquam poterit puniri talis Confessarius, quia non poterit peti licentia, adeoque frustra sunt Canones statuti contra ejusmodi delicta Reip. Christianæ damnosissima.

3. Si lex sigilli veteret, ne in sigillifragum inquiratur, lex illa est contra seipsam & tollit media ad sui conservationem necessaria, frustra enim est lex, ubi non est Judex, qui observantiam urgeat: imò impunitas, quam talis lex sigillifrago daret, esset maxima occasio frangendi sigillum. Itaque putat Stoz dicendum, quòd possit talis Confessarius ad Judicem deferri, Judex inquirere, testes in judicio deponere, reus ipse fateri & puniri, etiam sine licentia pœnitentis & salvo sigillo. Rationes ultiores dat, quia saltem poterit talis inquisitio & probatio fieri, ut Confessarius convincatur & fateatur se fregisse sigillum, abstrahendo quomodo & in qua materia, per quod probabile est non frangi sigillum à Confessario, uti fatetur Gob. Deinde omnis pœnitens debet & censetur in hoc consentire, ut servetur sigillum, & ubi violatum est, ut redintegretur, debet enim pro hoc esse consensus omnium communis, requiritque illum ipsa lex naturæ, Dei & Christi: & quamvis fortè injuriam remitteret pœnitens, potest tamen reus à Judice puniri, uti à Judice punitur fur, licèt injuriam remittat & nolit puniri ille, cui est furatus, debet enim prævalere bonum commune, cui per auctoritatem publicam servire debet punitio scelerum. Estque hæc potestas inquirendi & puniendi favorabilis pœnitenti, punitio enim factâ redit apud omnes obligatio prior sigilli, ergo non facit confessionem odiosam

odiosam & consequenter ex hac parte non est contra sigillum. Ita Stoz, qui ad rationem dubitandi respondet non esse contra sigillum, si peccatum pœnitentis per accidens & indirectè reveletur per aliquid, quod unice est necessarium ad servandum & redintegrandum sigillum, & ad exercendam potestatem à natura, Deo & Christo datam pro conservatione sigilli. Utraque sententia est probabilis, *Gobati* tamen sententia videtur probabilior, maximè in casu, quo pœnitens expressè negaret licentiam, quòd enim tum impediatur potestas Ecclesiæ, est per accidens, & rarò fiet, quia pœnitens communiter consentiet, uti & plerumque consentire tenetur, ne ejusmodi scelera communi bono ita perniciose per impunitatem invalescant.

Q. 298. *An expediat consulere Confessarios, 2001.*
 quando agitur de aliquo promovendo. R. Affirmat *Opstraedi* in Præfatione Pastoris boni, quia Confessarius optimè novit spiritum interiore. Sed dicendum est non expedire, tum quia eorum scientia est tantùm pro gubernatione fori interni; tum quia datur occasio pœnitentibus, ut sincerè non confiteantur, sed quærant habere bonum nomen apud Confessarios; tum maximè quia datur incautis Confessariis occasio frangendi sigilli vel erroris causandi, quamvis enim Confessarius sciat pœnitentem esse ineptissimum, attamen cogitur commendare velut dignum, ne silentium vel frigida commendatio det suspicionem mali. Quòd si unum commendet & non alterum, contra hunc iterum movet suspicionem: Itaque rogatus dicat, quæ aliunde publica sunt & faciunt ad

commendationem, item (si ita est) esse frequentem & constantem in suscipiendis Sacramentis &c. Quod si per hoc moveret suspicionem mali, addat absolute esse devotum, pium & probum.

2001.

DUBIUM II.

Quale sit præceptum & quæ obligatio confessionis.

R Esp. Præceptum confitendi, tum divinum, tum ecclesiasticum, sub mortali obligat omnes, ac solos baptizatos, qui habent mortale: illud in articulo mortis; hoc, verò, postquam ad annos discretionis pervenerint; & simul ut confiteantur proprio Sacerdoti, vel alteri, cum ejus venia, semel in anno, computando ab una confessione ad aliam, ut quidam docent, vel ab initio Januarii ad finem Decembris, ut habet communior; vel denique à Paschate ad Pascha, ut consuetudo ferè obtinuit, propter communionem, *Suar. d. 35. s. 2. Vsq. q. 90. a 2. Lug. d. 15. sect. 3. 4. 6. & 7. Con. d. 1. d. 6. Unde resolves:*

I. Tenentur hoc præcepto. 1. Hæretici & Apostatæ, pueri doli capaces, saltem post septennium. *vid. Dia. p. 4. tr. 3. Res. 52. Lug. num. 144. & 149.* 2. Ingrediens periculofam navigationem, vel conflictum. 3. Mulier tenera primùm paritura, vel quæ solet habere partus difficiles. 4. Reus morti adjudicatus. 5. Qui signa habet mortis naturalis.

II. Improbabile est, quod docet *Sa. V. Confessio*, Ecclesiam non obligare ante pubertatem, cum anni discretionis citius attingantur, & con-

& constet, mortaliter peccari posse sub annum²⁰
 nonum vel decimum, imò antè: Unde si talis²⁰
 puer crasso saltem modo videatur cognosce²⁰
 re, Deum per hoc vel illud offendi, ostendat²⁰
 que dolorem & propositum, ac præcipua fidei²⁰
 mysteria cognoscat, debet absolvi; secus ta²⁰
 men, si non notetur sufficiens usus rationis. Si²⁰
 verò dubium sit, potest, (imò in articulo mor²⁰
 tis debet) absolvi sub conditione *v. Lay. lib. 5.*²⁰
*tr. 6. cap. 5. Dia. p. 4. t. 4. R. 53. & Lug. l. cit. & d. 17.*²⁰
n. 22. ubi docet, etiam extra articulum mortis²⁰
 obligationem præcepti, & talem esse sub con²⁰
 ditione absolvendum, ne gratiâ sacramentali²⁰
 privetur. ²⁰

III. Non obligatur, qui tantùm habet ve²⁰
 nialia, et si consuetudo habeat, & cogi etiam²⁰
 quisque possit, ut in Paschate saltem se sistat²⁰
 Pastori, ut cum reliquis eum ad communio²⁰
 nem admittat; ad quod Pastor tenetur, si alter²⁰
 dicat, se mortalis culpæ non esse conscius,²⁰
Suar. d. 36. f. 2. & c. communiter. ²⁰

IV. Probabile est, eum, qui uno anno, sive²⁰
 cum, sive sine culpa, non satisfecit præcepto,²⁰
 teneri adhuc quamprimum potest, anno se²⁰
 quente, quia terminus non apponitur ad fi²⁰
 niendam, sed ad non differendam obligatio²⁰
 nem: Ac proinde talem toties peccare morta²⁰
 liter, quoties oblatam occasionem negligit,²⁰
 docet *Bon. d. 5. q. 5. f. 2. Suar. Vasq. Lug. num. 177.*²⁰
 contra *Sylv. Val. Laym. Dian. & c.* qui dicunt per²⁰
 severare in uno eodemque peccato. ²⁰

V. Satisfaciunt ii, qui confitentur Mendi²⁰
 cantibus, etiam in Paschate, quia hi habent fa²⁰
 cultatem à Sacerdote propriissimo omnium²⁰
 fidelium, & Pastore Pastorum, Ita communiter²⁰

omnes contra Glossatorem, & Auctorem Paro-
chiani obedientis, contra quos vide in responsis
Francisci Fontani, editis Viennæ Austriæ, Anno
1634. allegatam auctoritatem duorum Con-
ciliorum, Viennensis & Tridentini, 20. Pon-
tificum, 50. Doctorum, & præter totius or-
bis consensum, multorum quoque Parocho-
rum, testantium eos esse optimos Parochia-
nos, qui Regulares ad eunt, & ab iis instituun-
tur, v. supra l. 3. t. 3. cap. 1. dub. 3. Item Nav. Azor.
Fagun. Trull l. 3. c. 4. d. 2. n. 6. Dia. p. 8. t. 1. R. 88.

VI. Non obligatur ante finem anni, qui ha-
bens mortale, timet, ne illud obliviscatur,
Kon. Henr. Lug. n. 41. & alii contra Med. &c. Si
tamen prævideret se non habiturum occasio-
nem confitendi deinceps toto hoc anno, de-
beret prævenire, etiam in medio anni, Lug.
num. 182.

VII. Probabilius est, non satisfieri præ-
cepto Ecclesiæ per confessionem invalidam,
ut docet Suar. d. 36. s. 7. Filliuc. Laym. Lugo, s. 6.
§. 5. etsi probabile contrarium putet esse Fag.
vid. Dian part. 3. t. 4. Res. 120. Item nec per con-
fessionem venialium, ut docet Dia. p. 4. t. 4. Res.
206. ex Hurt. & Mercero.

VIII. Excusantur ab hoc præcepto, 1. qui
physicè non possunt, v. g. quibus deest Con-
fessarius, 2. qui moraliter non possunt, v.
g. qui prudenter timent revelationem si-
gilli; vel qui non possunt sine notabili in-
commodo vitæ, fortunarum, &c. Kon. Tamb.
6. 4. §. 3.

ADDEN.

A D D E N D A.

Quest. 299. *Quid in genere notandum sit circa* 2003
præceptum & necessitatem pœnitendi. R. seqq.
 §. 1. Datur speciale præceptum pœnitendi, per
 se obligans omnes, qui mortale personale com-
 miserunt, nam pœnitentia aliqua est secundum
 præsentem Dei ordinationem necessaria ne-
 cessitate mediæ ad salutem illis, qui in mortale
 personale sunt lapsi, *S. Th. 3. p. q. 86. a. 2.* pu-
 tantque *Aversa q. 1. l. 3. & Platel. n. 505.* esse de
 fide, quia *Luca 13. v. 3.* dicitur, *Nisi pœnitentiam*
habueritis, & v. 5. Si pœnitentiam non egeritis, o-
mmes similiter peribitis. Eccli. 2. v. 22. Si pœniten-
tiam non egerimus, incidemus in manus Domini.
Trid. sess. 14 De pœn. c. 1. ait, Fuit quidem pœni-
tentia universis hominibus, qui se mortali aliquo pec-
cato inquinassent, quovis tempore ad gratiam & justi-
tiam assequendam necessaria, illis etiam, qui Baptismi
Sacramento ablui petivissent. S. August. uti refertur
cap. Neminem 43. dist. 1. De pœnit. ait, Nemi-
nem putes à quocumque seu magno seu parvo peccato
ad correctionem sine pœnitentia posse transire. Similia
habent alii PP. frequentissimè. Ratio, cur Deus
sic statuerit, est, quia homo est agens liberum,
& per peccatum se liberè avertit à Deo, ergo
congruum fuit, ut si vellet redire ad gratiam,
iterum se converteret ad Deum per motum
voluntatis suæ, nec conveniens erat, ut Deus
quasi nolenti peccatum dimitteret, aptissimus
autem motus se convertendi ad Deum erat
actus pœnitentiæ.

§. 2. Hoc præceptum pœnitendi non tan- 2004.
 tùm est positivum divinum sed etiam naturale,

Kkkk 3

S. Th.

S. Th. q. 84. a. 7. ad 1. *Tann.* q. 6. n. 42. *Aversa* q. 1. s. 4. Esse positivum divinum, constat ex scripturis n. 663. & 2003. citatis, quæ non tantum declarant necessitatem medii, sed etiam intima præceptum, uti etiam illa *Joan.* 6. v. 54. *Non manducaveritis carnem filii hominis &c.* Deus enim, qui instituit, etiam fieri præcepit. Esse etiam naturale colligitur inde, quia supposita institutione Dei, qui voluit poenitentiam esse medium ad finem ultimum, recta ratio dicitur, adeoque obligat lex naturæ, ut omnis homo rationalis ad finem ultimum ordinatus, & supposita elevatione etiam lege naturæ obligatus ad eum tendere, adhibeat hoc medium pro fine illo obtinendo necessarium. Fundatur autem hæc obligatio naturalis etiam in aliis, imprimis in præcepto naturali charitatis erga Deum: deinde in præcepto naturali charitatis erga seipsum: præterea in præceptis naturalibus aliarum virtutum, uti fuse prosequuntur *Arr.* s. 3. & *Aversa* s. 5.

Obji. Deus non potest dispensare in lege naturæ, sed potest dispensare in lege poenitendi, quia posset impoenitenti remittere peccatum, ergo. *R.* Deus non potest dispensare in lege naturæ, directe, id est, hic relinquendo materiam legis & tollendo obligationem, c, quia Deus non potest relinquere peccatum deobligando à poenitendo. Non potest dispensare indirecte, tollendo materiam legis, n, posset enim impoenitenti remittere peccatum, quo sublato tolleretur materia, & consequenter obligatio poenitendi.

2005. §. 3. Probabilius videtur, quod præceptum poenitendi non obliget, per se loquendo, statim

post commissum mortale, *S. Th. Dur. Ang. Med. Adr. D. Sor. Can. Viguer. Suar. Vasq. Valent. Henriq. Cón. Lugo*, quos citat & sequitur *Aversa q. 1. f. 6. & 8. Item Ochag. cum Dicast. d. 3. dub. 3. Item Gerson, Bonac. Laym. cum Castrop. tr. 23. p. 4. nu. 8. Gonet d. 7. n. 96. Tann. Arr. Haun. Platel. Steph. Stoz l. 1. p. 2. n. 60. & plurimi alii, contra Innoc. IV. S. Anton. Archid. Argent. Maj. Caj. P. Sor. Marf. Palud. Silv. Abul. Cardenam in 2. crisi d. 6. c. 3. Probatur 1. ex sensu communi fidelium & praxi Confessariorum, nemo enim se accusat de hoc, quòd non statim pœnituerit, nec Confessarii de hoc interrogant. Si dicas fideles circa hoc non esse bene instructos, contrà est, sic omnes Curatores animarum accusas vel ignorantix vel socordix vel malitix: imò nec excusabitur Ecclesia, quæ cum facile posset, nullibi obligationem illam declarat. *Prob. 2.* Illud præceptum non est positivum, nam nullibi est satis clarè expressum, & cum plerique ignorent illud, non est sufficienter promulgatum, ergo nec obligat. Neque est naturale, nam ut aliquid censeatur esse debitum ex lege naturæ, non est satis, quòd ipsum afferat plùs boni quàm omisio ipsius, alioquin quidquid est de consilio, esset de lege naturæ, sed necesse est, ut obligatio ad tale aliquid plùs boni afferat toti generi humano, quàm negatio talis obligationis, uti rectè *Perez, Espars. Palav. à n. 250. Haun. n. 932.* jam verò obligatio ad statim pœnitendum non afferret toti generi humano plùs boni quàm negatio illius obligationis, nam difficillimum est statim efficaciter, præsertim ex motivo perfectissimo detestari hoc, quod immediatè antè placuit, & cum motivum illud non habuerit*

vim faciendi, ut abstinerem, quomodo subito
 habebit vim efficiendi, ut abijciam peccatum,
 quod jam complexus sum? ergo talis obliga-
 tio exponeret plerosque continuis periculis
 novi peccati, adeoque non afferret toti generi
 humano plus boni, quam illius obligationis
 negatio. *Conf.* quia incautum & malum est af-
 firmare aliquid esse peccatum mortale, ubi il-
 lud nec sufficiente auctoritate nec evidente ra-
 tione ostendi potest, nam *hoc est ponere laqueum*
pedibus ambulantium, inquit *Gabriel & ex illo Goh.*
in Exp. tr. 1. n. 55. & Sporer in Theol. Sacram. p.
1. c. 3. n. 174. Sed nec auctoritas sufficiens, cum
 oppositum teneant plures, nec evidens ratio
 probat istam obligationem, uti patebit ex so-
 lutione objectionum, ergo. Ex his,

Inferes, contra Alensem, Palud. S. Anton. Silo,
Marfil. Abul & alios apud Tann. q. 6. n. 44. mul-
 to minus esse obligationem toties retractandi
 mortale remissum, quoties ejus memoria re-
 currit, cum enim facillime recurat, continuo
 ferme renovari deberent retractationes, quae
 obligatio homines exponeret adhuc pluribus
 periculis novi peccati.

Obji. 1. Eccli. 5. v. 8. dicitur, *Ne tardes con-*
verti ad Dominum, & ne differas de die in diem, subito
enim veniet ira illius. *Etc. 21. De pristinis deprec-*
are, ut tibi dimittantur, quasi à facie colubri fuge pec-
cata, sed oportet statim fugere faciem colubri,
 ergo. *Re. Monet, 1. ut peccata actualia non con-*
 tinuentur. 2. Ut poenitentia fiat ante finem vi-
 tae. 3. Suadet, ut homines mortales de praeter-
 itis statim doleant, ne forte periclitentur de
 salute. Nullibi dicit, quod manere in mortali
 habituali ad aliquod tempus sit novum mor-
 tale.

tale. Quando dicit peccata esse fugienda uti faciem colubri, intelligit non esse repetenda peccata actualia.

Inst. 1. S. Th. 2. 2. q. 68. a. 8. dicit non licere permanere in peccato, etiam ad modicum tempus. *R.* Loquitur de permanentia in actuali voluntate non restituendi, quæ est actualis peccatum, cum sit actualis continuatio injuriæ.

Inst. 2. SS. PP. dicunt nos debere agere perpetuam pœnitentiam. *R.* Volunt, vel quia quotidie peccamus, ideo semper indigere pœnitentiâ; vel pœnitentiam semel habitam esse perpetuam habitualiter, id est, non debere retractari, nec directè, volendo te non pœnituisse, nec indirectè per repetitionem ejusdem peccati, *Suar. Aversa l. 8.*

Obji. 2. Qui statim non arripit pœnitentiam, exponit se periculo proximo iterum peccandi, quia est hostis Dei, qui subtrahet gratias actuales, hinc *S. Th. 1. 2. q. 109. a. 8.* O cum communi docet neminem posse diu sine gratia habituali vitare omnia mortalia; & ideo etiam *S. Greg. in Ezech. hom. XI.* ait, Peccatum, quod per pœnitentiam citius non deletur, aut peccatum est aut causa peccati simul & pœna peccati, omne enim, quod prius committitur, peccatum est, sed si citius pœnitendo non tergitur, justo judicio omnipotens Deus obligatam peccatis mentem etiam in culpam alteram permittit cadere, ut qui flendo & corrigendo noluit munda, quod fecit, peccatum incipiat peccato cumulare. *R. n. aff.* Neque enim Deus solet peccatoribus statim subtrahere auxilia ordinaria: nec dæmon habet potestatem dominativam in voluntatem peccatoris, cui sua libertas manet: nec peccatum habituale secundum se trahit ad no-

vum peccatum, cum habeat se mortuo modo. S. Th. & S. Greg. intelligendi sunt, quod quandoque fiat, ut Deus subtrahat auxilium illi, qui nimis diu differt poenitentiam, vel quia adhuc actualiter adhæret peccato antiquo, vel quia non orat Deum pro auxilio, vel quia non poenitet, quando urget præceptum poenitentiae: Hinc Gerson in Regul. mor. §. De poenit. ait, *Homo non semper tenetur immediate confiteri peccatum, imò nec conteri sub poena novi peccati mortalis: dat etiam spatium poenitentiae Deus, quale scit fragilitati nostræ sufficere.* Denique omnia illa tantum probant, quod ille, qui nimium differendo adverteret se fieri nimis debilem ad resistendum tentationibus aut ad observanda alia præcepta, per accidens obligaretur ad statim poenitendum.

Inst. 1. Qui differt poenitentiam, exponit se periculo proximo moriendi in peccato, cum mors improvisa multos opprimat. R. Mors improvisa inter centum non opprimit unum, ergo non semper est periculum proximum mortis improvise, alioquin semper possemus absolvi à reservatis, communicare pro viatico etiam non jejuni &c. Si tamen quis ponatur in periculo proximo mortis, v. g. per prælium, infidias hostium, morbum vel navigationem periculosam, per accidens erit præceptum statim poenitendi.

Inst. 2. Christus Matt. 24. & 25. adductâ parabolâ decem Virginum vigilare præcipit, ut docent SS. PP. apud Carden. à n 54. & colligitur ex poenis æternis, quæ intentantur negligentibus, sed qui non statim poenitet, non vigilat, quia est in somno peccati, nec vult ab eo surge-

re, ergo. R. Ex istis plùs inferri non potest, quàm esse præceptum pro omni tempore vigilandi, 1. ne peccetur. 2. Se parandi per bona opera à Deo vel Ecclesia nobis præcepta. 3. Pœnitendi ante articulum mortis. Virgines fatuæ peccârunt, quia tum non vigilârunt nec paratæ fuerunt, quando satis cognoscebant adventare Sponsum, hinc etiam peccant, qui non pœnitent, quando cognoscunt adventare mortem. De cætero etiam prudentes virgines ad tempus non vigilârunt sed dormitaverunt omnes & dormiêrunt.

Inst. 3. Qui potest antea pœnitere & moritur in mortali, est dignus reprehensione, ergo non poenitendo peccavit. R. Est dignus reprehensione, quia pœnitentiam distulit usque ad mortem, c, quia per aliquod tempus distulit, subdist., est dignus reprehensione propter peccatum ideo commissum, n, propter defectum majoris providentiæ, qui ad summum est positiva imperfectio, c. ant. & n. conseq.

Obji. 3. Qui contraxit grave malum corporis, tenetur ex charitate erga seipsum illud quamprimum potest tollere. Item qui videt proximum peccasse, tenetur ex charitate quamprimum potest inducere, ut resurgat, ergo multò magis tenetur aliquis statim tollere malum statum suæ animæ. R. Sicuti tunc tantum teneor tollere grave malum corporis mei, quando est proximum periculum ne mihi afferat aliud grave malum, vel ne fiat incurabile, vel ne impediat me ab aliis actionibus præceptis, ita tum tantum tenebor tollere peccatum, quando est periculum proximum, ne per hoc inducar in aliud peccatum, aut ne postea pœnitere

tere

tere non possim, aut quando per illud impedi-
 rer ab observatione aliorum præceptorum: &
 hoc docet S. Th. in 4. dist. 17. q. 3. a. 1. quæstio.
 4. ad 2. Non est de necessitate salutis corporalis, quod
 infirmus statim Medicum quærat, nisi quando neces-
 sitas curationis incumbit, & similiter est de morbo spi-
 rituali Idem est de altero Exemplo, sicuti enim
 tum tantum teneor corripere proximum,
 quando prudenter timetur, ne vel pergat pec-
 care, vel postea non pœniteat, vel aliter sibi no-
 vum damnum accersat, ita tum tantum tene-
 bor statim pœnitere, si alioqui esset mihi oritu-
 rum simile malum.

Inst. 1. Homo non pœnitens continuat occi-
 sionem suæ animæ, ergo peccat. R. Continuatur
 occisionem, actu causando vel positivè volen-
 do illam, n, permittendo jam positam, usque-
 dum urgeat præceptum illam removendi c. ant.
 & n. conseq.

Inst. 2. Qui esset causa, ut alter ad longum
 tempus permaneret in mortali, peccaret mor-
 taliter, ergo etiam, qui ipse ita liberè perma-
 net. R. Permissio ant. n. conseq. Causans in alte-
 ro censeretur causa moralis directæ illius per-
 manentiæ: sed non pœnitens censeretur tantum
 permittere illam permanentiam. Deinde sic-
 uti impedire alterum à consecutione magni boni
 quamvis non necessarii, potest esse peccatum,
 quia alter potest esse invicis & habere jus, ut
 non impediatur à me; è contrà non ideo pec-
 co, si me ipsum ita impediatur, ita hîc. Et quod
 sæpe aliter me habere debeam ad alterum
 quàm ad me, patet, si enim lædam famam alte-
 rius, pecco, non pecco, si lædam meam.

Obji. 4. velle esse in peccato est inhonestum,
 sed

sed qui differt pœnitere, vult esse in peccato, ergo. R. Velle esse in peccato actuali est inhonestum, c, in peccato tantum habituali, subdist: si ipsi adhuc placeat malitia peccati præteriti, c., si malitia illa non amplius placeat sed tantum ad tempus permittat negationem condonationis, n. maj. & similiter distinctâ min. n. conseq.

Inst. 1. Nolens pœnitere dicit, volo perseverare in malo, sed actus, quo volo perseverare in malo, est malus, ergo. R. Dicit, volo perseverare in malo actuali, n, habituali, subdist. 2, ita ut velit ipsam peccati malitiam, n, ita ut tantum velit dilationem satisfactionis vel condonationis, c. maj. & similiter distinctâ min. n. conseq.

Inst. 2. Actus, quo volo perseverare in bono etiam habituali, semper est bonus, ergo actus, quo volo perseverare in malo etiam habituali, semper est malus. R. n. conseq. Actus, quo volo bonum habituale, approbat totum actum bonum: è contra actus, quo volo perseverare in peccato habituali, non semper approbat totum peccatum habituale, nam in recto dicit malitiam actus præteriti, quam non approbat, in obliquo autem dicit negationem satisfactionis vel condonationis. quæ negatio de se mala non est, cum Deus possit illam velle, & ideo etiam ipse peccator potest illam saltem permittere ad tempus.

Inst. 3. Peccator scit cum negatione pœnitentiæ conjunctam esse inimicitiam cum Deo, ergo qui vult ad tempus non pœnitere, vult ad tempus inimicitiam cum Deo. R. n. conseq. nam possum positivè velle non pœnitere, quia

video omissionem pœnitentiæ mihi hinc & nunc esse licitam, neque ideo positivè volo inimicitiam Dei sed tantùm permitto, sicuti Deus potest positivè velle mihi non remittere peccatum, quamvis videat cum illa negatione esse conjunctam malitiam peccati, quam tamen non ideo intendit sed permittit. Item sicuti conjux positivè volens generationem non ideo positivè vult peccatum originale prolis sed permittit, hæc enim aliunde jam supponuntur esse causata & per accidens connexa.

Inst. 4. Peccatum habituale est malum gravissimum, ergo sicuti peccatum est primò velle peccatum, ita & velle ejus permanentiam. *R. n. conseq.* nam est malum jam antè contractum, cujus permanentia non est malum novum vel distinctum, sed idem malum diutius permansum, in quo non est nova gravis indecentia.

Obji. 5. Si rebellis diceret Regi, nolo jam pœnitere, censeretur contemptus Regis, ergo similiter si quis non statim se reconciliet Deo. *R. n. conseq.* Homines non introspiciunt cor, hinc ex tali dicto vel etiam ex sola dilatione pœnitentiæ præsumunt contemptum vel continuationem malæ voluntatis: Deus videt cor & cognoscit hominem seriò cogitare reconciliari Deo, nunc autem quasi dicere, nolo nunc pœnitere, quia tu Deus nunc non præcipis, pœnitebis autem me suo tempore, quando præcipies, in quo nullus est contemptus.

Obji. 6. Peccatum habet rationem injuriæ in Deum, sed pro injuria debetur restitutio, quamprimum aliquis commodè potest, ergo. *R.* Peccatum habet rationem injuriæ in Deum latè dictæ tantùm, obligatio autem restituendi

sequi

sequitur tantum ex læsione iustitiæ strictè dictæ. Qui admittunt jus strictum Dei respectu creaturæ, dicunt injuriam tum tantum fundare obligationem statim restituendi, quando dilatio in effectu pergeret nocere, tum enim esset continuatio injuriæ, Deo autem nulla injuria potest in effectu nocere, cum Deus non sit in se capax damni vel incommodi. Si tamen ex dilatione pœnitentiæ oriretur Deo novum damnum extrinsecum, fatentur omnes fore per accidens obligationem statim pœnitendi.

Obj. 7. Qui peccavit contra fidem, tenetur statim elicere fidem, secundum dicta l. 2. n. 52., ergo qui peccavit contra quamcumque virtutem, tenetur statim elicere oppositum actum virtutis, quo peccatum illud deponat. R. n. conseq. Ideo tenetur prior ad eliciendam fidem, vel quia aliàs non deponeret continuatio- nem suæ infidelitatis, vel quia fides est virtus prima & maximè necessaria ad omnem actum supernaturalem: è contrà facile deponi potest continuatio alterius peccati sine actu virtutis oppositæ, neque talis alia virtus est fundamentum vitæ spiritualis.

Ex objectionibus patet sententiam oppositam esse satis probabilem, & cum sit tutior, merito suadenda est in praxi.

§. 4. Qui est in peccato mortali, per se lo-
quendo tenetur ex præcepto naturali per pœ-
nitentiam se reconciliare Deo ante articulum
mortis, Vega, Henric Sot. Suar. Côn. Lug. Rhod.
Tann. q. 6. n. 61. Arr. d. 17. à n. 25. Castrop. tr. 23.
p. 4. n. 9. Avers. q. 1. f. 7. Steph. t. 5. d. 5. num. 134.
Stoz l. 1. p. 2. n. 63. contra Dur. Adv. Vasq. Palav.
Haun. l. 4. n. 937. Espars. q. 87. a. 10. Dicast. d. 3.
n. 25.

2006.

n. 25. & toto dub. 5. Sporer n. 177. Probatur
 ex Scriptura & SS. PP. apud Tann. à n. 62. qui
 monent accelerandam pœnitentiam, alioquin
 iram Dei superventuram, per quod innuunt
 esse præceptum. 2. Omnis homo, etiam iustus,
 tenetur per decursum vitæ, & quidem sæpius
 quàm singulis quinquenniis amare Deum su-
 per omnia, uti constat ex dictis l. 2. à num. 133.
 estque hoc præceptum naturale, uti omnes fa-
 tentur, ergo multò magis tenetur peccator sic
 amare Deum adeoque pœnitere saltem vir-
 tualiter, quia lex naturæ & charitatis tum erga
 Deum tum erga se, multò magis illum obli-
 gat ad reconciliandum Deum sibi inimicum &
 ad providendum suæ salutis æternæ, quæ alias
 pateretur periculum: hinc 3. Per se & intrin-
 secè malum est se exponere periculo proximo
 saltem probabili æternæ suæ damnationis, sed
 qui non vult pœnitere ante articulum mortis,
 exponit se periculo proximo saltem probabi-
 li æternæ suæ damnationis, nam SS PP. inter
 quos S. Ambros. Tom. 4. post l. 2. De pœn. in
 exhort. ad pœn. postquam dixit de eo, quem in
 fine vitæ pœnitet, sic habet, *An securus hinc exeat,
 ego non sum securus; pœnitentiam dare possum, secu-
 ritatem dare non possum: vis te Frater à dubio libe-
 rari, vis, quod incertum est, evadere, age pœnitentiam,
 dum sanus es.* Eadem attribuuntur S. August.
 Cap. Si quis autem 4. De pœn. dist. 7. & Cap. Si
 quis positus 2. ibidem de tali dicit, *non presumi-
 mus, quòd bene hinc exit.* Et Cap. Nullus 6. ibidem,
*Quoniam vix vel rarò est tam justa conversio, timen-
 dum est de pœnitente serò. . . . periculosissimum est &
 interitui vicinum, ad mortem protrahere pœnitentia
 remedium. Ratio est, quia homo in articulo
 mortis*

mōrtis communiter est perturbatus ex causis
 concernentibus præterita, præsentia & futura:
 accedit sæpe vis morbi impediens rationis u-
 sum, infestatio dæmonum importunè se inge-
 rentium & terrentium: quandoque ex defe-
 ctione virium tum est torpor mortualis, an-
 gustiatio conscientie remordentis, subtractio
 specialium auxiliorum in poenam impruden-
 tiæ & temerariæ dilationis poenitentiae: Si dicās,
 hæc esse per accidens, adeoque tantum per
 accidens fore obligationem poenitendi ante
 mortem. *Contrà est*, nam obligatio illa non est
 dicenda esse per accidens, si semper accidat pe-
 riculum, in quo est talis obligatio, sed semper
 accedit tale periculum moribundo, ergo.

2067:

§. 5. Incertum est, quandonam determi-
 nate extra periculum mortis præceptum natu-
 rale poenitendi per se obliget peccatorem, quia
 de hoc nihil declararunt Scriptura, Concilia,
 PP. aut Pontifices, nec ratio aliquid certò con-
 cludit, hiñc ita variant sententiæ, nam *Scot.* *Bas-*
sol. apud *Amicum* d. 9. n. 41. dicunt semel tan-
 tum obligare ante mortem: *Nap.* & alii cum
Amic. n. 51. dicunt obligare, quoties propi-
 tiandus est Deus ob imminentem publicam ca-
 lamitatem. Alii cum *Castrop.* dicunt obligare
 saltem intra tres aut quatuor annos; *Arr.* intra
 unum, & id patere dicit *Tann.* n. 65. addens
 mensem aut etiam septimanam videri esse satis
 diturnum tempus: *S. Antonin.* *Marsil.* *Sot.* &
 alii apud *Tann.* n. 56. volunt obligare omni die
 dominico & festivo, sed hos carere fundamen-
 to dicit *Stoz* l. 1. p. 2. n. 56. Alii cum *Aversa* q. 1.
 f. 7. relinquunt arbitrio prudentum pro diver-
 so statu personarum & circumstantiarum: *Suar.*

Tom. VII.

LIII

Cón:

Côn. Rhod. Lugo d. 7. n. 243. dicunt teneri non diutiùs differre actum pœnitentiæ justificatiuæ quàm actum charitatis, de cuius obligatione etiam varias sententias recensui l. 2. à n. 131 sed *Aversa* rectè notat ob maiorem necessitatem & periculum, quod peccatum affert, meritò brevius tempus constitui pro obligatione pœnitentiæ quàm dilectionis Dei.

Obji. Dictum est n. 763. etiam ideo ad contritionem non requiri certam intensiorem, quia determinari non potest, quanta deberet esse, ergo similiter hîc dicendum est non esse obligationem pœnitendi extra periculum mortis, quia determinari non potest, quando nam esset illa obligatio. & n. conseq. Obligatio certæ intensiorem in contritione causaret molestiam intolerabilem, non item obligatio ad pœnitendum ante periculum mortis, nam pœnitendo, v. g. intra octiduum post commissum mortale satisfacimus huic præcepto pœnitendi, & illi possumus semper satisfacere, quò citiùs eò meliùs. Deinde assignamus adhuc aliam regulam, ut nempe teneamur saltem non diutiùs differre pœnitentiam quàm dilectionem Dei: simile nihil à nobis cognoscibile statuunt requirerentes certam intensiorem in contritione.

1008. §. 6. Pœnitentia formalis in re non est necessaria ad salutem necessitate mediè post mortale personale, quia secundùm dicta n. 774. ad justificationem sufficit amor Dei super omnia, saltem in illo, qui non recordatur peccatorum, amor enim ille est virtualis pœnitentiæ & æquivalenter contritio, non solùm quia conaturaliter hanc infert, vix enim possibile est, ut

ut amans Deum super omnia, si recorderetur peccati, quod est summum malum Deo, illud non detestetur, sed etiam quia tota vis contritionis ad Deum reconciliandum est ratione dilectionis Dei super omnia, ergo hæc dilectio secundum se habet eandem vim reconciliandi, *Lugo d. 5. n. 95. Arri. d. 7. f. 2. Palav. n. 248. Dicast. d. 2. n. 91. Haunol. 1. 4. n. 918. Dixi 1. In re,* nam votum pœnitentiæ formalis in re suo tempore eliciendæ necessarium est, tum ratione implendi præcepti pœnitentiæ formalis, tum ratione suscipiendi Sacramenti Pœnitentiæ, quod requirit formalem dolorem, tum etiam ratione Baptismi ab adulto, qui mortale personale commisit, suscipiendi, ad quem multum *Suar. de Baptismo d. 28. f. 1. saltem ex præcepto prærequirunt pœnitentiam formalem, ex illo Act. 2. v. 38. pœnitentiam agite & baptizetur unusquisque vestrum, & ex Trid. sess. 6. c. 6. moventur adversus peccata per odium aliquod & detestationem, hoc est, per eam pœnitentiam, quam ante Baptisum agi oportet. Dixi 2. saltem in illo, qui non recordatur peccatorum, nam si recorderetur, putant S. Th. Bellarm. Suar. Cón. Requies. Platel. Gorm. nu. 261. si excluderetur detestatio peccati, non sufficere amorem Dei; at tamen adhuc sufficere probabiliter putant Tann. Arr. Lugo, Avers. q. 3. f. 8.*

§. 7. Probabilius videtur, quòd omnis homo, regulariter loquendo, teneatur ex præcepto naturali pœnitere per contritionem in articulo mortis, *Suar. Valent. Nugn. Zambr. Præp. Gran. Sanch. Gonet, Carden. in 1. crisi d. 49. c. 40. n. 30. Steph. t. 5. d. 5. n. 131. Stoz l. 1. p. 2. n. 55. Gorm. p. 1. n. 462. aliique communiùs cum Tann. q. 6.*

n. 66. contra *Canum, Henricq Vasq. Amic. d. 9. n. 67. Becan. Fagund. Laym. Turr. Salas, Lugo, Avers. q. 1. s. 9. Sporer n. 174. Dian. Moyam & alios*, qui putant eum non obligari ad contritionem, qui cum attritione suscepisset Sacramentum Pœnitentiæ, sed probatur, nam si unquam, debent hic habere locum verba SS. *Ambr. & Aug. cap. Si quis autem 4. De poenit. dist. 7. tene certum, dimitte incertum*: Salutis enim æternæ negotium est omnium maximum, in quo semel errasse est æternum periisse, ergo recta ratio postulat, ut hic adhibeatur medium tutius, quale omni homini est contritio, nam nemo scit se esse liberum ab omni mortali, nec omnino certus est se liberandum esse per attritionem cum Sacramento, quia posset tibi defuisse Baptismus, sine quo nemo est capax alterius Sacramenti, posset Confessarius non esse rite ordinatus, caruisse intentione debitâ, errasse in proferenda forma &c: Nec satis erit, si elicias amorem Dei super omnia, nam ex dictis n. 2008. non est certum, quod hic amor sufficiat, quando occurrunt peccata & potest haberi formalis pœnitentiæ, ergo erit obligatio determinatè ad contritionem. *Conf.* quia si addas contritionem, facis, quod in te est, hinc poteris confidere Deum etiam ex parte sua non defuturum: è contra si negligas, non facis, quod in te est. *Ratio convenientiæ est*, quia cum homo sciat se per peccatum aliquando fuisse perfectè aversum à Deo, velitque nunc perpetuè in altera vita esse perfectè aversum à peccato & conversus ad Deum, æquum erat, ut in fine viæ se iterum perfectè averteret à peccato ad Deum.

2010. *Obji.* Non teneor, nequidem in articulo mortis,

mortis, procurare omnimodam certitudinem, alioquin tenerer elicere continuò intensiores & extensiores actus contritionis, item tenerer rebaptizari saltem sub conditione &c. R. Teneor procurare certitudinem moralem, quantum possum cum moderata diligentia & per media consueta Ecclesiæ, hinc non teneor ita intendere aut extendere actus contritionis, tum quia non est probabile certam intensiorem vel extensionem requiri, tum etiam quia cum nemo dicere possit, quanta determinatè intensio vel extensio requiratur, esset intolerabilis molestia sic se divexare, semper cum incertitudine unquam attingendi gradum debitum. Multò minùs teneor ad iterationem Baptismi, quem iterari noluit Christus & prohibet Ecclesia, ubi de illius valore prudenter dubitari non potest. Pro supplendis autem omnibus defectibus, etiam Baptismi, item pro tollendis omnibus dubiis etiam parum prudentibus valet contritio, quæ ab unoquoque & absque gravi molestia adhiberi potest, ergo adhiberi debet, etiam à Martyre, inquit *Platel. n. 165. si peccata occurrant.*

§. 8. Actus pœnitentiæ, prout est specialis virtus, de qua dixi n. 578. non est necessarius ad salutem, uti satis certum est contra *Tann. d. 6. q. 3. n. 27.* quia quidquid potest hic actus, multò magis potest actus charitatis, religionis vel alterius similis virtutis, quamvis nequidem imperetur à speciali pœnitentia. 2011.

§. 9. Originale, si solum sit, remitti potest sine ulla propriè dicta pœnitentia, quia cum non fuerit physicè voluntarium, non est opus physicè retractari, sed sufficienter retractatur 2012.

moraliter, si quis suâ vel alienâ voluntate, quando suâ non potest, submittat se remedio, quod Deus ad illud delendum instituit. Atque etiam ideo videtur *Alex. VIII.* damnasse hanc 19. prop. *Homo debet agere totâ vitâ pœnitentiam pro peccato originali*: actualis enim pœnitentia est detestatio & dolor de peccato commisso cum proposito non peccandi de cætero, quod intelligi non potest nisi de peccato personali. Ratio autem est, quia originale quoad culpam & pœnam plenè remittitur per Baptismum, ut certum est ex *Trid. sess. 5. can. 5. & sess. 14. c. 2.* ergo malè requirunt Janseniani aliquam nostram pro eo satisfactionem.

2013. §. 10. Ad salutem necessaria non est in hac vita pœnitentia de venialibus, quia nō pugnant cum gratia, & sufficit retractari post mortem: in præsentem enim ordinationem Dei requiritur ad remissionem etiam venialium aliqua retractatio, *S. Th. q. 87. a. 1.* & ratio data est n. 2003. Retractatio autem sufficiens respectu venialis est quivis actus virtutis positus in ordine ad delendum tale veniale, *Magist. Caj. Suar. Valent. Castrop. t. 23. p. 2. Dicast. d. 2. n. 402. contra Vasq. Laym. Avers. q. 4. s. 5.* Attamen non sufficit, si sit actus tantum naturalis, quia non habet proportionem ad salutem, ad quam conducit remissio venialium: Nec quodvis veniale remittitur per quemvis actum supernaturalem, v.g. per actum temperantiæ non remittitur veniale furtum, sed talis actus debet esse retractatio talis venialis & cum illo habere oppositionem saltem virtualem, quæ consistit in actu, qui ex vi sua determinaret ad retractationem formalem

malem & efficacem, si occurreret memoria
ialis venialis, *S. Th. q. 87. a. 1. Lugo d. 9. n. 24.*

§. 11. Veniale de facto non remittitur, 2014.
quamvis formaliter per actum supernaturalem
retractetur, nisi remissum sit vel simul remitta-
tur mortale, tum quia veniale de facto non re-
mittitur nisi per gratiam, quæ pugnat cum o-
mni mortali, tum etiam quia remissio venia-
lium tendit ad familiaritatem cum Deo, quæ
supponit amicitiam, *S. Th. q. 87. a. 4. Aversa c.*
3. contra Dur. Nec tamen si justus retractet, eti-
am formaliter, omnia venialia, remittuntur o-
mnia, aliàs nunquam remitterentur vi Sacra-
menti, quod requirit saltem attritionem affi-
cientem illa, quæ remittuntur, sed remittentur
plura vel pauciora, prout actus virtutis erit per-
fectior vel imperfectior, aut prout magis affi-
ciet hæc quàm ista, vel si æqualiter afficiat o-
mnia, Deus determinabit, quæ & quot remit-
tantur, Platel. & alii contra Suar. Dicast. Stoz l. 1.
p. 2. n. 71. An autem idem dicendum sit, quando
quis confitens in specie se accusat de veniali-
bus non determinando numerum, dixi n. 624.

Q. 300. Quid in genere notandum sit circa præ- 2015.
ceptum & necessitatem confessionis. *Bz. §. 1. Dari*
præceptum confitendi omnia mortalia post
Baptismum commissa, constat ex dictis à num.
595. Attamen confessio in re non est determi-
nate necessaria necessitate mediæ ad remissio-
nem mortalium, nam si confessio inculpabili-
ter omittatur, potest homo per contritionem
vel amorem Dei super omnia justificari, uti
constat ex dictis. Est tamen confessio saltem in
voto ita necessaria, uti habet Trid. sess. 14. De
pœn. c. 4. quia nullus dolor est sufficiens dispo-

fitio ad justificationem nisi sit votum saltem implicitum observandi omnia præcepta graviter obligantia, inter quæ est præceptum confessionis.

Obj. Si confessio ideo dicatur necessaria necessitate mediæ in voto, ergo jejunium, restitutio, & quidquid est præceptum dici debet esse ita necessarium. *R.* Hoc solutum esse l. 6. p. 1. n. 587.

2916. §. 2. Hoc præceptum confitendi omnia mortalia non est, absolute loquendo, naturale, quia Christus poterat ad justificationem requirere tantum contritionem aut saltem confessionem de peccatis in genere, ergo est à sola voluntate Christi, quod sit obligatio confitendi omnia & singula mortalia. Supposito tamen quod Deus eam confessionem, saltem prout in voto, voluerit esse medium salutis, lex naturæ obligans ad quærendam salutem, etiam obligat ad hoc medium.

2917. §. 3. Si non daretur præceptum divinum de confitendis omnibus mortalibus, nequidem tota Ecclesia potuisset hoc præcipere, quia res adeo difficilis excedit potestatem humanam, maxime quia talis confessio non habuisset annexam remissionem peccatorum, *Lugo d. 15. n. 90. Rhod. & alii communiter.* Supposito autem quod Christus instituisset Sacramentum Penitentiae sed non instituisset determinatè confessionem, putant *Suar. Vasq. Becan. & alii cum Avers. q. 15. s. 2.* Ecclesiam potuisse hanc præcipere, sed *Cón. d. 5. n. 42. Lugo n. 91. Arr. d. 51. s. 1.* adhuc dicunt ob nimiam difficultatem non potuisse præcipere confessionem exactam de omnibus, uti nemini potest præcipere statum

reli-

religiosum. Etiam communis est sententia Ecclesiam non posse præcipere bis confiteri omnia sua peccata, admittit tamen *Lugo* cum aliis multis posse præcipere iteratam confessionem unius vel alterius, sed adhuc oppositum fusè tuetur *Arr. f. 2.* cum aliis pluribus. Probabilius tamen est cum *Suar. Con. Fagund. Nugn. Ill. n. 17. Arr. n. 42. contra Alens. Palud. Silv. Can. Vasq. & Amic. d. 18, n. 112.* Ecclesiam posse sub excommunicatione præcipere confessionem annuam, ita ut negligens ipso facto censuram illam incurrat, quia potest præcipere confessionem validam, secundum dicenda n. 2032. ergo multò magis potest punire illum, qui confessionem planè negligit.

§. 4. Probabilius est, quòd Ecclesia possit 2018. præcipere confessionem venialium, s. *Th Lugo* à n. 129. *Dicast. d. 7. n. 115. Arr. n. 33. Bosco d. 7. f. 6. n. 97. contra Palud. Silv. Sotum, Suar. Castrop. Avers. q. 10. f. 2.* confessio enim venialium est actus externus virtutis valde utilis & non adeo difficilis. Imò probabilius est fundatores Ordinum quandoque præcepisse confessionem etiam venialium, saltem sub veniali, uti limitat *Avers. putantque Esparf. q. 90. ad 10. a. 2. Dicast. nu. 118. Bosco à nu. 104.* præcipere posse etiam sub mortali. Item probabilius est cum *Vasq. & Bosco n. 110. contra Arr. n. 36.* Ecclesiam posse præcipere confessionem venialium merè internorum, quod enim directè præciperet, esset sola confessio merè externa. Neque ex dictis sequitur, quòd venialia fierent materia necessaria confessionis, nam sola confessio fieret materia necessaria præcepti, liberum autem maneret confiteri quæcunque peccata, vel quodcunque veniale.

2019. §. 5. Præceptum divinum confitendi omnia mortalia obligat per se in periculo mortis, siue hoc sit ex morbo siue ex imminente navigatione, prælio, partu periculoso, extremo supplicio &c. S. Th. Suar. Con. Castrop. Lugo n. 37. quod Dicast. n. 20. dicit esse certissimum, cum enim sit obligatio confitendi omnia mortalia, est saltem in morte, postquam illi satisfieri non poterit: hinc dixi l. 4. n. 1533. ratione hujus præcepti teneri Medicum monere infirmos de periculo. Addunt cum aliis Dicast. n. 21. & Gormaz p. 2. n. 22. eum, qui in eodem periculo post confessionem semel factam iterum peccat mortaliter, teneri iterum confiteri quamvis non teneatur iterum communicare. Rectè tamen docent Bonac. & alii cum Dian. p. 3. t. 4. R. 130. contra Henriq. eum, qui in periculo mortis neglexit confiteri, non ideo teneri statim confiteri post hoc periculum, nam propterea tum tenebatur, quia tum aderat periculum mortis, ergo hoc cessante cessat hæc obligatio.

2020. §. 6. Probabilius est, quod præceptum illud per se etiam obliget sæpius in vita, Amic. Rhod. Illf. n. 13. Platel. n. 735. Gormaz & alii contra Castrop. Dicast. Bosco & alios: cum enim Christus instituerit confessionem eo fine, ut homines deterrerentur à recidiva & opportunas acciperent medicinas, debuit sæpius per vitam esse obligatio confitendi. Deinde si Christus tantum pro morte obligasset ad confessionem, Ecclesia non posset dici determinasse præceptum divinum quoad tempus, nam sine determinatione Ecclesiæ erat per se obligatio pro periculo mortis, quod autem Ecclesia præceptum divinum determinarit quoad tempus, dicitur n.

2023. Denique qui præcipit aliquid & non determinat tempus, vult illud non differri nimis diu, nec expectari tempus extremum, ergo. 2021.

§. 7. Esse præceptum omnia mortalia confitendi ante Communionem, dictum est l. 6. p. 1. n. 511. & à n. 533. Specialiter autem Sacerdotem, qui necessitate urgente absque confessione celebravit, obligari *quamprimum* confiteri, dictum est ibidem à n. 543.

§. 8. Aliqui Rigoristæ docent peccatorem, 2022. quantumvis sibi contritus videatur, teneri non tantum ante susceptionem sed etiam ante ministrationem cujusvis alterius Sacramenti confiteri: *Sed contra est*, 1. nam secundum dicta n. 751. *Clemens VIII* satis declaravit oppositum, & sufficere contritionem dixi cum communissima l. 6. p. 1. n. 751. 2. Cum de hoc nullum inveniat præceptum, tanta obligatio asserenda non est sine maxima autoritate vel evidente ratione, uti dixi n. 2005. neutrum autem hic ostendi potest: hinc *Card. Lugo* d. 5. n. 114. ait nullum esse dubium apud Theologos & fideles, quod tum sufficiat contritio. Per accidens tamen sæpius est obligatio confitendi, uti 1. Si talis suscepturus vel ministraturus aliud Sacramentum non posset conteri. 2. Si esset periculum reincidendi in nova peccata, nisi sæpius confiteretur, de quo casu *Lugo* l. 4 & *Dicast.* dub. 15. fusè discurrunt. 3. Si confessio requiratur velut conditio, v. g. ad obtinendam dispensationem voti castitatis vel impedimenti in contracto Matrimonio 4. Addunt *Medin.* & alii apud *Avers.* & *Dicast.* n. 24. si periculum sit, ne alioqui peccata obliviscatur: sed hanc obligationem negant. *Henriq. Côn. Turr. Villal. Fill. Dian.*

Dian.

Dian. Arerf. Dicast. Castrop. Gorm. n. 38. Lugotte
 41. qui uti & *Dian.* meritò non obligat etiam ad
 scribenda peccata, ne è memoria excidant, id
 enim foret onus gravissimum & secundùm se
 expositum periculo manifestationis, saltem si
 fiat diu ante confessionem. Quòd si ex dilatione
 vel omissione talis scriptionis obliviscatur ali-
 qua, erit per accidens, & tenebitur confiteri,
 quando redibunt in memoriam.

2023. §. 9. Datur præceptum omni anno saltem
 semel confitendi omnia sua mortalia, uti con-
 stat ex *Conc. Later. relato n. 595. ac definit Trid.*
sess. 14. De pœni. can. 8. Si quis dixerit confessio-
nem omnium peccatorum, qualem Ecclesia servat, esse
impossibilem & traditionem humanam à piis abo-
lendam, aut ad eam non teneri omnes & singulos
utriusque sexûs Christi fideles juxta magni Conc. La-
teran. constitutionem semel in anno, & ob id suaden-
dum esse Christi fidelibus, ut non confiteantur tempore
quadragesimæ, anathema sit. Quòd autem hoc
 præceptum non sit purè ecclesiasticum sed di-
 vinum, declarat *Trid. ibidem c. 5. his verbis:*
Neque per Lateranense Concilium Ecclesia statuit, ut
Christi fideles confiterentur, quod jure divino necessa-
rium & institutum esse intellexerat, sed ut præceptum
confessionis saltem semel in anno ab omnibus & singu-
lis, cum ad annos discretionis pervenissent, impleretur.
 Itaque dicendum est cum communissima,
 Christum præcepisse confessionem omnium
 mortalium, determinationem autem, quando
 & quoties id fieri deberet, reliquisse Ecclesie,
 quæ determinavit tempus anni, quâ determi-
 natione tanquam conditione suppositâ jam
 præceptum illud divinum obligat omni anno
 semel confiteri; attamen simul obligat etiam
 præ

præceptum ecclesiasticum, uti rectè *Amic. d.*
17. n. 60. *Illf. n. 13. Gorm. à n. 63.*

Frequentem confessionem in illis, qui gentiliter vivunt, non esse signum prædestinationis, constat ex dictis l. 6. p. 1. n. 672.

Q. 301. Quis teneatur præcepto confessionis an- 2024.

nuæ. R. §. 1. Non baptizati non tenentur, uti habet communissima cum *Castrop. T. 23. p. 20. §. 1. n. 6. & Avers. q. 15. f. 3. Contra Scot. Richard. Angel. Silv. Hiquæum apud Bosco d. 7. f. 5. n. 3.* quorum sententiam *Vasq. & Dicast. d. 7. n. 13.* vocant improbabilem, præceptum enim dirigitur ad solos Christi fideles. *Nec obstat,* quòd l. 6. p. 1. n. 595 dixerim etiam non baptizatos obligari præcepto Communionis, nam disparitatem rectè assignat *Lugo d. 15. n. 26.* quòd non baptizatus possit facere hoc, quod requiritur ad Communionem, nimirum recipere Baptismum & communicare, hinc propter obligationem Communionis tenetur recipere Baptismum: E contra quamvis reciperet Baptismum, non ideo teneretur confiteri, quia materia confessionis sunt sola peccata post Baptismum commissa, qualia non habet, ergo propter obligationem confessionis non potest nunc teneri ad Baptismum.

§. 2. Baptizati omnino omnes, per se lo- 2025.
quendo, tenentur, etiam hæretici, non tantum vi præcepti divini sed etiam ecclesiastici, sunt enim subditi Ecclesiæ & præceptum neminem excipit, *Lugo à n. 144. Gorm. p. 2. n. 39. Nec obstat,* quòd præceptum dirigatur ad fideles, nam fidelis hic dicitur, qui per Baptismum suscepit fidem, & nomine fidelis sæpe comprehendendi etiam hæreticos ostendit *Dicast. n. 79.*

Hinc

Hinc l. 1. n. 794. dixi etiam excommunicatos teneri vi hujus præcepti petere absolutionem: item incarcerati, si aliter confiteri non possint, tenentur facere, ut à carcere liberentur, ut colligitur ex dictis l. 6. p. 1. n. 626. Apostoli ipsi post promulgationem sufficientem eodem præcepto tenebantur: de his tamen fusè discutunt *Lugo* à n. 27. & *Dicast.* à n. 49. putatque *Rhod.* in Pentecoste fuisse confirmatos in gratia, adeoque postea non peccasse mortaliter nec indignasse hoc Sacramento; ante Pentecosten autem non obligasse hoc præceptum, & consentit *Avers.* suprà. Denique obligatur etiam Papa, uti rectè *Suar.* *Lugo* à n. 142. *Avers.* *Gorm.* n. 27. præceptum enim quoad substantiam est divinum, & quamvis esset ecclesiasticum tantum, adhuc teneretur quoad vim directivam saltem sub veniali, secundum dicta l. 1. n. 675.

2026. §. 3. 7. *Sanch.* d. 51. num. 31. *Castrop. Diana,* *Burgh.* cent. 2. cas. 24. putant pueros ante septennium non obligari hoc præcepto, quia leges positivæ sunt tantum de cõmuniter contingebus, *L. Nam ad ea,* ff. De legibus, cõmuniter autem non contingit, ut pueri ante septennium habeant plenum usum rationis, quem leges positivæ supponunt in illo, quem obligant. Oppositum videtur probabilius, cum enim Concilia præceptum non referant ad ætatem sed ad annos discretionis, id est, ad plenum usum rationis, si malitia superet ætatem & pueri ante septennium peccent mortaliter, æquè obligabuntur atque alii.

2027. §. 4. In dubio, an puer habeat plenum usum rationis, *Tamb.* De Commun. c. 4 num. 19. dicit non teneri hoc præcepto confessionis, tum quia

quia possessio est pro ipsius libertate contra legem, tum etiam quia lex est de confessione absoluta, id est, de confessione mortalis certi, quale non potest afferre talis puer: sed *Castrop. & Bosco* n. 38. rectè dicunt post septennium obligari, quia tum præsumitur plenus usus rationis, ergo lex est in possessione, lex autem præcipit confessionem, abstrahendo an absoluta an conditionata sequatur absolutio: Neque verum est, quòd lex sit tantùm de confessione mortalis certi, nam secundùm dicta à nu. 605. etiam est obligatio confitendi dubia.

Q. 302. Cui facienda sit confessio annua. R. §. 2028.

1. Ut satisfiat, debet confessio fieri proprio Sacerdoti, id est, habenti potestatem absolvendi hunc pœnitentem & ad hoc approbato: Nec sufficit, quòd sit Regularis, qui pro approbatione se præsentarit Episcopo fueritque dignus approbatione & injustè sit repulsus, uti constat ex hac 13. prop. ab *Alex. VII.* damnata: Satisfacit præcepto annuæ confessionis, qui confitetur Regulari Episcopo præsentato, sed ab eo injustè reprobat: Quamvis enim Episcopus sic rejiciens peccet, non ideo Regularis evadit approbatus.

§. 2. Quamvis fuerit aliquando obligatio annuè confitendi proprio parochò, tamen nunc certò satisfaciunt, qui confitentur Regularibus privilegiatis, uti satis ostendit *Busenb.* relatus. n. 2002. & patet ex Bulla 22. Leonis X. *Dum intra mentis arcana*, §. 6. Pauli III. 48. *Licet debitum.* Item ex constitutione Joannis XXII. in Extrav. *Vas electionis*, De hæreticis: *Benedicti XI.* in Extrav. *Inter cunctas*, De privilegiis. *Clem. VIII.* *Significatum fuit nobis*, apud *Platel.* n. 738. Possuntque videri *Azor* l. 13. c. 2. q. 2. & *Suar.* d. 26.

d. 26. f. 2. qui pluribus id probant. Quamvis autem ordinariè non teneatur Parochus per se ipsum audire subditum, sed satis sit remittere ad delegatum, uti cum communi *Aversa* q. 16. f. 11. tamen si quis pro annua confessione vel in articulo mortis confiteri velle ipsimet Parochus, *Posssev. Dian. Avers.* dicunt tum fortè obligari per seipsum audire. Vide dicta l. 6. p. 1. d. n. 133.

2030. §. 3. Si quis confessus alia mortalia omiserit reservatum, quia hic Confessarius non habebat potestatem ad reservata, putat *Bosco* nu. 125. iterum teneri isto anno confiteri, quia non est confessus proprio Sacerdoti, proprius enim erat ille tantum, qui posset ab omnibus directè absolvere. Contradicit probabiliter *Herings*, quia ille erat proprius respectu omnium, quæ hic & nunc debebant exprimi: & ex opposita sententia sequeretur eum, qui toto anno non posset recurrere ad Superiorem, toto anno non teneri confiteri, non enim teneretur ad confessionem, per quam non satisficit.

2031. §. 4. Si *S. Petrus* assumpto corpore me confitentem audiret & absolveret, absolutio confiteri deberet valida, non enim fiet, nisi Deus velit eum esse extraordinarium Ministrum huius Sacramenti, qualem posse esse Angelos & Beatos certum est cum *S. Th.* 3. p. q. 64. a. 7. Putat tamen *Lugo* in *Resp. mor. c. 1. dub. 16.* non fore satisfactum præcepto confessionis annuæ, tum quia non fuissem confessus Sacerdoti proprio, tum etiam quia non subiecissem peccata mea clavibus Ecclesiæ, quas jam non habet *S. Petrus* sed Papa ejus successor.

2032. Q. 303. Qualis debeat esse confessio, ut satisfiat
huius

hinc præcepto. R. §. 1. Per confessionem voluntariè nullam non satisficit nequidem Ecclesiæ præcepto, hinc Alex. VII. meritò damnàvit hanc prop. 14. *Qui facit confessionem voluntariè nullam, satisficit præcepto Ecclesiæ.* Ratio est, quia confessio nulla sive invalida re ipsa non est confessio, super quam possit cadere absolutio, ergo idem est, ac si nihil fiat, nihil autem facièndo non satisficit præcepto positivo: undè opinio multorum apud *Moyam* d. 1. q. 8. nu. 21. qui docuerunt oppositum, nunquam fuit probabilis.

§. 2. Nec satisficit per confessionem quamvis involuntariè nullam, quia simpliciter & vere non est confessio, ergo nequidem ponitur substantia præcepti, *Platel.* n. 744. 2033:

§. Probabilius est sufficere validam & informem, *Suar. Valent. Bonac. Lugo, Cón. Castrop. Arr. Dicast. Illf.* n. 16. *Bosco* n. 74. dicens non esse dubitandum. *Nec obstat*, quòd per Communionem etiam materialiter tantùm sacrilegam non satisficit præcepto Communionis annuæ, uti dictum est l. 6. p. 1. nu. 629. nam disparitas est, quòd Communio materialiter tantùm sacrilega, si ante consumptas species non removeatur obex gratiæ, sit & maneat omnino infructuosa, ideoque non attingatur finis præcepti: E contra confessio valida suo tempore reviviscit & prodest, quando per contritionem vel per subsequens Sacramentum removeatur obex. *Dixi*, probabilius, nam etiam probabiliter contradicunt alii cum *Avers.* q. 15. l. 6. & *Platel.* n. 745: quia finis præcepti est, hic & nunc recuperare gratiam, maxime in articulo mortis & ante Communionem, ut sic consulatur partim Tom. VII. M m m m salutis

saluti pœnitentis partim reverentiæ Sacramen-
ti Eucharistiæ.

2035. §. 4. Si Sacerdos, etiam injustè, noluisse al-
quem confessum absolvere, non ideo hic satis-
fecisset præcepto, nam per confessionem hic
intelligitur Sacramentum Pœnitentiæ, sive ta-
lis confessio, quam sequatur valida absolutio,
Dur. Sot. Med. Nav. Suar. Vasq. Sal. Laym. Castrop.
aliique cum *Avers.* suprâ contra *Palud. Gabr. V. i. S.*
Silv. Cón. quod probabile reputant *Fagund. &*
Dian p. 3. t. 4. R. 79. quamvis oppositum teneant
ût probabilius. Addit tamen *Bosco* n. 78. fortè
excusandum, si anno sequente posset ab eodem
Sacerdote accipere absolutionem, ne cogatur
duobus eadem peccata aperire, quod videtur
nimis molestum.

2036. Q. 304. Quorum peccatorum confessio sit ma-
teria necessaria hujus præcepti. R. Mortalia per
absolutionem remissa & etiam sola venialia
esse materiam sufficientem confessionis dixi
à n. 589. & à 593. Mortalia autem omnia post
Baptismum commissa & nunquam directè sub-
jecta absolutioni esse materiam necessariam
dixi nu. 595. Quod à nu. 605. extendi etiam ad
peccata negativè dubia. Item à n. 615. dixi, ad
quid teneatur, qui confessus est mortale certum
tanquam dubium, vel contrâ: quibus supposi-
tis addo seqq.

2037. §. 1. Habens peccata tantùm interna tene-
tur hoc præcepto, non tantùm prout divinum
est sed etiam prout ecclesiasticum, ita ut oppo-
situm *Suar.* vocet plùs quàm temerarium,
quamvis *Dicast.* d. 7. à n. 82. conetur defendere.
Ratio est, quia Ecclesiâ directè præcipit actum
externum confessionis, ad quem præcipien-
dum

dum auctoritatem habet à Christo, ergo indirectè saltem obligat etiam ad confitendum peccatum internum, si aliud non adsit.

§. 2. Si quis habeat tantùm venialia, *S. Bonav. 2038.*

Alex. Rish. Nagn. Rhod. aliique apud Avers. q. 15.

§. 3. dicunt nihilominus esse obligationem isto

anno confitendi, quia Ecclesia præcipit absolute

confessionem, ergo si non habeat mortalia

tenebitur ad confitenda venialia: & hanc sententiam

vocat probabilem, *Gob. in Exp. t. 4. à n. 230.*

sed probabiliùs tenent oppositum *Suar. Vasq. Lugo, Castrop. Arr. Dicast. Gorm. Tamb.*

aliique plurimi cum *Avers. supra* & colliguntur

ex *Florentino ac Tridentino*, nam dicunt esse præceptum

confitendi omnia peccata, ergo non loquuntur de venialibus,

nam *Trid. sess. 14. De Pœn. c. 5.* dicit non esse præceptum confitendi

venialia: & idem est de mortalibus antehac rite confessis,

sunt enim materia adhuc magis libera. Putant tamen

Lugo, d. 15. n. 133. Castrop. Gorm. n. 30. eum, qui nollet confiteri, quia haberet

sola venialia, nihilominus teneri se sistere parochi

& illi hunc conscientie suæ statum declarare, ut sciat,

cur parochianus suus præceptum illud non impleat:

Estque absolute melius confiteri venialia, ut ab his detur

directa absolutio, à mortalibus autem, si adsint, indirecta,

vix enim fiet, ut qui toto anno confessionem omittit,

non peccet mortaliter, quamvis postea non recordetur,

ut cum *Lugo & aliis* notat *Steph. t. 5. d. 5. n. 237.*

§. 3. Habens unicum mortale, à quo hoc

anno confitendo excusatur, v. g. ob periculum

gravis damni, secundùm *Suar. & Dian. p. 3. t. 4. R. 125.*

non tenetur confiteri de venialibus, quia cum confessio peccati

mortalis hic & nunc

fit

fit moraliter impossibilis, hoc præceptum, quod est de solis mortalibus confitendis, hic & nunc non obligat.

2040. §. 4. Qui omni die anni confessus est venialia, si die anni ultimâ peccet mortaliter vel recorderetur mortalis non confessi, tenetur ultimâ illâ die confiteri, quia necdum satisfecerat præcepto, cum confessio venialium non sit materia præcepti, *Vasq. Regin. Laym. Bonac. Lugo. Arr. Avers. q. 15. s. 5.* & certum esse dicit *Castrop.* quamvis contradicant aliqui cum *Rhod.* Ille tamen satisfecit, qui mortale anno præcedente commissum & per oblivionem omissum hoc anno confessus est, quia licet remissum esset indirectè, adhuc tamen erat materia necessaria hujus confessionis.

2041. §. 5. Qui per annum saltem semel confessus est mortale dubium cum venialibus, satisfecit, nec tenetur iterum confiteri, quamvis postea incidat in mortale certum, *Lugo n. 169. Dicast. n. 134.* quia erat obligatio confitendi illud dubium, ergo posuit materiam præcepti. Si solum peccatum dubium confessus esset, *Lugo n. 171. Dicast. Arr. d. 52. n. 61.* adhuc dicunt satisfecisse, sed probabile est oppositum, quia si illud peccatum dubium non fuit verè peccatum, absolutio fuit nulla nec Sacramentum re ipsa susceptum est, ergo non est certus se esse validè confessum, lex autem est de confessione, quam sequatur valida absolutio, & quæ sit verum Sacramentum, quæ lex est in certa confessione, & cui non videtur satisfactum per solutionem ita incertam. Et ob hanc rationem universaliter verum est, quòd ille, qui scit se hoc anno habuisse mortale, & prudenter dubitat,

bitat, an hoc anno unquam sit validè confessus, adhuc teneatur confiteri.

Q. 305. Quando, & an etiam sæpius in anno 2042. fieri debeat confessio mortalium, ut satisfiat huic præcepto. R. S. 1. Probabilius est cum Sor. Viet. Henriq. Sa. Vasq. Valent. Cón. Laym. Bonac. Fill. Castrop. Lugo, Dicast. Arr. Tamb. Bosco, Gorm. contra P. Sor. Suar. Fagund. & alios obligationem confitendi annuè non esse alligatam tempori paschali, nam Trid. sess. 14. De Pœn. c. 5. morem tempore quadragesimali confitendi solummodo laudat velut pium & meritò retinendum: Can. autem 8. damnat eos, qui dicunt, vel non esse obligationem confitendi semel in anno, vel esse suadendum, ut confessio non fiat tempore quadragesimæ, ergo manifestè innuit tempus pro obligatione esse annum, pro consilio autem esse quadragesimæ. Similiter Conc. Lateran. præcipiens Communionem in paschate & confessionem saltem semel in anno, satis significat tempus præcepti pro confessione esse totum annum: Congruentia fuit, quia hæc confessio præcipitur ex suppositione culpæ mortalis, quæ cum possit committi omni tempore anni, expediebat confessionem non alligari certo tempori, ne occasio daretur eam nimium differendi usque ad illud determinatum tempus. Nec obstat, quòd in Extrav. Vices De Treuga & pace, dicatur parochianos de jure teneri saltem semel in paschate proprio Sacerdoti confiteri, nam legenti contextum patet mentem Pontificis fuisse tantum dicere, quòd saltem semel in anno debeat parochianus recognoscere parochum, quod si aliàs non fecerit, debeat in paschate, de quo ideo, specialiter meminit,

M m m m 3

quia

quia tum solent omnes confiteri, & qui est in mortali, per accidens tenetur ratione Communionis.

2043. §. 2. Annum pro implendo hoc præcepto numerant à paschate ad pascha *Sot. Nav. Suar. Con. Laym. Bonac. Fagund. Arr. Avers. l. 5.* quia sic interpretatur usus fidelium. E contra *Vasq. Nugn. Sylv. Castrop. Lug. Rhod. Dicast. Gorm. Bosco d. 7. l. 6. nu. 132.* numerant à 1. Januarii ad ultimam Decembris, quia nomine anni per præceptum expressi in communi acceptione intelligitur, quod à 1. Jan. decurritur usque ad ult. Decemb. Alii numerant à primo peccato mortali post confessionem: Alii ab ultima confessione: Alii à principio usûs rationis, sed hæc sententias rectè confutant *Lugo d. 15. à n. 154. & Bosco à nu. 139.* Quamvis autem numeres à paschate ad pascha, nihil refert, quòd confessio aliquando differatur ad 13. menses, & aliquando bis fieri debeat intra 11. menses, eò quòd pascha possit hoc anno venire maturius & sequente feriùs, vel contrà, nam idem fit in Communionem, & totum illud tempus adhuc est unus annus ecclesiasticus, atque sic semel confitetur omni anno. Similiter qui numerant à 1. Jan. ad ult. Dec. communiter dicunt cum *Castrop. Lugo, Dicast. d. 7. n. 129. Gorm. n. 68.* satisfacturum huic præcepto, qui confitetur hoc anno 1. Jan. & sequente anno ult. Dec., quamvis inter illas confessiones intercederent duo anni, quia adhuc verum esset, quòd semel omni anno esset confessus: Alii cum *Sporer nu. 533.* contradicunt in hoc, quia non attingitur finis præcepti, qui est reconciliatio cum Deo non nimium dilata, sed respondet *Dicast. num.*

186. quamvis hic sit finis Ecclesiæ, tamen pro illo obtinendo non præcepit adhiberi aliud medium præter confessionem omni anno semel, quæ ponitur.

§. 3. Quò quis diutiùs differt confessionem 2044. ultra annum, probabilius est eò graviùs peccare, quia longiùs recedit ab intentione præcepti: dilationem tamen illam esse unicum peccatum continuatum dicunt *Valent. Con. Nugn. Laym. Dian. & alii cum Avers.* E. contra *Bonac.* dicit esse tot peccata, quot occasiones negliguntur, & certum est, si aliquando retractasset priorem voluntatem, jam volendo confiteri, & postea iterum noluiſſet, tum multiplicandum numerum.

§. 4. Qui prævidet se postea impediendum, 2045. quominus isto anno confiteatur mortalia vel reservata habenti potestatem absolvendi, tenetur prævenire, sicuti qui serò non poterit audire Missam, tenetur audire maturè, qui à prandio non poterit orare Horas, tenetur manè, quia tum adest præceptum & impleri potest, ergo debet, *Suar. Vasq. Henriq. Con. Regin. Bonac. Laym. Castrop. Rhod. Gorm. Avers. Bosco, Arr.* dicens esse clarissimum, est autem contra *De Lacruæ* apud *Dian. p. 3. t. 4. R. 69.* Putat tamen probabiliùs, *Dicast.* à nu. 184. contra alios non teneri hoc anno anticipare pro anno sequente, nam obligatio anni sequentis nondum adest, ergo nunc non posset satisfieri præcepto respicienti annum sequentem.

§. 5. Si quis priore anno non sit confessus, 2046. *S. Anton. Silv. Tabie. Valent. & alii* dicunt non obligari sub initium hujus anni, quam sententiam *Dian. Fill. Tamb.* vocant probabilem,

Dicast. n. 146. probabilissimam, quia obligatio
 confitendi videtur alligata illi anno, uti obliga-
 tio Horarum est alligata tali diei, cum quo obli-
 gatio desinit. E contra *Sot Nav. Med. Victor.*
Suar. Vasq. Con. Castrop. Rhod. Arr. Bosco, Gorm.
Lugo aliique cum *Aversa* q. 15. f. 5. probabilissimam
 dicunt nunc statim obligari, quia annus erat
 ad urgendam executionem, ne nimium differ-
 retur, non ad terminandam obligationem, uti
 etiam dixi l. 6. p. 1. num. 644. de Communione
 paschali ideoque *Dicast.* hanc sententiam etiam
 vocat probabilissimam: Ratio autem est, quia
 non cessat finis præcepti, qui est reconciliatio
 cum Deo, uti è contra cessat finis præcepti, si
 quis heri non oraverit Horas, nam finis erat
 bona occupatio Clerici pro ista die.

2047. §. 6. Qui multis annis non confessus, con-
 fitendo hodie satisfacit pro omnibus annis
 præteritis, quantum nunc satisfieri potest, quia
 per unam illam confessionem obtinet finem
 præcepti, qui est reconciliatio cum Deo per
 confessionem omnium mortalium eoque
 commissorum: & quamvis confiteretur sæpius,
 non obtineret alterum finem, qui erat non dif-
 ferre confessionem ultra annum, quod nunc
 est impossibile, *Avers. Bosco* à num. 154. *Gorm.*
 num. 68. Si tamen adhuc ante finem huius
 anni relaberetur in mortale, *Suar. Nugn. Con.*
Hurt. Fill. Bonac. Laym. Avers. Sporer à num. 533.
 probabilissimè dicunt fore obligatum ad iterum
 confitendum hoc anno, maximè si prior con-
 fessio facta est sub initium anni, quia hæc con-
 fessio censeretur fuisse pro præterito anno, cu-
 jus obligatio necdum erat sublata, jam autem
 adveniret nova obligatio per novum pecca-
 tum.

um, sicuti si quis ex pœnitentia à Confessario
injuncta obligatus jejunare semel omni mense
hujus anni, si hoc mense omittat, tenetur se-
quenti mense his: probatque fusè *Cresp.* à *Bor-*
gia in select. q. 12. non posse per unam confes-
sionem satisfieri pro pluribus annis, quando
adhuc satisfieri potest per plures, E. contra *Ca-*
strop. *Lugo* n. 180. *Dicast.* n. 142. *Bosco* à nu. 145.
Gorm. n. 36. dicunt etiam fore satisfactum pro
hoc anno, quod probabile esse agnoscunt *Côn.*
& *Bonac.* quia confessus est hoc anno semel,
plùs autem non requirit præceptum.

§. 7. Qui confessus est aliquod mortale & 2048.
aliud omisit ex oblivione, non ideo tenetur eo
anno iterum confiteri, quia tantùm præcipitur
confessio mortalium memoriæ occurrentium,
& aliàs fieri posset, ut decies tenereris confite-
ri, si decies recordareris novi mortalis, *Suar.*
Côn. Fag. Bonac. Fill. Lugo, Avers. Dicast. Tamb.
Dian. R. 124. *Bosco* à n. 120. & certum esse dicit
Castrop. t. 23, p. 20. §. 3. n. 2. contra *Med. Sor.*
Henriq. Si autem scienter aliquod mortale
omississet, sed ex justa causa, putant *Arr. Gorm.*
n. 29. tum saltem fore obligationem intra istum
annum hoc mortale confitendi, quia non est
confessus mortalia, quæ occurrebant memo-
riæ: Addit *Corduba* esse obligationem quamprimum
confitendi, sed *Lugo* n. 166. dicit *Cordubam*
carere fundamento, satis enim esset saltem in-
tra istum annum confiteri: docetque præterea
idem *Lugo* cum *Suar. Avers. Côn. Dicast.* n. 138.
Bosco à n. 123. nequidem opus esse ideo confite-
ri iterum intra istum annum, quia jam semel
confessus est, quantum hîc & nunc tenebatur.
ergo satisfecit præcepto. Si tamen confessus es-

M m m m §

set

set alicui non habenti potestatem absolvendi à mortalibus, fatentur *Lugo* n. 168. *Avers* supra, *Dicast.* n. 137. teneri intra istum annum sua mortalia confiteri habenti potestatem, quia Ecclesia præcipit confiteri sua mortalia proprio Sacerdoti, id est, habenti potestatem in mortalia, quam non habuisset ille prior Sacerdos.

2049. §. 8. Si quis post confessionem mortalium, quæ eousque fecerat, eo anno incidat in novum mortale, *Sor. Med. Suar. Henriq. &* alii cum *Avers.* dicunt esse obligationem iterum confitendi, quia necdum est confessus omnia mortalia eo anno commissa, sed probabilius negant *Viç. Con. Regin. Laym. Becan. Hurt. Dian. Arr. Castrop.* n. 3. *Dicast.* n. 133. *Bosco* n. 115. *Gorm.* n. 28. quia tantum præcipitur una confessio omnium mortalium tum memoriz occurrentium, quæ facta est: & hanc sententiam certam esse dicit *Lugo* n. 164. aliàs fieri posset, ut quis decies teneretur confiteri, si statim confiteretur commissum, & toties relaberetur.

2050. Q. 306. Quid excuset ab hoc præcepto confessionis annuæ. R. §. 1. Excusat impotentia physica & moralis, & modo, quo à n. 1140. dictum est similes impotentias excusare à præcepto confessionis materialiter integræ, item sicuti l. 6. p. 1. n. 511. & à n. 533. dictum est similes impotentias excusare à præcepto confessionis ante Communionem.

2051. §. 2. Dixi n. 1190. eum, qui confiteri non potest nisi per interpretem, non teneri præcepto confessionis annuæ: attamen videri esse obligationem sic confitendi in articulo mortis. Addidi n. 1194. Si quis confiteri non possit nisi ex scripto, ad hoc teneri, si non sit morale periculum manifestationis. §. 3.

§. 3. Qui non potest confiteri, non ideo vi 2052.
hujus præcepti tenetur illo anno conteri, quia
neque lex naturalis neque divina neque huma-
na præcipit contritionem omni determinatè
anno sed confessionem, *Côn. d. 3. n. 22. Nec ob-*
stat, quòd contritio sit pars confessionis, qui
autem non potest totum, tenetur ad partem,
quam potest, nam præterquam quòd contritio
non sit pars necessaria confessionis, cum attri-
tio sufficiat, adhuc tamen axioma illud tantum
valet, quando totum constat partibus ejusdem
rationis, ita ut ponendo partem attingat hoc,
quod est totum secundum substantiam, v. g.
qui vovit 8. diebus jejunare, si non possit 8. sed
possit. 4. tenetur ad 4., quia semper ponet sub-
stantiam jejunii, quod est res ex voto debita. E-
contrà si totum non constet partibus ejusdem
rationis, non ideo tenetur ad partem, hinc qui
vovit statum religiosum, si non possit servare
castitatem, non ideo tenetur ad paupertatem &
obedientiam, quia per hoc non habebit sub-
stantiam status religiosi, qui erat res ex voto
debita.

Q. 307. *Quas pœnas incurrat non confitens se-* 2053.
mel in anno. R. Incurrit pœnam, ut vivus ar-
ceatur ab ingressu ecclesiæ, mortuus autem ca-
reat ecclesiasticâ sepulturâ, uti habetur in cap.
Omnis utriusque sexûs, De pœn. & remiss. Neque
requiritur, ut neglexerit utrumque præceptum,
confessionis & Communionis, sed satis est, si
non impleverit utrumque, sive si alterutrum
neglexerit, uti cum communi *Suar. d. 36. l. 5.*
Hæ tamen pœnæ non incurruntur ipso facto,
sed sunt ferendæ per Superiorem ecclesiasti-
cum sententiæ.

Q. 308.

2054. Q. 308. *Quis sit tenor Bullæ cœnæ. R. Ratione reservationis multorum casuum dixi aliquando de Bulla cœnæ, à n. 1609. quam existimo hoc loco opportunè addi: Hic autem est ejus tenor.*

BULLA COENÆ.

Pastoralis Romani Pontificis vigilantia & sollicitudo, cum in omni Christianæ Reipublicæ pace & tranquillitate procuranda pro sui muneris officio assiduè versatur, tum potissimum in Catholicæ fidei, sine qua impossibile est placere Deo, unitate atque integritate retinenda maximè elucet: Nimirum, ut fideles Christi non sint parvuli fluctuantes, neque circumferantur omni vento doctrinæ in nequitia hominum, ad circumventionem erroris, sed omnes occurrant in unitatem fidei & agnitionis Filii Dei in virum perfectum, neque se in hujus vitæ societate & communiōe lædant, aut inter se alter alteri offensionem præbeat, sed potius in vinculo charitatis conjuncti, tanquam unius corporis membra sub CHRISTO capite, ejusque in terris Vicario Romano Pontifice Beatissimi Petri Successore, à quo totius Ecclesiæ unitas dimanat, augeantur in ædificationem, atque ita divinâ gratiâ adjutrice, sic præsentis vitæ quiete gaudeant, ut futurâ quoque beatitudine perfruantur. Ob quas sanè causas Romani Pontifices prædecessores nostri, hodiernâ die, quæ anniversariâ Dominicæ Cœnæ commemoratione sollemnis est, spirituales ecclesiasticæ disciplinæ gladium, & salutaria justitiæ arma per ministerium summi Apostolatus ad Dei gloriam, & animarum salutem sollemniter exer-

cere consueverunt : Nos igitur , quibus nihil optabilius est , quàm fidei inuolatam integritatem , publicam pacem & iustitiam , Deo auctore , ueri , uetustum & solennem hunc morem sequentes.

§. 1. Excommunicamus , & anathematizamus , ex parte Dei Omnipotentis , Patris , & Filii , & Spiritus Sancti , auctoritate quoque Beatorum Apostolorum Petri , & Pauli , ac Nostra , quosunque Hussitas , Wicklephistas , Luternos , Zuinglianos , Calvinistas , Ugonottos , Anabaptistas , Trinitarios , & à Christiana fide Apostatas , ac omnes , & singulos alios Hæreticos quocunque nomine censeantur , & cuiuscunque sectæ existant , ac eis credentes , eorumque receptatores , fautores , & generaliter quoslibet illorum defensores , ac eorundem libros hæresim continentes , vel de Religione tractantes , sine auctoritate nostra & Sedis Apost. scienter legentes , aut retinentes , imprimentes , seu quomodolibet defendentes ex quavis causa publicè , vel occultè , quouis ingenio , vel colore , necnon Schismaticos , & eos , qui se à nostra , & Rom. Pontificis pro tempore existentis obedientia pertinaciter subtrahunt , vel recedunt.

§. 2. Item excommunicamus , & anathematizamus omnes , & singulos cuiuscunque status , gradus , seu conditionis fuerint : Universitates verò , Collegia , & Capitula quocunque nomine nuncupentur , interdiciamus : ab ordinationibus , seu mandatis nostris , ac Romanorum Pontificum pro tempore existentium ad universale futurum Concilium appellantes : necnon eos , quorum auxilio , consilio , vel favore , appellatum fuerit.

§. 3.

§. 3. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes Piratas. Cursarios, ac Latrunculos maritimos, discurrentes Mare nostrum, præcipuè à Monte Argentario usque ad Tarracinam, ac omnes eorum fautores, receptatores, & defensores.

§. 4. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & singulos, qui Christianorum quorumcunque navibus, tempestate, seu in transversum (ut dici solet) jactatis, vel quoquomodo naufragium passis, sive in ipsius navibus, sive ex eisdem ejecta in mari, vel in litore inventa, cujuscunque generis bona, tam in nostris Tyrrheni, & Adriatici, quam in cæteris cujuscunque maris regionibus, & litoribus, furripuerint; ita ut nec ob quodcunque privilegium, consuetudinem, aut longissimi etiam immemorabilis temporis possessionem, seu alium quemcunque prætextum excusari possint.

§. 5. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, qui in Terris suis nova Pedagia, seu Gabellas, præterquam in casibus sibi à jure, seu ex speciali Sedis Apostolicæ licentia permissis, imponunt, vel augent, seu imponi, vel augeri prohibita exigunt.

§. 6. Item excommunicamus & anathematizamus omnes falsarios literarum Apostolicarum, etiam in forma Brevis, ac Supplicationum, gratiam, vel justiciam concernentium, per Romanum Pontificem, vel S. R. E. Vicecancellarios, seu gerentes vices eorum aut de mandato ejusdem Rom. Pontificis signatarum, necnon falsò fabricantes literas Apostolicas, etiam in forma Brevis, & etiam falsò signantes Supplicationes hujusmodi sub nomine Rom.

Pon-

Pontificis, seu Vicecancellarii, aut gerentium
vices prædictorum.

§. 7. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui ad Saracenos, Turcas, & alios Christiani nominis hostes & inimicos vel Hæreticos per nostras, sive hujus sanctæ Sedis sententias expressè, & nominatim declaratos, deferunt, seu transmittunt equos, arma, ferrum, silum ferri, stannum, chalybem, omniaque alia metallorum genera, atque bellica instrumenta, ligamina, cannabem, funes, tam ex ipso cannabe, quàm alia quacumque materia, & ipsam materiam aliaque hujusmodi, quibus Christianos, & Catholicos impugnant, necnon illos, qui per se, vel alios de rebus statum Christianæ Reipub. concernentibus, in Christianorum perniciem, & damnum ipsos Turcas, & Christianæ Religionis inimicos, necnon hæreticos, in damnum Catholicæ Religionis, certiores faciunt, illisque ad id auxilium, consilium; vel favorem quomolibet præstant. Non obstantibus quibuscumque privilegiis, quibusvis personis, Principibus, Rebus publicis, per Nos, & Sedem prædictam hætenus concessis, de hujusmodi prohibitione expressam mentionem non facientibus.

§. 8. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes impediētes, seu invadentes eos, qui victualia, seu alia ad usum Rom. Curiz necessaria adducunt, ac etiam eos, qui, ne ad Rom. Curiam adducantur, vel afferantur, prohibent, impediunt, seu perturbant, seu hæc facientes defendunt, per se, vel alios cujuscunque fuerint ordinis, præminentiz, conditionis, & status, etiam si Pontificali, seu Regali, aut
alia

aliâ quavis Ecclesiasticâ, vel mundanâ præfulgeant dignitate.

§. 9. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui ad Sedem Apostolicam venientes, & recedentes ab eadem, sua, vel aliorum operâ interficiunt, mutilant, spoliant, capiunt, detinent necnon illos omnes, qui jurisdictionem ordinariam, vel delegatam, à Nobis, vel nostris Judicibus non habentes, illam sibi temerè vendicantes, similia, contra morantes in eadem Curia, audent perpetrare.

§. 10. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes interficientes, mutilantes, vulnerantes, detinentes, capientes, seu depradantes Romipetas, seu Peregrinos ad Urbem causâ devotionis, seu peregrinationis accedentes, & in ea morantes, vel ab ipsa recedentes, & in his dantes auxilium, consilium, vel favorem.

§. 11. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes interficientes, mutilantes, vulnerantes, percutientes, capientes, carcerantes, detinentes, vel hostiliter insequentes S. R. E. Cardinales, Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Sedisque Apostolicæ Legatos, vel Nuncios, aut eos à suis Dicecesibus, Territoriis, Terris, seu Dominiis ejicientes: Necnon ea mandantes, vel rata habentes, seu præstantes in eis auxilium, consilium, vel favorem.

§. 12. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos qui per se, vel per alios, personas ecclesiasticas, quascunque, vel sæculares ad Romanam Curiam super eorum causis, & negotiis recurrentes, ac illa in eadem Curia prosequentes, aut procurantes, negotiorumque

rumque gestores, advocatos, procuratores, & agentes, seu etiam Auditores, vel Judices super dictis causis, vel negotiis deputatos, occasione causarum, vel negotiorum hujusmodi occidunt, seu quoquomodo percutiunt, bonis spoliant, seu qui per se, vel per alios directè, vel indirectè, delicta hujusmodi committere, exequi, vel procurare, aut in eisdem auxilium, consilium, vel favorem præstare non verentur, cujuscunque præminentia, & dignitatis fuerint.

§. 13. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes tam Ecclesiasticos, quam sæculares, cujuscunque dignitatis, qui prætexentes frivolam quandam appellationem à gravamine, vel futura executione literarum Apostolicarum etiam in forma Brevis, tam gratiam, quàm justitiam concernentium: Necnon citationum, inhibitionum, sequestrorum, monitoriorum, processuum, executorialium, & aliorum decretorum, à Nobis, & à Sede prædicta, seu Legatis Nunciis, Præsidentibus, Palatii nostri, & Camera Apostolicæ Auditoribus, Commissariis, aliisque Judicibus, & delegatis Apostolicis emanatorum, & quæ pro tempore emanaverint, aut aliàs ad Curias sæculares, & laicam potestatem recurrunt, & ab ea, instante etiam Fiscus Procuratore, vel Advocato, appellationes hujusmodi, admitti, ac literas, citationes, inhibitiones, sequestra, monitoria, & alia prædicta, capi, & retineri faciunt, quive illa simpliciter, vel sine eorum beneplacito, & consensu, vel examine executioni demandari, aut ne Tabelliones, & Notarii, super hujusmodi literarum & processuum executione, instrumenta,

vel acta conficere, aut confecta parti, cuius interest, tradere debeant, impediunt, vel prohibent, ac etiam partes, seu eorum agentes, consanguineos, affines, familiares, notarios, executores, & subexecutores litterarum, citationum, monitoriorum, & aliorum prædictorum capiunt, percutiunt, vulnerant, carcerant, detinent, ex Civitatibus, Locis, & Regnis eijciunt, bonis spoliant, perterrefaciunt, concutiunt, & comminantur per se vel alium, seu alios, publicè, vel occultè, quive aliàs quibuscunque personis, in genere, vel in specie, ne pro quibusvis eorum negotiis prosequendis, seu gratiis, vel litteris impetrandis ad Romanam Curiam accedant, aut recursum habeant, seu gratias ipsarum, vel litteras à dicta Sede impetrent, seu impetratis utantur, directè vel indirectè prohibere, statuere, seu mandare, vel eas apud se, aut Notarios, seu Tabelliones, vel aliàs quomodolibet retinere præsumunt.

§. 14. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & singulos, qui per se, vel alios, auctoritate propriâ, ac de facto, quorumcunque exemptionum, vel aliarum gratiarum, & litterarum Apostolicarum prætextu, beneficiales, & decimarum, ac alias causas spirituales, & spiritualibus annexas, ab Auditoribus, & Commissariis nostris, aliisque Judicibus Ecclesiasticis avocant, illorumve cursum, & audentiam, ac personas, capitula, conventus, collegia, causas ipsas prosequi volentes impediunt, ac se de illarum cognitione tanquam Judices interponunt; Quive partes actrices, quæ illas committi fecerunt, & faciunt, ad revocandum, & revocari faciendum citationes, vel inhibitiones,

tes, aut alias litteras in eis decretas, & ad faciendum, vel consentiendum eos, contra quos tales inhibitiones emanarunt, à censuris, & poenis in illis contentis absolvi per statutum, vel alias, compellunt, vel executionem litterarum Apostolicarum, seu executorialium, processuum, ac decretorum prædictorum, quomodolibet impediunt, vel suum, ad id favorem, consilium, aut assensum præstant, etiam prætextu violentiæ prohibendæ, vel aliarum prætensionum, seu etiam donec ipsi ad Nos informandos, ut dicunt, supplicaverint, aut supplicari fecerint, nisi supplicationes hujusmodi coram Nobis, & Sede Apostolica legitime prosequantur, etiam si talia committentes fuerint Præsidentes Cancelliarum, Consiliorum, Parliamentorum, Cancellarii, Vicecancellarii, Consilarii ordinarii vel extraordinarii quorumcunque Principum sæcularium, etiam si Imperiali, Regali, Ducali, vel aliâ quacunque præfulgeant dignitate, aut Archiepiscopi, Episcopi, Abbates, Commendatarii, seu Vicarii fuerint.

§. 15. Quive ex eorum prætenso officio, vel ad instantiam partis, aut aliorum quorumcunque personas Ecclesiasticas, Capitula, Conventus, Collegia Ecclesiarum quarumcunque coram se ad suum tribunal, Audientiam, Cancellariam, Consilium, vel Parlamentum, præter Juris Canonici dispositionem, trahunt, vel trahi faciunt, vel procurant directè, vel indirectè, quovis quæsito colore: Necnon qui statuta, ordinationes, constitutiones, pragmaticas, seu quævis alia decreta in genere, vel in specie, ex quavis causa, & quovis quæsito colore, ac etiam prætextu cujusvis consuetudinis, aut privi-

Nnnn 2

legi,

legii, vel aliàs quomodolibet fecerint, ordinaverint, & publicaverint, vel factis, & ordinatis usi fuerint, unde libertas ecclesiastica tollitur, seu in aliquo læditur, vel deprimitur, aut aliàs quovis modo restringitur, seu nostris & dicte Sedis, ac quarumcumque Ecclesiarum juribus quomodolibet directè, vel indirectè, tacitè, vel expressè præjudicatur.

§. 16. Necnon qui Archiepiscopos, Episcopos, aliosque superiores, & inferiores Prælatos, & omnes alios quoscunque Judices ecclesiasticos ordinarios quomodolibet hac de causa directè, vel indirectè, carcerando, vel molestando eorum agentes, procuratores, familiares, necnon consanguineos & affines, aut aliàs impediant, quo minùs sua jurisdictione ecclesiastica contra quoscunque utantur, secundùm quod Canones, & sacræ Constitutiones ecclesiasticæ, & decreta Conciliorum generalium, & præsertim Tridentini, statuunt; ac etiam eos, qui ipsorum Ordinariorum, vel etiam ab eis delegatorum quorumcumque sententias, & decreta, aut aliàs fori ecclesiastici iudicium eludentes, ad Cancellarias, & alias Curias sæculares recurrunt; & ab illis prohibitiones, & mandata etiam pœnalia, Ordinariis, & delegatis prædictis decerni, & contra illos exequi procurant, eos quoque, qui hæc decernunt & exequuntur, seu dant auxilium, consilium, patrocinium, & favorem in eisdem.

§. 17. Quive jurisdictiones, seu fructus, redditus, & proventus ad Nos, & Sedem Apostolicam, & quascunque ecclesiasticas personarum ratione Ecclesiarum Monasteriorum, & aliorum beneficiorum ecclesiasticorum pertinen-

tes usurpant, vel etiam quavis occasione, vel causâ, sine Romani Pontificis, vel aliorum ad id legitimam facultatem habentium expressa licentia sequestrant.

§. 18. Quive collectas, decimas, talleas, præstantias, & alia onera clericis, prælatis, & aliis personis ecclesiasticis ac eorum, & Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum beneficiorum ecclesiasticorum bonis, illorumque fructibus, redditibus, & proventibus huiusmodi absque simili Romani Pontificis, speciali, & expressa licentia, imponunt, & diversis etiam exquisitis modis exigunt, aut sic imposita, etiam à sponte dantibus, & concedentibus, recipiunt, Necnon qui per se, vel alios directè, vel indirectè prædicta facere, exequi, vel procurare, aut in eisdem auxilium, consilium, vel favorem præstare non verentur, cuiuscunque sint præminentix, dignitatis, ordinis, conditionis, aut status, etiam si Imperiali, aut Regali præfulgeant dignitate, seu Principes, Duces, Comites, Barones, & alii Potentatus quicunque etiam Regnis, Provinciis, Civitatibus, & Terris quoquomodo Præsidentes, Consilarii, & Senatores, aut quavis etiam Pontificali dignitate insigniti. Innovantes decreta super his per sacros Canones, tam in Lateranensi novissimè celebrato, quàm Conciliis generalibus edita, etiam cum censuris, & pœnis in eis contentis.

§. 19. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & quoscunque Magistratus, & Iudices, Notarios, Scribas, Executores, Sub-executores quomodolibet se interponentes in causis capitalibus, seu criminalibus contra personas ecclesiasticas, illas processando, banniendo,

do, capiendo, seu sententias contra illas profere-
 rendo, vel exequendo, sine speciali, specifica, &
 expressa hujus sanctæ Sedis Apostolicæ licentiæ,
 quique hujusmodi licentiæ ad personas, &
 casus non expressos extendunt, vel aliâ illâ
 perperam abutuntur, etiam si talia committen-
 tes fuerint Consilarii, Senatores, Præfidentes,
 Cancellarii, Vicecancellarii, aut quovis alio no-
 mine nuncupati.

§. 20. Item excommunicamus, & anathe-
 matizamus omnes illos, qui per se, seu alios di-
 rectè, vel indirectè sub quocunque titulo, vel
 colore invadere, destruere, occupare, ac deti-
 nere præsumperint, in totum, vel in partem,
 Almam Urbem, Regnum Siciliæ, Insulas Sardin-
 iæ, & Corsicæ, Terras citra Pharum, Patrimo-
 nium Beati Petri in Tuscia, Ducatum Spole-
 tanum, Comitatum Venetiarum, Sabinensem,
 Marchiam Anconitanam, Massam Trebariam, Roman-
 diolam, Campaniam, & maritimas Provincias, il-
 larumque Terras, & loca, ac Terras specialis
 commissionis Arnulphorum, Civitatesque no-
 stras Bononiam, Casenam, Ariminum, Bene-
 ventum, Perusium, Avinionem, Civitatem Ca-
 stelli, Tudertum, Ferrariam, Comaclum, & alias
 Civitates, Terras, & loca, vel jura ad ipsam Ro-
 manam Ecclesiam pertinentia, dictæque Ro-
 manæ Ecclesiæ mediatè, vel immediatè subje-
 cta, necnon supremam jurisdictionem in illis
 Nobis, & eidem Romanæ Ecclesiæ competen-
 tem de facto usurpare, perturbare, retinere, &
 vexare variis modis præsumunt, necnon adha-
 rentes, fautores, & defensores eorum, seu illis
 auxilium, consilium, vel favorem quomodolibet
 præstantes.

§. 21. Volentes præsentibus nostris processibus, ac omnia, & quæcunque his litteris contenta, quousque alii hujusmodi processus, à Nobis, aut Romano Pontifice pro tempore existente fiant, aut publicentur, durare, suosque effectus omnino sortiri.

§. 22. Cæterùm à prædictis sententiis nullus per alium, quàm per Romanum Pontificem, nisi in mortis articulo constitutus, nec etiam tunc, nisi de stando Ecclesiæ mandatis, & satisfaciendo cautione præstitâ, absolvi possit, etiam prætextu quarumvis facultatum, & indulgentiarum quibuscunque ecclesiasticis, sæcularibus, & quorumvis Ordinum, etiam Mendicantium, ac Militarium regularibus, etiam Episcopali, vel alia majori dignitate præditis, ipsisque Ordinibus, & eorum Monasteriis, Conventibus, & Domibus, ac Capitulis, Collegiis, Confraternitatibus, Congregationibus, Hospitalibus & locis piis, necnon laicis, etiam Imperiali, Regali, & aliâ mundanâ excellentiâ fulgentibus, per Nos, & dictam Sedem, ac cujusvis Concilii decreta, verbo, litteris, aut aliâ quacunque scripturâ in genere, & in specie concessorum, & innovatorum, ac concedendorum, & innovandorum.

§. 23. Quòd si fortè aliqui contra tenorem præsentium talibus excommunicatione, & anathemate laqueatis, vel eorum alicui absolutio- nis beneficium impendere de facto præsumpserint, eos excommunicationis sententiâ innodamus, gravis contra eos, spiritualiter & temporaliter, prout expedire noverimus, processuri.

§. 24. Declarantes, ac Protestantes quam- cunque absolutionem, etiam solenniter per

Nos faciendam, prædictos excommunicatos sub præsentibus comprehensos, nisi prius à præmissis, cum vero proposito ulterius similia non committendi, destiterint; Ac quoad eos qui contra Ecclesiasticam libertatem, ut præmittitur, statuta fecerint, nisi prius statuta, ordinationes, constitutiones, pragmaticas, & decreta huiusmodi publicè revocaverint, & ex Archivis seu capitularibus locis, aut libris, in quibus annotata reperiuntur, deleri & cassari, ac Nos de revocatione huiusmodi certiores fecerint, eos non comprehendere, nec eis aliter suffragari, quin etiam per huiusmodi absolutionem, aut quoscunque alios actus contrarios, tacitos, vel expressos, ac etiam per patientiam, & tolerantiam nostram, vel Successorum nostrorum quantocunque tempore continuatam, in præmissis omnibus & singulis, ac quibuscunque iuribus Sedis Apostolicæ ac S. R. E. undecunque, & quodocunque quæsitis, vel quærendis, nullatenus præjudicari, posse, aut debere.

§. 25. Non obstantibus privilegiis, Indulgentiis, indultis, & litteris Apostolicis generalibus, vel specialibus; supradictis, vel eorum alicui, seu aliquibus aliis cujuscunque ordinis, status, vel conditionis, dignitatis, & præmiæ fuerint, etiamsi, ut præmittitur, Pontificali, Imperiali, Regali, seu quavis ecclesiasticâ, & mundanâ præfulgeant dignitate: vel eorum Regnis, Provinciis, Civitatibus, seu locis à prædicta Sede, ex quavis causa, etiam per viam contractus, aut remunerationis, & sub quavis alia forma, & tenore, ac cum quibusvis clausulis, etiam derogatoriis derogatoriis concessis, etiam continentibus, quod excom-
muni-

municari, anathematizari, vel interdici non possint, per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de privilegiis, indulgentiis, & indultis hujusmodi, ac de ordinibus, locis, nominibus propriis, cognominibus, & dignitatibus eorum, mentionem, nec non consuetudinibus, etiam immemorabilibus, ac præscriptionibus quantumcunque longissimis, & aliis quibuslibet observantiis, scriptis, vel non scriptis, per quæ contra hos nostros processus, ac sententias, quominus includantur in eis, se juvare valeant, vel tueri.

Quæ omnia quoad hoc, eorum omnium tenores, ac si ad verbum, nihil penitus omisso, infererentur, præsentibus pro expressis habentes, penitus tollimus, & omnino revocamus, cæterisque contrariis quibuscunque.

§. 26. Ut verò præsentis nostri processus ad publicam omnium notitiam facilius deducantur, chartas, seu membranas processus ipsos continentes, valvis Ecclesiæ S. Joannis Lateranensis, & Basilicæ Principis Apostol. de Urbe appendi faciemus, ut ii, quos processus hujusmodi concernunt, quòd ad ipsos non pervenerint, aut quòd ipsos ignoraverint, nullam possint excusationem prætere, aut ignorantiam allegare, cum non sit verisimile, id remanere incognitum, quod tam patenter omnibus publicatur.

§. 27. Insuper, ut processus ipsi, & præsentis litteræ, ac omnia, & singula in eis contenta edfiant notiora, quòd in plerisque Civitatibus, & locis fuerint publicæ, universis, & singulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis,

pis, & locorum Ordinariis, & Prælatibus ubilibet constitutis, per hæc scripta committimus, & in virtute sanctæ obedientiæ districtè præcipiendo mandamus, ut per se, vel per alium, seu alios præsentibus literas, postquam eas receperint, seu earum habuerint notitiam, semel in anno, aut si expedire viderint, etiam pluries in Ecclesiis suis, cum in eis major populi multitudo ad divina convenerit, solenniter publicent, & ad Christi fidelium mentes reducant, nuncient, & declarent.

§. 28. Cæterum Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, aliique locorum Ordinarii, & Ecclesiarum Prælati, necnon Rectores, cæterique curam animarum exercentes, ac Presbyteri sæculares, & quorumvis Ordinum regulares, ad audiendas peccatorum confessiones, quavis auctoritate deputati, transumptum præsentium Litterarum penes se habeant, easque diligenter legere, & percipere studeant.

§. 29. Volentes earundem præsentium transumptis, etiam expressis, Notarii publici manuscriptis, & sigillo Judicis ordinarii Romanæ Curie, vel alterius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eandem profus fidem in judicio, & extra illud ubique locorum adhibendam fore, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ.

§. 30. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ excommunicationis, anathematizationis, interdicti, innovationis, innodationis, declarationis, protestationis, sublationis, revocationis, commissionis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit,

perit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Q. 309. *Quenam Decreta circa materias hactenus tractatas emanavint à S. Congregatione Rituum.* 2055.
R. *Sequentia 314. sunt mihi communicata.*

DECRETA SACRÆ CONGREGATIONIS RITUUM.

1. Consecrator ecclesiæ potest in actu consecrationis statuere aliam diem pro anniversario ejusdem consecrationis. 19. Februarii 1585. ante institutam Congregationem sacerorum Rituum.

2. Dedicacionis festum extra actum consecrationis non potest amplius mutari ab Episcopo inconsultâ Sede apostolicâ. 16. Octobris 1604.

3. Si ecclesiæ dedicatio occurrat in festo Nativitatis B. Virginis Mariæ, fiat de ea: Missæ duæ cantentur, & infra Octavam fiat de digniori. 16. Octobris 1604.

4. Dedicatio ecclesiæ cathedralis celebranda quidem est in Dicecesi sub ritu duplici primæ classis, sed sine octava. 2. Maji 1619.

5. Regulares tenentur quidem celebrare festum de dedicatione ecclesiæ cathedralis, sed sub ritu duplici secundæ classis sine octava. 8. Aprilis 1662.

6. Regulares tenentur celebrare sub ritu duplici primæ classis cum octava festum de dedicatione & de titulari ecclesiæ illius Conventus, in quo morantur. 3. Junii 1681.

7. Eucharistia in festo Corporis Christi non est deferenda per vias Hebræorum. 27. Februarii 1593.

8. In festo SS. Corporis Christi non sunt canendæ cantiones vulgari sermone. 21. Martii 1609.

9. In festo Corporis Christi non est deferenda in processione Eucharistia Sacerdotum humeris, sed celebrantis manibus. 2. Junii 1618.

10. In festo Corporis Christi deferatur Eucharistia à celebrante: & in vesperis diei Octavæ, si fiat processio, deferatur ab eo, qui cantavit vesperas, modo saltem sit Canonicus in Collegiatis. 12. Junii 1627.

11. Si Episcopus in festo Corporis Christi non deferat Eucharistiam, Canonici tamen induant sacras vestes. 17. Martii 1628.

12. Ne fiat concio coram SS. Sacramento in altari exposito capite recto. 16. Februarii 1630.

13. Non convenit, quòd prima dignitas celebret Missam ante processionem SS. Sacramenti: & deinde altera dignitas minor gestet illud in processione. 31. Junij 1632.

14. Si festum SS. Corporis Christi incidit in vigiliam S. Joannis Baptistæ, jejunium celebretur in Feria quarta proximè præcedenti: de vigilia verò nihil eo anno fiat. 24. Sept. 1638.

15. Infra Octavam SS. Corporis Christi non est agendum de officiis translatis ritu duplici primæ classis non decoratis: ideoque si festum S. Antonii Patavini, quod apud Franciscanos celebratur sub ritu duplici secundæ classis, incidit in prædictum festum de Ss. Corpore Christi, transferatur post octavam. 12. Julii 1664.

16. Recitantes ex legitima concessione officium de Ss. Corpore Christi in feria quinta per annum non impedita: illud recitare debent, ut præ-

prescribitur in die ejusdem solemnitatis: Missam verò celebrare de communi seu votivam.

12. Julii 1664.

17. In expositione aut repositione Ss. Sacramenti ad v. Panem de caelo, semper additur, Alleluja; præterquam à Septuagesima usque ad Sabbatum sanctum. 23. Februarii 1666.

18. In officio de die infra octavam Ss. Corporis Christi non legitur nona lectio de festo simplici. Quod si festum illud simplex occurrerit eo die, quo fit de festo duplici infra eandem octavam, tunc non omittitur sed legitur nona lectio de eodem simplici; dummodo festum illud non sit duplex primæ classis. 8. Junii 1669.

19. Infra Octavam Ss. Corporis Christi non sunt dicendæ Missæ votivæ privatæ aut de Requiem. 21. Junii 1670.

20. Occurrentibus eadem die duobus festis duplicibus infra Octavam Ss. Corporis Christi, non est de translato agendum die immediatè sequenti non impedita, sed post Octavam, nisi fuerit ex solemnioribus primæ classis. 7. Decembris 1680.

21. In processibus, quæ fiunt cum Ss. Sacramento, qui incedunt ante illud, in occursum & transitu à latere ejusdem, debent facere genuflexionem, dummodo videant prædictum Ss. Sacramentum. 1. Martii 1681.

22. In festo Ss. Corporis Christi non est facienda processio cum Sacramento sine pluviali. 22. Januarii 1701.

23. In Tabernaculo, ubi asservatur Ss. Sacramentum, non sunt retinendæ Reliquiæ, nec vasa sacrorum oleorum, nec aliud. 22. Febr. 1593.

24. Tabernaculum Ss. Sacramenti in cathedrali-

drali-

dralibus non debet esse in altari majori proprie
functiones pontificales, quæ fiunt veris reman-
bus ad altare. 28. Novembris 1594.

25. Ante ostiolum Tabernaculi Ss. Eucharis-
tiz, in quo depicta vel insculpta est imago Sal-
vatoris, non est retinendum vas florum vel
quid simile; sed collocandum in humiliori &
decentiori loco. 22. Januarii 1701.

26. Reliquiæ, quibus in Altaris consecratio-
ne utitur Episcopus, debent esse Sanctorum ab
Ecclesiâ approbatorum. 13. Septembris 1593.

27. Altare portatile tunc consecrationem
amittit, quando frangitur vel loco movetur
repositorium Reliquiarum. 5. Martii 1603.

28. Vicario Episcopi Missam cantanti so-
lemnem non ministrant Canonici: neque sit
circulus ante ipsum. 8. Martii 1595.

29. Episcopo absente non potest Vicarius
Missas celebrare Conventuales, nec pontifica-
les. 16. Maji 1600.

30. Absente Episcopo spectat etiam ad Vi-
carium Generalem edicere & dirigere proces-
siones cum consilio Capituli. 24. Augusti 1619.

31. Ad Horas omnes, quæ recitantur in cho-
ro, ardeant in altari duæ saltem candelæ. 7. Au-
gusti 1595.

32. Matutinum in cathedrali recitandum est
manè, non autem vesperi pro die sequenti. 18.
Octobris 1595.

33. Matutinum defunctorum pro generali
eorum commemoratione recitandum est ma-
nè die secunda Novembris, non verò pridie
vesperi. 1. Septembris 1607.

34. Si consuetudo deferendi processionali-
ter Ss. Sacramentum feriâ sextâ Parasceves, in
feretro

NB.

seretro nigris vellcribus contecto non potest absque graviori incommodo extirpari, est toleranda. 29. Martii 1596.

35. Tolerari non debet, quòd in locis publicis & sordidis stent depictæ diversæ Cruces ac Sanctorum imagines in derisum Christianæ Religionis. 22. Maji 1596.

36. Non sunt consecranda ea Altaria, sub quibus recondita sunt Defunctorum cadavera. 8. Novembris 1599.

37. Si sub altari, vel sub ejus gradibus, humata sint defunctorum cadavera, non est ibi celebranda Missa, donec aliò transferantur. 10. Novembris 1599.

38. Corpora Sanctorum nondum canonizatorum non possunt poni sub Altari. 16. Octobris 1604.

39. Moniales completo officio possunt recitare aliquem psalmum, orationem vel collectam, quia hoc non est officio addere. 12. Januarii 1600.

40. Moniales, quæ Breviario Romano uti consueverunt, non sunt compellendæ ad recipiendum monasticum. 6. Maji 1622.

41. Moniales ipsæ tenentur legere vel cantare cantu firmo divinum officium, non verò earum Capellani. 11. Maji 1635.

42. Nomine processionum generalium comprehenduntur Rogationes. 12. Martii 1601.

43. Musica non decet in officio quadragesimali, præsertim cum instrumentis. & si est occasio alicujus scandali. 27. Martii 1601.

44. Sacerdoti Missam novam celebranti licet oblationes accipere, modò non discedat ab Altari. 1. Octobris 1601.

45. Dignitatibus hinc inde distributis in choro, incensentur eæ cum Canonicis ab una parte, deinde aliæ cum aliis Canonicis ab altera parte, non verò dignitates omnes simul ante omnes Canonicos. 7. Decembris 1601.

46. Archidiaconus sustinens baculum Episcopi thurificandus est post diaconos assistentes, ubi non adsit contraria consuetudo. 28. Aprilis 1607.

47. Assistens presbyter debet Episcopum thurificare ad sedem, quicumque ille sit, non verò diaconus Evangelii. 19. Maji 1607.

48. Absente Episcopo thurificandus est celebrans triplici ductu. 30. Januarii 1616.

49. Finito Evangelio Missæ solennis, cui assistit Episcopus cum cappa, thurificandus est celebrans, non verò Episcopus. 4. Augusti 1663.

50. Canonici in Dominicis singillatim aspergendi sunt aquâ benedictâ, non verò unico ictu in circulum. 20. Decembris 1601.

51. Non est impedienda devotio ad imagines sanctas. 17. Aprilis 1602.

52. Canonici tenentur in choro psallere, aliàs non satisfaciunt obligationi suæ. 20. Aprilis 1602.

53. Canonici debent cantare altâ voce, sed nō potest eos Episcopus cogere. 23. Nov. 1602.

54. Assistentia, quæ fit ad Missam & vesperas, fiat cum pluviali. 3. Augusti 1602.

55. Qui assistit in choro Missæ conventuali, non potest portare pileolum per totum Canonem: in aliis verò divinis officiis uti potest. 5. Novembris 1602.

56. Missa conventuali canenda est quotidie in Collegiatis, quarum Clerus est numerosus &

reddi-

redditu-

57. T

dam Mi

nes. 28.

58. S

nit etia

ma: &

cathedr

Missæ. 1

59. N

sis cant

nicorum

60.

non est

potest

ritum

gnatis

nuarii

61. E

Capell

cum d

62.

tandi

functis

63.

rerint

tam in

vatis

omitt

22. No

64.

vetera

vam c

fit hic

tinua

Tor

redditus non tenues. 14. Januarii 1603.

57. Tenentur omnino Canonici ad cantandam Missam de die, ut lucrentur distributiones. 28. Januarii 1612.

58. Sub nomine festi novum lectionum, venit etiam Dominica, ideoque non est feria prima: & si in ea occurrerit festum duplex, in cathedralibus & collegiatis canendæ sunt duæ Missæ. 12. Martii 1618.

59. Non potest omitti altera ex duabus Missis cantandis ob celebrationem Capituli Canonorum. 16. Maji 1626.

60. Ob Missam votivam seu pro defunctis non est omittenda Missa conventualis; neque potest introduci consuetudo in contrarium ritum: salvâ semper Rubricâ de Votivis assignatis singulis diebus in fine Missalis. 16. Januarii 1627.

61. Potest Episcopus cogere Canonicos, ut à Capellanis in quadagesima cantari faciant cum diacono & subdiacono. 17. Julii 1627.

62. Abrogatur omnis consuetudo non cantandi Missam de die ultra Votivam seu pro defunctis. 28. Augusti 1628.

63. Si infra hebdomadam passionis occurrerint dies infra Octavam apud privilegiatos, tam in Missa conventuali de feria quàm in privati de Octava, vel etiam de eadem feria, omittenda est tertia oratio *Ecclesiæ* vel *pro Papa*. 22. Novembris 1659.

64. Licet in illis ecclesiis, in quibus adest inveterata consuetudo cantandi Missam Votivam de B. Maria singulis diebus Sabbathi, possit hic pius usus seu populorum devotio continuari etiam in Sabbathis festo duplici impedi-

ditis, non est tamen omittenda Missa conventualis. 2. Decembris 1684.

65. Sacerdos, qui celebrat Missam conventualem, in qua chorus tenetur cantare symbolum, non potest illam prosequi eo tempore, quo à choro cantatur symbolum prædictum. 17. Decembris 1695.

66. Non est facienda Altaris thurificatio in Missa conventuali dierum solemnium, si absque cantu & Ministris celebretur. 22. Jan. 1701.

67. Qui sunt de gremio alicujus ecclesie, debent recitare officium, quod in choro dicitur: & licet extra ecclesiam vel Diocesim morentur, decet eos recitare officium proprium ecclesie ipsorum. 8. Septembris 1602.

68. Clerici, licet adscripti alicui ecclesie & ejusdem servitio, non tamen obligati choro, & quicumque alii Clerici sæculares Regulares in civitate vel Diocesi commorantes, non tenentur recitare officia propria Sanctorum illius Diocesis, vel quæ de consuetudine in eadem ecclesia recitantur in choro. 8. Sept. 1601.

69. Episcopus Regularis debet officium recitare, juxta ritum suæ Diocesis, non verò Regulæ, & occurrente festo Regulæ in festo Diocesis, hoc erit præferendum. 11. Junii 1605.

70. Capellanus Episcopi, qui cum eo recitat officium, debet se illi conformare. 11. Junii 1605.

71. Intra clausuram omnino prohiberi debet celebratio Missæ etiam ad communicandas infirmas, non obstante antiquissimâ consuetudine. 1. Decembris 1602.

72. Abusus antiqui in processibus, tollendi sunt cum magna cautela, ne majora scandala sequantur, 13. Maji 1603.

113

73. Septimum candelabrum adhibeatur in Missis tantum Episcopi solemnibus, sed non Defunctorum. 19. Maji 1607.

74. Anniversaria & Missæ de Requiem, quæ certo die dici debent, eo impedito transferri possunt in sequentem. 19. Maji 1614.

75. In festo duplici non sunt dicendæ Missæ votivæ privatæ aut de Requiem. 5. Augusti 1662. quod intelligendum est etiam de festo duplici translato.

76. Non sunt transferendæ Missæ privatæ de Requiem, quæ ex benefactorum præscripto celebrandæ incidunt in festum duplex; sed dicendæ sunt de festo currente cum applicatione sacrificii juxta mentem Benefactorum. 5. Augusti 1662.

77. Anniversaria & Missæ de Requiem, quæ ex dispositione testatorum cum cantu sunt quotannis celebrandæ, possunt cantari, etiam si ipsorum obitus dies inciderit in festum duplex majus. 22. Novembris 1664.

78. Missæ de festo duplici celebratæ in Altari animabus perpetuò privilegiato, & in quo proinde quotidie etiam in duplicibus celebrandæ essent Missæ de Requiem ex obligatione, suffragantur, ac si celebratæ fuissent pro defunctis juxta formam privilegiorum. 22. Januarii 1667.

79. Sacerdotes sive Capellani sint sive non, qui recitant officium semiduplex, simplex vel feriale, si celebrent in aliqua ecclesia Regularium in qua sit de festo duplici, non debent dicere Missam de Requiem. 9. Junii 1668.

80. Decretum extenditur etiam ad Altaria non in perpetuum sed ad septennium seu aliud brevius vel longius tempus: ac non omnibus

O o o o z

sed

sed aliquo vel aliquibus tantum hebdomadae diebus privilegiata, ac proinde Missae de festo duplici, quae five ex obligatione five ex sola fidelium devotione celebrabuntur, suffragentur, acsi celebratae fuissent pro defunctis. 23. Septembris 1669.

81. Durante expositione Ss. Sacramenti non potest regulariter celebrari Missa de Requiem: neque cantari pro adimplenda mente testatoris five Anniversario satisfaciendo, licet currat officium hujusmodi Missas admittens. 2. Decembris 1684.

82. Cum primum habita fuerit noticia de obitu alicujus personae, cantari poterit Missa de Requiem, etiam in festo duplici, quod non fit de praepo, nam in hoc casu praedicta Missa erit differenda. 4. Maji 1686.

83. Haec decreta licet comprehendant tantum festa duplicia, intelligenda tamen sunt etiam de Dominicis, de diebus infra Octavas Epiphaniae, Paschatis, Pentecostes & Corporis Christi: & de omnibus aliis diebus, quibus juxta Rubricas non possunt celebrari Missae Defunctorum. 3. Aprilis 1688.

84. In Vigilia Epiphaniae omnino prohibentur Missae Votivae privatae & de Requiem. 27. Aprilis 1697.

85. Cineres distribuendi in feria quarta post Dominicam Quinquagesimae debent esse aridi, non vero in modum luti. 23. Maji 1603.

86. Si processio Litaniarum majorum terminetur ad ecclesiam S. Marci, cantetur ibi Missa de S. Marco, non vero de Rogationibus. 23. Maji 1603.

87. Vesperae Defunctorum pro prima die mensis

mensis possunt dici post vespervas dominicæ
vel festi. 23. Maji 1603.

88. Assistentes Episcopo, licet minùs digni,
præferuntur omnibus aliis & ante dignitates
thurificantur. 23. Maji 1603.

89. Non tenentur omnes Canonici associare
Episcopum ab eo Altari, in quo Missam planam
celebravit, usque ad Sedem Episcopalem, si as-
sistere voluerit Missæ conventuali. 5. Julii 1603.

90. Consuetudo, ut Dignitates & Canonici
Mitram, Gremiale, Baculum, Thuribulum &
similia ministrant Episcopo, est servanda. 5.
Julii 1603.

91. Episcopus non debet in ecclesia salutare
Canonicos aperiendo caput, sed benedicendo
manu. 10. Januarii 1604.

92. Dignitates, quæ habent præbendas cum
onere cantandi Evangelium seu Epistolam,
non tenentur ministrare inferioribus. 10. Ja-
nuarii 1604.

93. Si Episcopis interesse voluerit Horis Ca-
nonicis, statuere debet certam adventûs sui
horam, quâ elapsâ poterit inchoari offi-
cium. 16. Januarii 1605.

94. Diaconus & subdiaconus accipiunt pa-
cem ab Episcopo celebrante, statim post Dia-
conos assistentes. 15. Martii 1608.

95. Duorum Canonorum assistentia sem-
per convenit Episcopo, sive celebret ipse sive
assistat divinis. 10. Maji 1608.

96. Dignitates tenentur associare Episco-
pûm cum Canonicis ex debito, licet cæremo-
niale Episcoporum nomet tantûm Canoni-
cos, ubi non adsit contraria consuetudo. 10.
Januarii 1609.

97. Archidiaconus non potest assistere Episcopo in habitu praelatio non choralis, licet sit Protonotarius. 6. Martii 1610.

98. Canonici parati assistentes Episcopo præcedunt Vicarium Generalem, & sunt ante ipsum thurificandi. 6. Martii 1610.

99. Canonicus paratus debet habere locum etiam à decano. 26. Junii 1610.

100. Canonici Missam celebrantes coram Episcopo non debent sedere in sede cum postergali; sed in scamno oblongo tapete vel panno cooperto, in latere Epistolæ. 19. Maji. 1614.

101. Archidiaconus, si est prima dignitas, debet facere officium presbyteri assistentis: si est Sacerdos & recusans, cogendus est poenitentiis & censuris. 28. Maji 1616.

102. Prima Dignitas debet assistere Episcopo celebranti, licet sit unica. 12. Decembris 1620.

103. Solum Canonici debent facere consuetos circulos ante Episcopum, non autem Vicarius Generalis. 28. Septembris 1630.

104. Licet Episcopus non celebret sed tantum assistat Missæ solenni, celebrans debet ad confessionem respondere Episcopo usque ad *Indulgentiam* inclusive non verò simul cum illo dicere *In nomine Patris*. 4. Augusti 1663.

105. Ubi adest inveterata consuetudo recitandi in choro psalmos poenitentiales in Feriis quintis. Quadragesimalibus post completorium, & psalmos graduales in Feriis tertiis eisdem temporis, eodem loco retineri potest. 4. Augusti 1603.

106. Non est relinquendum Officium debitum pro Officio devotionis. 29. Novembris 1603.

107. In ecclesia collegiata exempta præsen-

te uno Canonico cum Episcopo & Abbate Collegiatae ejusdem cum suis Canonicis, prius incensetur Canonicus, deinde Abbas. 7. Februarii 1604.

108. In eodem palatio non conceditur nisi unum oratorium privatum. 4. Maji 1604.

109. Non potest Abbas extra suam ecclesiam uti Mitra & Baculo: neque ea ante se deferre. 17. Julii 1604.

110. Abbati celebranti unica tantum Mitra conceditur. 29. Januarii 1628.

111. Missa solemnitas Abbatialis ter in anno ad summum est canenda, non tamen cum septem sed cum sex candelabris & cum abaco parvo. 29. Januarii 1628.

112. Baldachinum Abbatis sine auro fit, & ter in anno ad summum adhiberi potest. 29. Januarii 1628.

113. De licentia Ordinarii poterit Abbas uti Mitra & Baculo extra proprias ecclesias. 6. Decembris 1631.

114. Titulus antiquus ecclesiae mutari non potest à confraternitate. 26. Octobris 1604.

115. Missae ad satisfaciendum elemosynis alicui ecclesiae traditis non sunt celebrandae per externos, ubi commodè possunt satisfieri per Sacerdotes ejusdem ecclesiae. 28. Januarii 1606.

116. Non potest Episcopus extendere ad suam Dioecesim officium illud, quod fieri solet in civitate. 16. Januarii 1607.

117. Gloria in excelsis cum Credo omittitur in votivis pro re gravi, si violacea adhibeantur paramenta. 19. Maji. 1607.

118. Res gravis pro licita Votivae sollemnis decantatione cum Gloria & Credo, ea est, pro

qua convenit totus Clerus cum Episcopo, vel apud Regulares in eorum comitiis Generalibus seu provincialibus, cū incantatur Missa pro eorundem iudicio gravi. 19. Maji 1607.

119. Canonici ecclesiæ collegiæ non debent in processionibus incedere parati sicut Canonici cathedralis. 19. Maji 1607.

120. Cereus Paschalis regulariter accendendus est ad Missas & Vesperas solemnes in triduo Paschatis, in Sabbatho in Albis & in Dominicis usque ad Ascensionem: in aliis servanda est locorum consuetudo. 19. Maji 1607.

121. Servanda est ea consuetudo, quæ recitatur in choro Officium parvum B. Virginis Mariæ in semiduplicibus & Dominicis, non obstante Bullâ Pii V. nam ibi dicitur: *sine præiudicio sanctæ consuetudinis*. 1. Septembris 1607.

122. Ad invitatorium, Antiphonas, Responsoria & Versiculos in officio parvo B. Mariæ Virginis non additur *Alleluja* tempore paschali: 18. Martii 1626.

123. Etiam mutato proprio Breviario & Romano acceptato retinenda est ea consuetudo recitandi quotidie officium parvum B. Virginis Mariæ. 2. Januarii 1627.

124. In ecclesiis Titularibus B. Mariæ Virginis facienda est in suffragiis Commemoratio de eadem B. Maria, non obstante, quod in choro recitetur ejusdem officium parvum. 13. Junii 1684.

125. Coadjutor Episcopi non seder celebrans, nisi in faldistorio: neque habet Diaconos assistentes, neque Canonici parantur, neque ponitur septimum candelabrum. 1. Septembris 1607.

126. Prædictus Episcopi Coadjutor non utitur

tur Baculò nisi in ordinationibus. 1. Septembris 1607.

127. Coadjutor Episcopi celebrans præter Diaconum & Subdiaconum debet habere assistentem Canonicum pro libro. 7. Augusti 1627.

128. In altari privati Oratorii, cui conceditur celebratio Missæ, non potest tamen celebrari in Natali Domini, Epiphania, primâ die Paschæ, & primâ Pentecostes, Annuntiatione, Assumptione B. Virginis Mariæ, in festo S. Apostolorum Petri & Pauli, nec in solemnitate omnium Sanctorum. 17. Novembris 1607. quibus adde Sabbatum Sanctum.

129. Ecclesia parochialis in Diocesi venit sub nomine Matricis, ante quam idcirco neque Regulares neque Confratriæ possunt Campanas pulsare in Sabbato Sancto. 9. Februarii 1608.

130. Etiam si Collegiata habeat omnimodam præcedentiam supra Matricem, non tamen potest prius pulsare Campanas in Sabbato Sancto. 23. Februarii 1619.

131. Simplex reconciliatio Ecclesiæ seu Cœmeterii non consecrati potest committi Presbytero in dignitate constituto. 9. Februarii 1608. Imò ex simplici Sacerdoti juxta Rituale Romanum.

132. Prima Dignitas det candelam Episcopo in festo Purificationis B. Virginis Mariæ, & Episcopus det statim primæ Dignitati ante Vicarium Generalem. 14. Junii 1608.

133. Omnes de Clero, etiam Canonici, Eucharistiam sumant de manu celebrantis in feria quinta in cœna Domini. 17. Septembris 1608.

134. Sacerdotes in die cœnæ Dominicæ sanctissimum Christi Corpus sumpturi, possunt defer-

deferre stolam, vel ante pectus ad formam crucis, vel à collo pendentem. 30 Septemb. 1679.

135. Occurrente festo S. Josephi in feria quinta in cœna Domini, antiquus mos communis Cleri in Missa solemni ejusdem diei summa religione hactenus retentus nullatenus ommittatur ob aliquarum celebrationem Missarum. 13. Septembris 1692.

136. Si festum S. Josephi venerit in feria quinta in cœna Domini, non solum servandum erit præceptum vacandi ab operibus servilibus, sed etiam præceptum audiendi Missam, ideoque per Ordinarios locorum accuratè providendum, ut eo die aliqua Missa privata ante celebrationem solitæ Missæ conventualis non desint. 13. Septembris 1692. Idem dicendum, si festum Annuntiationis occurrerit in prædicta feria quinta.

137. In Choro teneri non debent aliæ Imagines quàm Sanctorum. 7. Augusti 1609.

138. Neque Abbates neque Regularium Superiores possunt benedicere paramenta ecclesiarum non sibi subditarum. 24. Augusti 1609.

139. Neque simplices Sacerdotes, neque Protonotarii possunt benedicere proprias vestes. 17. Julii 1627.

140. Commendatario seu ejus Procuratori non defertur liber osculandus in Missa. 17. Septembris 1611.

141. Collegiata insignis ab ejus erectione præcedit alias Collegiatas antiquiores. 24. Martii 1612.

142. Inferiores Episcopo non debent sumere de Altari paramenta pro Missa. 7. Julii 1612.

143. Altare portatile ligneum cum Ara lapideâ

de a permitti debet non obstante Constitutio-
ne Synodali, dummodo habeat solitum Reli-
quiarum repositorium. 1. Novembris 1612.

144. Solus Episcopus potest habere fene-
stras in ecclesia, per quas in eam prospectus ha-
beri possit. 19. Januarii 1614.

145. Potest Episcopus prohibere, ne cam-
panæ nondū benedictæ pulsentur. 5. Julii 1614.

146. Non debent Regulares in Canone no-
minare Superiores suos; ut Antistites. 12. No-
vembris 1615.

147. Regularium superiores non veniunt
sub nomine Ordinariorum: & consequenter
non possunt assignare aliquam ex Dominicis
Novembris pro recitatione Officii de patroci-
nio B. Virginis Mariæ, quod multis in locis per-
mittitur celebrandum in aliquo die dominico
illius mensis à locorum Ordinariis eligendo.

22. Januarii 1701.

148. Clavis hostiæ repositæ in feria quinta
cenæ dominicæ non est danda laico, quan-
tumvis nobili. 30. Januarii 1616.

149. Canonicus hebdomadarius officium
faciens debet habere locum super omnes Di-
gnitates & Canonicos. 17. Junii 1616.

150. Prima Sedes in choro cōceditur Hebdo-
madario parato tantum. 22. Augusti 1626.

151. Crux in processionibus deferenda est à
Regularibus cum velo pendente seu pallio. 14.
Januarii 1617.

152. In Personarum incensatione tota thuri-
ficatio facienda est cum unico thuribulo, si talis
sit consuetudo. 21. Julii 1618.

153. Collegiata simplex præcedit Parochia-
les, etiam si antequam erigeretur, illis cederet.

23. Martii 1619.

154.

154. Canonici ecclesiæ cathedralis præcedunt Canonicos collegiæ. 10. Augusti 1619.

155. Prior collegiæ, si interfit in cathedra, li, thurificandus est duplici ductu, sicut Dignitates & Canonici, licet non habeat præcedentiam super illos. 19. Augusti 1619.

156. Potest Episcopus cogere Canonicos ad discendum cantum Gregorianum, etiam per subtractionem fructuum. 6. Maji 1620.

157. Regulares in celebratione Missæ possunt annunciare dies festos & jejunia in suis ecclesiis. 2. Julii 1602.

158. In oratione, *A cunctis*, nomina Patronorum, S. Michaelis Archangeli & S. Joannis Baptistæ, præponenda sunt Apostolis. 22. Augusti 1620.

159. Si in communibus Sanctorum suffragiis facienda sit commemoratio de Cruce tanquam De titulo ecclesiæ, sufficiet ea ordinaria, quæ habetur in psalterio, quando scilicet Officium currat feriale. 30. Martii 1621.

160. In feria sexta in Parasceve non est administranda Eucharistia nisi infirmis. 19. Februarii 1622.

161. Celebrans in Parasceve mittat particulam in Calicem: neque se signet cum Calice. 28. Augusti 1627.

162. In Officio de festo Conceptionis B. Mariæ Virginis non aliud nomen adhibeatur quam Conceptionis. 24. Maji 1622.

163. Rubricæ de *Ave Regina cælorum*, additum est *ly inclusivè*: ideoque in fine completorii diei secundæ Februarii omisâ Antiphonâ finali, *Alma Redemptoris*, dicenda est *Ave Regina cælorum*. 27. Julii 1624.

164. Licet transferatur festum Purificationis B. Virginis Mariæ, attamen *Ave Regina cælorum* dicenda est die secundâ Februarii post completorium etiam in ecclesia propria. 11. Januarii 1681.

165. Regulares Ordinis Minimorum, dum nominant in Orationibus, versiculis ceterisque actibus inter divina officia occurrentibus, sanctum Franciscum prædicti Ordinis Fundatorem, non debent adungere *ly de Paula*. 23. Decembris 1624. Unde apparet quid in similibus fit faciendum.

166. Symbolum S. Athanasii, quod dicitur ad Primam, laudabilius in choro recitatur stando. 23. Decembris 1624.

167. Imagines illorum, qui cum sanctitatis seu Martyrii fama decesserunt, non sunt apponendæ in oratoriis vel ecclesiis tam secularibus quàm regularibus, antequam declarentur Beati: neque ad eorum sepulchra accendendæ sunt lampades, aut tabellæ affigendæ sine licentiâ Sedis Apostolicæ. 13. Martii 1625.

168. Non ideo præjudicandum erit in aliquo illis, qui aut per communem Ecclesiæ consensum vel immemorabilem temporis cursum aut per Patrum virorumque sanctorum scripta, vel longissimi temporis scientiâ ac tolerantiam Sedis Apostolicæ vel Ordinarii coluntur. 13. Martii 1625.

169. Facultas concedendi usum pileoli in Missa spectat ad Papam. 24. Aprilis 1626.

170. Celebrans, qui distribuit Cineres, Candelas & Ramos, detecto capite distribuatur. 18. Julii 1626.

171. Absente Episcopo benedictiones Candelas

dela-

delarum, Cinerum, Palmarum & Fontis, fiant ab eo, qui cantaturus est Missam. 12. Junii 1627.

172. Ille idem, qui benedicit Cineres primâ die quadragesimæ vel Candelas in festo Purificationis, aut Ramos in Dominica Palmarum, debet etiam cantare Missam sequentem. 12. Aprilis 1640.

173. Candelæ, Cineres, Palmæ distribuuntur stando cum Mitra in capite ab eo, qui privilegium habet eam gestandi. 18 Februarii 1650.

174. In Missa feriæ quartæ Quatuor Temporum occurrentis in die octava Nativitatis B. Virginis Mariæ dicenda est præfatio communis, non verò de B. Maria. 12. Decembris 1626.

175. Signum, quod fit cum Patena à fronte ad pectus, fit integrè cum signo Crucis. 13. Martii 1627.

176. Ad Missam Vicarii Generalis non debent accendi quatuor candelæ, nec assistere duo Capellani. 7. Augusti 1627.

177. Infra Octavam Epiphaniæ, Paschatis & Pentecostes, nec non in feriâ quarta Cinerum, in hebdomada majore, in Dominicis & in Vigiliis Nativitatis Domini & Pentecostes, non possunt dici Votivæ Missæ privatæ, neque de Requiem. 28. Augusti 1627.

178. Si festa Ss. Apostolorum Philippi & Jacobi, ac Inventionis S. Crucis occurrerint infra Octavam Ascensionis, Præfatio in Missa erit de Apostolis vel de Cruce, at Communicantes de Ascensione. 28. Augusti 1627. Idem dicendum de aliis festis ac de Missis Votivis propriam habentibus Præfationem, & infra eandem Octavam celebrandis, sicut & hoc prorsus servandum infra Octavam Epiphaniæ.

179. Oratio imperata à Superiore, veluti *Deus refugium*, omittenda est in duplicibus primæ classis. 28. Augusti 1627. Romæ omittitur etiam in festis secundæ classis.

180. In fine Missæ ad quodcumque Altare celebratæ fit reverentia Cruci infra gradus, capite semper aperto. 28. Augusti 1627.

181. Vicarius ut vicarius non potest absente Episcopo Missas cantare solemnes, Ss. Sacramentum aut sacras Reliquias paratus deferre, nec aliis se immiscere functionibus ecclesiasticis; sed tantum præesse, ut omnia suo ordine fiant. 19. Septembris 1627.

182. Si Litaniz majores occurrerint in die sancto Paschatis, transferantur in feriam tertiam sequentem. 25. Septembris 1627.

183. In ecclesiis Regularium habentium claustra fiant processiones intra claustra tantum, si verò non habeant claustra, fiant prope muros ecclesiæ, sive exeundo ab una porta & intrando per aliam ecclesiæ portam, sive per eandem. 26. Februarii 1628.

184. Extra ambitum ecclesiæ non licet Regularibus facere processiones, nisi de licentia & consensu Parochi: salvis privilegiis, & consuetudinibus, si quæ sunt. 26. Februarii 1628.

185. Officium fit duplex minus de illo sancto, cujus habetur Reliquia insignis, scilicet caput, brachium, crus, vel ea pars corporis, in qua passus est Martyr, dummodo sit integra & non parva, & modò sit approbata, cujus ratione recitandum est symbolum in Missa. 8. Aprilis 1628.

186. Festum, quod in aliqua ecclesia celebratur ratione Corporis vel insignis Reliquiæ, non

non habet Octavam, nisi specialiter concedatur à Sede Apostolica. 12. Augusti 1653.

187. Qui recitat officium de Sancto, de quo habet insignem Reliquiam in propria ecclesia, si celebret eo die in alia ecclesia, debet omittere Credo. 2. Decembris 1684.

188. De Sancto, cujus habetur Corpus vel insignis Reliquia, non potest fieri officium, nisi constet de identitate, & nisi reperiat in Martyrologio Romano; Reliquiæ verò à locorum Ordinariis approbatæ possunt exponi ad fidelium venerationem. 19. Octobris 1691.

189. Missæ de Ss. Rosario & de Monte Carmelo, Ordinibus Prædicatorum & Carmelitarum respectivè & specialiter concessæ, non sunt ab aliis celebrandæ sine speciali licentia. 8. Aprilis 1628.

190. Missa de Ss. Rosario potest quidem dici à secularibus, sed ut in festo ad Nives, cum oratione propria, quæ apponi solet in calce Missalis. 29. Octobris 1678.

191. In illa ecclesia, ubi adest Capella vel Altare Ss. Rosarii, potest celebrari officium de eodem Ss. Rosario sub ritu duplici majori in Dominica, quæ vel occurrit in Kalendis, vel prima est post Kalendas Octobris. 23. Septemb. 1688.

192. Non possunt locorum Ordinarii tam sæculares quàm regulares addere Kalendaris etiam propriis Sanctorum officia, nisi ea duntaxat, quæ Breviarii Romani Rubricis vel sacerorum Rituum Congregationis seu Sedis Apostolicæ licentiâ conceduntur. 8. Aprilis 1628.

193. Non est celebranda per totam civitatem vel Dioccesin Missa, nec recitandum Officium de Sancto, eò quòd in loco adfit ecclesia parochia-

parochialis, vel regularis, vel etiam Abbacia-
lis, aut aliqua insignis Reliquia; sed tantum in
propria ecclesia, nisi habeatur specialis licen-
tia. 8. Aprilis 1628.

194. Officium Defunctorum dici potest in
choro separatim ab officio diei, in diebus ex-
ceptis à Breviario, pro adimplenda testatorum
voluntate. 12. Junii 1628.

195. In sacramentorum administratione ne
adhibeant Canonici rochetum & cappam, si
iis utantur in choro, sed cottam & stolam. 12.
Junii 1628.

196. Canonici Regulares possunt in publicis
processionibus uti Rocheto & superpelliceo.
28. Augusti 1628.

197. De Titulis Altarium, nisi sint in Kalen-
dario Romano, nullum recitetur Officium. 28.
Augusti 1628.

198. Annuli usus in Missa prohibetur Pro-
tonotariis non participantibus, Doctoribus
quibuscunque & Canonicis cathedralium. 20.
Novembris 1628.

199. Possunt Canonici Missam celebrare
cum annulo aureo, & de rigore uti; sed sine
gemma & sine aliqua effigie. 4. Augusti 1663.

200. Solemniter consuevisse fieri Officium,
significat festum populi, aut Clericum appa-
ratu. 9. Decembris 1628.

201. De Sancto canonizato non potest fieri
Officium extra propriam ecclesiam sine novo
decreto. 9. Decembris 1628.

202. Officium cum Missa B. Rochi in ejus
die festo conceditur tantum in ecclesiis in ejus-
dem honorem Deo dicatis, nisi aliud permitta-
tur. 26. Novembris 1629.

203. Non possunt eligi in Patronos, nisi illi solùm, qui ab Ecclesia Universali sub titulo Sanctorum coluntur, non autem beatificati duntaxat. 23. Martii 1630.

204. Electio de Patrono civitatis fieri debet per secreta suffragia à populo mediante Concilio generali illius civitatis vel loci; non autem ab Officialibus solùm; & accedere debet consensus Episcopi & Cleri illius loci. 23. Martii 1630.

205. Idem servandum in Patrono Regni, qui pariter eligendus erit per secreta suffragia, à populo singularum civitatum Provincie. 23. Martii 1630.

206. Repræsentantibus Regnum, Civitatem, Provinciam, nulla competat facultas eligendi Patronos, nisi ad hoc habeant speciale mandatum & ulterius interveniat consensus Episcopi & Cleri dictarum civitatum. 22. Martii 1630.

207. Causæ electionis novorum Patronorum deducendæ sunt in sacra Congregatione & ab eadem examinandæ ac tandem causa cognita, ab eadem Congregatione approbanda est & confirmanda. 23. Martii 1630.

208. Si in locis Diocesis nullus reperiat electus Patronus, tenetur Diocesis non solùm ad festum de Patrono civitatis, sed etiam ad octavam. 28. Septembris 1658.

209. In Patronorum sive Protectorum præcedentia servandus est ordo Hierarchiæ Ecclesiæ, & inter Ordinem Hierarchicum anterioritas in electione. 12. Martii 1690.

210. Non sunt inferendi in litanis alii Sancti, præter ibi descriptos; neque tempore pestis adden-

addendi sunt Titulares, & civitatis Patroni sine speciali concessione. 22. Martii 1631.

211. Qui præ timore vel balbutie non pronunciat Evangelium S. Joannis, quod legitur in fine Missæ, sed ejus loco aliud suo arbitrato recitat, suspendendus est à Missarum celebratione, quousque illud rite pronunciare assuescat. 5. Julii 1631.

212. Pyxis, in qua asservata fuit Eucharistia, non potest vendi vel pignorari. 27. Aug. 1632.

213. Canonici in Processione intra ecclesiam, incedant capite detecto: & extra eam cum Birreto in Capite. 30. Martii. 1633.

214. Ubi non est aurora physice, pro licita Missarum celebratione, attendatur ea moraliter & politicè, quando scilicet ibi terminari solet quies & inchoari labor, juxta probatam Regionum consuetudinem. 18. Septembris 1634.

215. In Calendariis locorum fiat nota, ad libitum, quando officia non sunt de præcepto. 6. Februarii 1638.

216. Festa ad libitum, occurrentia in diebus Dominicis, Octavis & Natalitiis Sanctorum alicujus Diocesis vel Religionis, sunt omittenda. 14. Januarii 1682.

217. Officia ad libitum occurrentia eo die, in quo aliàs aliquod festum translatum poni deberet, vel in quo agendum esset Officium concessum semel in hebdomada vel in mense, possunt celebrari, protrahendo ulterius ad aliam diem festo translato, vel omisso Officio per hebdomadam aut per mensem concessio. 24. Januarii 1682.

218. Si festum ad libitum non potuerit celebrari, & habuerit etiam ritum simplicem de

præcepto, eo anno non omittatur sed celebretur ritu simplici. 13. Junii 1682.

219. In occurſu non poteſt transferri Officium proprium alicujus Diœceſis vel Religionis, ut eo die agatur de feſto ad libitum, ne omittatur. 2. Decembris 1684.

220. Officia ad libitum occurrentia infra Octavas non privilegiatas, etiam particularis alicujus Diœceſis vel Religionis non ſunt celebranda ſed omittenda. 19. Januarii 1693.

221. Non licet in media nocte Nativitatis Dominicæ celebrare ſucceſſivè alias duas Miſſas, & in eis ſacram Communionem exhibere fidelibus illam depoſcentibus, ſed utrumque omnino prohibitur. 7. Decembris 1641.

222. Feſtum de Patrono principaliori loci eſt præceptivum cum obligatione audiendi Miſſam & vacandi ab operibus ſervilibus. 13. Septembris 1642.

223. Perſonæ tantum votentes tenentur ſervare feſta veluti de præcepto, quæ inducta ſunt ex voto. 8. Aprilis 1643.

224. Regulares, qui ſunt in poſſeſſione præcedentiæ, præcedant in publicis functionibus, & ubi non conſtat de poſſeſſione, præcedant illi, qui ſunt antiquiores in loco controverſiæ. 6. Octobris 1645.

225. Organum haberi debet etiam in eccleſiis collegiatis. 27. Julii 1646.

226. In Miſſis Votivis de Paſſione vel de Cruce, quæ dicuntur infra hebdomadam Paſſionis, non eſt omittendus pſalmus *Judica me Deus*, neque *Gloria Patri* ad introitum & lavabo; licet hæc omnia omittantur in Miſſa de Tempore. 10. Februarii 1647.

227. Nemo potest excedere limites verbales Indultorum Sedis Apostolicæ super Beatificationibus, præsertim in celebratione Missarum & Officii cum Octavis sine expressa licentia prædictæ Sedis Apostolicæ. 5. Octobris 1652.

228. Beatorum nomina non apponantur in Kalendaris, nisi illius tantum loci earumque personarum, in quo & à quibus cultus cum Officio & Missa celebratur. 27. Septembris 1659.

229. Non sunt invocandi Beati in publicis precibus, præter indultas & approbatas: nec eorum Reliquiæ in Processionibus circumferendæ. 27. Septembris 1659.

230. Licet non sint celebrandi dies festi in Beatorum honorem, hoc tamen non extenditur ad festa devotionis. 27. Aprilis 1660.

231. Indulta recitandi Officium cum Octava & celebrandi Missam de Beatis non sunt revocata per Decretum editum sub die 27. Sept. 1659. Decretum hoc est 17. Aprilis 1660.

232. In illis ecclesiis, in quibus Officium & Missa de Beatis recitari & respectivè celebrari possunt, licet eorum Reliquias exponere, imagines vel simulacra super Altari collocare, ac Vocivas tabellas ibidem appendere. 17. Aprilis 1660.

233. Episcopi Regulares, qui ex Indulto Sedis Apostolicæ gaudent privilegiis suæ Religionis, de quibus sunt capaces pro eorum conditione, non possunt de Beatis suæ Religionis recitare officium, & in propriis cathedralibus Missam celebrare, & Altare prædictis Beatis erigere. 17. Aprilis 1660.

234. In Missis de Beatis non est dicendum symbolum, ubi scilicet est permessa hujusmodi

celebratio. 22. Julii 1664. nisi adsit Reliquia.

235. Tam Minores Conventuales quam Observantes Reformati S. Francisci possunt in propriis suorum Ordinum ecclesiis solemnizare festum S. Antonii Patavini eâ ipsâ die, in quam inciderit, dummodo Reformati à Processionibus abstineant eodē loco. 20. Sept. 1658.

236. Nullo modo sunt permittendæ duæ processiones de eodem festo in eodem loco eodē die. 9. Aprilis 1663.

237. Non licet in ecclesiis, in quibus non asservatur Ss. Sacramentum, celebratio Missæ in feria quinta in cœna Domini: nec ejusdem augustissimi Sacramenti asservatio in sepulchro. 24. Junii 1659.

238. Manus Sacerdotis ad, hanc igitur oblationem, debent ita extendi, ut palmæ sint apertæ, pollice dextero super sinistrum in modum Crucis supra manus, non verò infra manus. 4. Augusti 1663.

239. Passio in hebdomada majori legenda in Missis privatis in cornu Evangelii, licet in Missa solemniter legatur à celebrante in cornu Epistolæ. 4. Augusti 1663.

240. Non solum Cruces & Imagines Salvatoris sed etiam icones Altarium & omnes aliæ imagines Sanctorum regendæ sunt in primis Vesperis de Dominica Passionis. 4. Augusti 1663.

241. Hebdomadarius in decantandis Horticis non debet uti stolâ. 4. Augusti 1663.

242. Cruces, quæ fiunt à Sacerdote super oblata, non sunt faciendæ manu transversâ sed manu rectâ in transversâ parte Crucis. 4. Augusti 1663.

243. Pars inferior Hostiæ, non autem superior

rior præcedenda est, quando dicitur *Pax Domini* *si semper vobiscum*. 4. Augusti 1663.

244. Sacrificia in die Commemorationis omnium fidelium Defunctorum possunt applicari ad libitum: scilicet in genere pro omnibus, tum in specie pro aliquibus defunctis. 4. Augusti 1663.

245. Lectiones primi Nocturni in Officio festo duplici Majori sumendæ sunt (nisi sint propriæ) ex ejus Comuni; non verò ex scriptura occurrente. 12. Julii 1664. licet occurrat initium.

246. Dedicatio Apostolorum & Salvatoris, extra Urbem non habet integras Vesperas, si die præcedenti vel sequenti, celebretur Officium duplex minus. 12. Julii 1664. Idem dicendum de die Octava Dedicacionis.

247. Dies Octava non privilegiata dimidiat Vesperas in concurrentia cum festo duplici minori. 12. Julii 1664.

248. Si transferatur festum S. Lucie in feriã secundam ratione Dominicæ Privilegiatæ, Vesperæ erunt de die Octava Conceptionis cum Comemoratione S. Lucie. 1. Martii 1681.

249. Quæcunque dies Octava B. Virginis Mariæ debet habere integras utrasque Vesperas in concurrentia cum festo duplici minori. 11. Augusti 1691.

250. Primæ & secundæ Vesperæ Angelorum Custodum dividendæ sunt à Capitulo, si concurrant cum festo duplici minori. 27. Septembris 1698.

251. Non permittitur ad altare majus celebratio Missæ, dum dicuntur in choro *Matutinum & Horæ*. 15. Septembris 1664.

252. Ad octavam benedictionem in festo Conversionis S. Pauli Apostoli non dicitur *cujus conversionem colimus*; sed *cujus festum*. 23. Februarii 1666. Patet hinc, quid sit faciendum in Officiis Translationis, Apparitionis, Ordinationis, vel Inventionis, aut similibus.

253. Ubi celebratur Festum S. Raphaelis Archangeli, ad octavam benedictionem dicitur, *cujus festum*, non verò *quorum festum*. 13. Septembris 1692.

254. Simul sint transferenda festa S. Marci Evangelistæ & Ss. Apostolorum Philippi & Jacobi, prius reponatur festum S. Marci, deinde festum Apostolorum. 18. Septembris 1666.

255. Festum duplex occurrens ante Octavam non privilegiatam non est transferendum post Octavam, sed infra eandem celebrandum, primâ die non impeditâ. 30. Septembris 1679.

256. Officium particulare alicujus Diocesis vel Religionis, quod occurrit die vigesima quinta Februarii, est transferendum in anno Bissextili ad primam diem non impeditam, dummodo non sit duplex primæ classis. 7. Septembris 1680.

257. Officium semiduplex, quod occurrit in Dominica infra Octavam non privilegiatam, non est celebrandum in feria secunda sequenti licet non impedita, si habeatur reponendum aliud festum altioris ritus. 1. Martii 1681.

258. In repositione duorum vel plurium festorum ritum habentium eundem, & die concurrentium diversâ, attendatur prioritas translationis, nisi attendenda sit major dignitas. 13. Junii 1682.

259. Si plura sint transferenda festa, que eadem

eadem die occurrunt, & quibus non convenit ratio majoris dignitatis, attendatur in eorum repositione major apparatus vel populi concursus, ex quo vocatur etiam major solemnitas, supposito tamen quod sint ejusdem ritus. 10. Julii 1686.

260. Non est transferendum in diem immediatè sequentem festum illud, ante cujus translationem habentur reponenda alia officia priùs translata ejusdem ritus, non obstante Decreto edito sub die 30. Septembris 1679. quoad verò festum semiduplex in Dominica infra Octavam occurrens, omnino servanda est Rubrica Generalis Breviarii ac Translatione festorum num. 5. Decretum hoc est 22. Decembris 1696.

261. Si occurrerint vel fuerint transferenda duo festa ejusdem ritus, quæ unica die occurrerant, quorum unum sit universale & alterum particulare alicujus Diocesis vel Religionis, priùs fiat de universali, deinde de particulari, nisi obstet ratio majoris dignitatis. 27. Septembris 1698.

262. Ad Responsorium breve Completorii in Dominica Passionis, ne omittatur, *Gloria Patri*, si die sequenti fiat de festo semiduplici. 18. Septembris 1666.

263. Si festum duplex, de quo agunt Regulares (sub quo nomine etiam veniunt *Moniales*) habuerit *Missam* propriam omnibus & solis Regularibus concessam, Sacerdotes seculares celebrantes in eadem ecclesia Regularium, *Missam* quidem dicant de festo duplici, sed cum *Missali Romano*, ex Decreto Sac. Rit. Cong. 19. Novemb. 1622. Decretum hoc 9. Jun. 1668.

264. Si *Moniales* non habeant *Missale à Romano* diversum, *Sacerdotes* in earum ecclesia celebraturi possunt dicere proprias *Missas* ipsis *Monialibus* concessas. 27. Augusti 1672.

265. Conceditur omnibus *Monialibus* *Ordinis Cisterciensis*, quæ utuntur *Breviario Romano*, ut adaptare possint juxta ritum prædicti *Breviarii Romani* plura officia unâ cum *Missis* propriis anno proximè præterito sub die 9. *Decembris* toti *Ordini Cisterciensi* concessa, eaque sic accommodata faciant typis imprimi: necnon secundum easdem *Festivitates* valeant celebrari facere *Missas* per *Capellanos* ecclesiis earundem servitio addictos, cum *Missali Romano* & juxta illius *Rubricas*. 23. *Junii* 1703.

266. In *Missis votivis* *privatis* non est dicendus *Hymnus Angelicus*, nisi fuerit *Missæ Angelorum*, in qua quotidie est recitandus: vel *Missæ de Beata Maria*, in qua quolibet *Sabbato* dici debet. 14. *Majj* 1672.

267. *Clausula* posita in *Brevibus Indulgentiarum*, scilicet, *Volumus autem, ut si alias Christi fidelibus dictam Ecclesiam visitantibus, aliqua alia Indulgentia perpetua vel ad tempus nondum elapsum duratura, concessa fuerit, præsentis literæ nullæ sint:* non comprehendit *Altaria Privilegiata pro Defunctis*. 23. *Junii* 1676.

268. Sub generali *Indulgentiarum suspensione*, quæ fit anno *Jubilei*, non comprehenduntur *Altaria Privilegiata*, nec aliæ *Indulgentiæ pro solis Defunctis* concessæ. 24. *Jan.* 1700.

269. In asperzione *Aquæ benedictæ*, quæ diebus *Dominicis* fit à *Sacerdote Albâ & Stola* induto, vel etiam cum *Pluviali*, immediatè celebratur

braturo Missam conventualem, Stola aptanda est ante pectus ad modum Crucis, non verò pendens à collo ad utrumque latus. 30. Septembris 1679.

270. Missa assignata Festivitati Conceptionis B. Virginis Mariæ non est dicenda in Sabbatis ut Votiva. 30. Septembris 1679.

271. Si occurrat Officium novem lectionum de pluribus Virginibus simul & Martyribus eo die, quo cadit festum simplex ejusdem qualitatis, servanda est pro Commemoratione simplici Antiphona *Istarū est enim.* 7. Dec. 1680.

272. Officia Sanctorum, quæ alicubi supersunt de mense Decembri, transferri possunt in annum sequentem. 7. Decembris 1680.

273. Officia concessa semel in hebdomada non sunt celebranda in Adventu, Quadragesima, Quatuor temporibus, nec in Vigiliis, nisi aliter in concessione exprimat. 1. Martii 1681.

274. Ubi festum S. Thomæ Episcopi & Martyris celebratur sub ritu duplici, si occurrerit in eo Dominica, die sequenti fiat officium de die infra Octavam Nativitatis Domini. 1. Martii 1681.

275. Quotiescunque in Sabbato ante Dominicam privilegiatam officium fuerit de septima die infra aliquam Octavam, Psalmi Vesperarum erunt de psalterio, Capitulum de Dominica sequenti, cum sola Commemoratione de die Octava. 1. Martii 1681.

276. In Processionibus Candelarum, Palmarum, & similibus, quæ fiunt intra ecclesias sine Sacramento, non est pulsanda campanula ad elevationem Ss. Corporis Christi in Missa privata. Quod si pulsetur & advertatur elevatio,

tio,

tio, tunc genuflectendum utroque genu à tran-
euntibus ante Altare, ubi *Missâ* celebratur, &
deposito *Ss. Sacramento* progrediendum. Si-
militer si aliqui transeant in elevatione Calicis,
1. Martii 1681.

277. Qui habent privilegia celebrandi Octa-
vas in Quadragesima, non ideo debent facere
Commemorationem in feriâ quartâ Cinerum,
24. Januarii 1682.

278. Si in Quadragesima officium occurre-
rit infra Octavam, debent prædicti privilegiati
dicere *Missam* conventualem de feria cum
Commemoratione Octavæ, *Missæ* verò priva-
tæ dici possunt de Octava cum Commemora-
tione feriæ, ut præscribit Rubrica *Missalis Tit.*
3. de feria & vigilia num. 2. Decretum est 24.
Januarii 1682.

279. Regulares non tenentur recitare Offi-
cia de Patronis minùs principalibus, nisi sint
descripta in Calendario Romano, vel in pro-
prio dictorum Religiosorum. 24. Jan. 1682.

280. Regulares tenentur quidem celebrare
sub ritu duplici primæ classis Festum de Patro-
no principali loci, Regni seu Provinciæ, & de
Titulari ecclesiæ cathedralis; sed ad eorum
Octavas non tenentur. 20. Martii 1683.

281. Si Festum S. Confessoris transferatur
in proximè sequentem diem, in Hymno, *Iste*
Confessor, nulla fiat mutatio Versiculi; sed dica-
tur, *Meruit beatas*, dummodo primæ Vesperæ
non sint impeditæ. 13. Januarii 1683.

282. Translato Festo S. Confessoris ultra
sequentem diem, in Hymno, *Iste Confessor*, faci-
enda est mutatio Versiculi, dicendo *Meruit su-*
premos. 14. Junii 1692.

283. Officiâ affixa diebus Dominicis, ut de Ss. Rosario & de Patrocinio B. Virginis Mariæ, si sint impedita festo altioris ritûs vel dignitatis, sunt omittenda. 20. Martii 1683.

284. Officium Nominis B. Virginis Mariæ occurrens in festo Exaltationis sanctæ Crucis, vel in alio altioris ritûs aut dignitatis, transferatur, non verò omittatur. 20. Julii 1686. Si concedatur pro aliquo Festo ritus duplex, sine expressione majoris vel minoris, concessio intelligatur de duplici minori, etiamsi ad honorem Deiparæ facta fuerit. 20. Novemb. 1683.

285. In festo Nominis B. Virginis Mariæ non est facienda Commemoratio de ejusdem Nativitate, & in secundis Vesperis de Nativitate cadentibus in Sabbatho, non est facienda Commemoratio de prædicto Nomine. 20. Septembris 1684.

286. Si officium Nominis B. Virginis Mariæ venerit in die Octava Nativitatis ejusdem, officium erit de Nomine, omisâ in utrisque Vesperis & Laudibus Côm memoratiône de prædicto die Octavo Nativitatis. 15. Sept. 1685.

287. Solâ ratione Ss. Sacramenti expositi, non est dicendum symbolum in Missis privatis. 2. Decembris 1684.

288. Potest fieri Côm memoratiô de Ss. Sacramento, si expositum sit etiam in Missa de festo duplici; quod non sit primæ vel secundæ classis. 2. Decembris 1684.

289. Qui celebrat Missam de B. Mariâ, eo die, quo sit de aliquo festo semiduplici infra Octavam ejusdem B. Mariæ, debet dicere Missam de Octava, sed more Votivo sine Gloria & sine Credo, nisi fuerit Sabbathum, quia tunc dicendum

condum erit *Gloria sine Credo*. 2. Decemb. 1684.

290. Qui in Sabbato recitat Officium de B. Maria, si celebret *Votivam* de aliquo Sancto, non debet dicere, *Gloria*, neque *Præfationem* B. Mariæ. 2. Decembris 1684.

291. Non est omittenda una ex assignatis *Orationibus* in Missali, velut *Acunctis*, ut ejusdem loco dicatur aliqua *Oratio imperata* ab Episcopo, veluti *Deus refugium*: neque ut recitetur penultimo loco *Oratio pro Defunctis*. 2. Decembris 1684.

292. Quando dicitur *Oratio Acunctis* vel *Ecclesiæ*, non est dicenda *Oratio contra Paganos*, vel alia hujusmodi, quia sufficienter una continet, quod & altera. 16. Aprilis 1688.

293. Quando dicitur *Collecta* vel *Missæ* contra Paganos, non potest mutari nomen Paganorum, dicendo, *Turcarum, Hæreticorum &c.* 29. Julii 1689.

294. Si in die *Commemorationis* omnium fidelium *Defunctorum* occurrerit *Dominica*, vel alicubi festum de præcepto diei *Dominico æquale*, *Officium* cum *Missæ Defunctorum* transferatur in sequentem diem, etiam festo duplici impeditam. 5. Octobris 1688.

295. In Sabbato sancto omnino prohibentur *Missæ privatæ*, etiam post *pulsationem campanarum*, in quacunque ecclesia aut *Oratorio privato*, non obstante contrariâ consuetudine. 11. Februarii & 11. Martii 1690.

296. Si festum *Annunciationis* B. Virginis *Mariæ* occurrerit in feria sexta in *Parasceve* vel in Sabbato sancto, transfertur ejus *Officium unà* cum præcepto audiendi *Missam* & vacandi ab operibus servilibus ad *feriam secundam*

post

post Dominicam in Albis ; protracto ad aliam diem festo in ea occurrente , nisi fuerit duplex primæ classis. 11. Martii 1690. *Notandum 1.* Quod si alicubi in prædicta feria secunda occurreret duplex primæ classis, ibidemque Annuntiatio celebraretur sub eodem ritu , adhuc duplex illud esset transferendum & celebranda Annuntiatio : *Notandum 2.* Quod licet Annuntiatio sit secundæ classis, si tamen haberetur reponendum Officium primæ classis , nihilominus in prædicto casu esset agendum de Annuntiatione. *Notandum 3.* Quod protracta ulterius Annuntiatione ob festum altioris ritus in ea occurrens , non ideo protrahenda obligatio audiendi Missam & vacandi ab operibus servilibus.

297. Si simul transferenda sint festa S. Josephi & Annuntiationis, prius reponatur Annuntiatio, deinde S. Josephi, non obstante Decreto edito in contrarium sub die 12. Junii 1682. Decretum est 14. Junii 1692.

298. Translato Festo , in cujus die conceditur Indulgentia , non transfertur etiam Indulgentia , nisi ex concessione speciali. 10. Junii 1690.

299. Si primæ Vesperæ de S. Martina impeditæ fuerint festo duplici vel Dominicâ , Hymnus proprius Vesperarû uniatu Hymno Matutini, & ex duobus fiat unus , sub unica conclusione. *A nobis abigas.* 26. Aprilis 1692.

300. Ubi die decimâ octavâ Decembris celebratur Officium de Expectatione B. Virginis Mariæ , omittendæ sunt ad laudes Antiphonæ illæ , quæ occurrunt in illa Feria in proprio de tempore. 12. Maji 1692.

301. Si prædictum festum Expectationis venerit in feria quarta Quatuor Temporum, nec erit dicenda nona lectio in Officio, nec legendum ejus Evangelium in fine Missæ, sed illud S. Joannis; ideoque de feria sola fiat Commemoratio in Officio & in Missa. 12. Maji 1692.

302. A die decima septima Decembris inclusivè usque ad Vigiliam Nativitatis exclusivè, fieri potest quodcunque Officium novem lectionem, sive occurrens sive etiam translatum. 17. Maji 1692.

303. Si festum de septem doloribus B. Virginis Mariæ, quod multis in locis celebratur feriâ sextâ post Dominicam Passionis, impediat ab Officio majoris ritûs vel dignitatis, transferatur in Sabbatum sequens non impeditur, & non ulterius. 26. Februarii 1693.

304. Si Vigilia S. Mathiæ occurrerit ultimâ die Bacchanalium, observetur eadem die jejunium, non verò anticipetur. 23. Januarii 1694.

305. Evangelium pro solemni Palmarum Benedictione, canendum est in cornu Epistolæ ab illo, qui celebrat, absque Diacono & Subdiacono. 27. Aprilis 1697.

306. Festum Translationis, Ordinationis, Apparitionis vel Inventionis, quod alicubi celebratur ratione Corporis vel insignis Reliquiæ, celebrandum est sub ritu semiduplici, nisi sit festum unicum vel principale & suppositâ concessione, si bis celebretur. 6. Decembris 1698.

307. Festa duplicia & semiduplicia translata, præferenda sunt Officio S. Benedicti semel in hebdomada concessio. 8. Februarii 1699.

308. Regulares obtentâ à locorum Ordinariis licentiâ ore tenus vel in scriptis faciendi solemnes Processiones extra limites Conventuum suæ Religionis cum statua aut Reliquia alicujus Sancti, possunt uti Pluviali, licet ejus usus non fuerit expressus in licentia obtenta.

21. Martii 1699.

309. Usus Pluvialis in Processionibus solemnibus non est testimonium nec signum Jurisdictionis in utente Sacerdote. 21. Martii 1699.

310. In paramentis nigris non est administranda Eucharistia. 22. Januarii 1701.

311. Quando exponuntur Reliquiæ ultra lampadem, debent continuò ardere in Altari duo lumina, aliàs non exponantur. 22. Januarii 1701.

312. Sacerdos in Sacrificio Missæ congruentiùs utitur cingulo lineo quàm serico. 22. Januarii 1701.

313. In Sacrificio Missæ non est adhibenda Palla drappo serico à parte superiori cooperta. 22. Januarii 1701.

314. Festum semiduplex, occurrens in festo duplici infra Octavam non privilegiatam, non est transferendum post illam, quando dies immediatè sequens alio festo duplici vel semiduplici impedita non fuerit, sed faciendum tunc est officium die immediatè sequenti. 30. Septembris 1679.

Q. 310. Quid notandum sit circa ista trecenta & 2056. quatuordecim Decreta. R. seqq. §. 1. Decreta illa do fide, quâ accepi: Ultimùm à solertissimo & insigniter perito Rubricista mihi communicatum est, reliquæ omnia Pragæ sunt impressa, in

Tqm. VII.

Q999

quibus

quibus apicem nullum immutavi, sed tantum præposui numerum, ut quando ad illa remittam, possint ex præfixo numero statim inveniri.

2057. §. 2. An omnia ista Decreta sint authentica & verè emanata à S. Congreg. Rituum, equidem nescio, nam ex dictis l. 1., n. 574. constat, non quidquid circumfertur tanquam decretum vel declaratum, statim hoc ipso prudenter credi posse aut admitti, prout oberuditur, sine sufficiente approbatione Ordinariorum, subscriptione debita &c. Nihilominus quamdiu non resciam oppositum, habeo relata Decreta pro authenticis, & quidquid hætenus dixi vel dicam, exactè redigam ad illorum dispositionem seu tenorem.

2058. §. 3. Non omnia emanarunt à S. Congregatione eisdem verbis, prout hic jacent, uti patebit ex dicendis: Hoc opto, ut Collector & compendiator semper attigerit & expresserit genuinum sensum: constabit ex dicendis num. 2061. vel eum, qui Pragæ, vel eum, qui Leodii collegit, in aliquo defecisse.

2059. §. 4. Multa ex his Decretis passim non observantur, quia in his partibus ignorantur: Et si quis casu in libro legat vel audiat de tali aliquo novo Decreto, nescit, an authenticum sit necne, hinc communiter non redigitur ad praxim, & consequenter negligitur.

2060. §. 5. Longè plura Decreta, quàm hic consignata sint, etiam circa materias hætenus tractatas emanarunt à Ss. Congregationibus, nam per decursum omnium librorum plura retuli, de quorum veritate dubitare non poteram: attamen putavi etiam hæc adjicienda esse

esse, ut paulatim innorescant omnia, & ita sen-
sim inducatur in Ritibus externis uniformi-
tas, quæ singulariter exornabit Ecclesiam, & li-
berabit à multis cavillationibus hæreticorum
apud imperitum vulgus accusantium discre-
pantiam ceremoniarum apud nos; saltem si
Religiosi advertant hæc emanasse, plerique se
accommodabunt & spes est, ut etiam alii se-
quantur horum exemplum.

§. 6. Circa Decretum 4. Directorium Leo- 2061.
diense anni 1710. refert illud hoc modo: De-
dicatio Ecclesiæ Cathedralis celebrari debet à
secularibus in tota Diocesi sub ritu primæ classis sed
sine Octava, præterquam in ipsa civitate: & idem
dixi l. 4. n. 1257., quamvis hoc non notetur
in Decreto hic relato juxta impressionem Pra-
gensem.

§. 7. Meritò Regulares omnes se accom- 2062.
modant Decreto 5. de non celebranda Octava
Dedicationis ecclesiæ cathedralis, sed tantum
de die ipsa sub ritu secundæ classis sine Octava,
quamvis in contrarium attulerim aliqua in l. 4.
num. 1257.

§. 8. Dixi l. 4. n. 1287. infra Octavam Cor- 2063.
poris Christi non legi nonam lectionem de
simplici: addenda est hæc exceptio Decreti 18.
*Quod si festum illud simplex occurrerit eo die, quo fit
de festo duplici infra eandem Octavam, tunc non omit-
tur, sed legitur 9. lectio de eodem simplici, dummo-
do festum illud non sit duplex primæ classis.*

§. 9. Pro Regula generali posui l. 4. n. 1274. 2064.
duplicia, licet haberi non possint primo die
infra Octavam, posse sequentibus: addenda est
hæc exceptio Octavæ Corporis Christi, uti ha-
bet Decretum 20. *Occurrentibus eadem die duo-*

Q999 2

bus

bus festis duplicibus infra Octavam SS. Corporis Christi, non est de translato agendum die immediat sequenti non impedita, sed post Octavam, nisi fuerit ex sollemioribus primæ classis. Quoad alias Octavas, manet Regula.

2065. §. 10. Decretum 27. dicit, quod altare portatile perdat consecrationem, quando frangitur vel loco movetur repositorium Reliquiarum: quod multò magis valet de altari fixo, & ita jam videtur decisum, de quo tam multi Auctores hic De Sacrificio n. 306. relati in utramque partem disceptabant.
2066. §. 11. Decretum 33. habet, quod Matutinum Defunctorum in die Animarum recitari debeat manè die 2. Novembris & non pridie: hinc emendandum est, quod cum communi dixi l. 4. n. 1292.
2067. §. 12. Decretum 37. dicit, si sub altari vel ejus gradibus humata sint Defunctorum cadavera, non esse ibi celebrandam Missam, donec aliò transferantur. Si tamen humata sint profundè in cella aliqua sub alio fornice constructa, videntur satis separata ab altari, nec ullo modo super illa cadent verba Sacerdotis ad Introitum osculantis altare & dicentis, *quorum Reliquiæ hic sunt.*
2068. §. 13. Decretum 52. dicit Canonicos debere in choro cantare, alioquin non satisfacere obligationi suæ: & sententia communis relata l. 4. num. 878. dicit alioquin lucrari non posse distributiones.
2069. §. 14. Ex Decreto 67. constat Clericos non tantum posse, dum sunt extra Dioccesin suam, recitare officia suæ ecclesiæ, quod dixi l. 4. n. 1244. sed etiam decere, ut illa recitent.

§. 15. Secundum Decretum 117. in votivis 2070.
pro re gravi, si sint violacea paramenta, omit-
tatur Credo: quod non notavi hic de sacrif. n.
466. attamen notavi postea n. 502.

§. 16. Decretum 138. habet, quod Abbates 2071.
& Regularium Superiores non possint benedi-
cere paramenta ecclesiarum sibi non subdita-
rum. Et hoc est conforme illi, quod ex *Aversa*
reuli hic n. 353., cui merito deberent se con-
formare omnes.

§. 17. Secundum Decretum 142. inferiores 2072.
Episcopo, dum se induunt paramentis pro
Missâ, non debent ea sumere de altari. Ubi ta-
men commoditas non est illa alibi deponendi,
possent deponi & sumi, non in medio altari,
quod solis Episcopis convenit, sed in loco
Evangelii vel Epistolæ, uti notavi hic n. 575.

§. 18. Ex Decreto 37. & 143. altare porta- 2073.
tile deberet habere repositorium Reliquiarum,
quod aliqui non observant, præsertim qui in
Missionibus circumferre non possunt crassa &
ponderosa altaria: sed facile parari poterit eti-
am in tenui lapide parvum receptaculum ad
istum finem.

§. 19. Decretum 188. sic habet in originali: 2074.

DECRETUM GENERALE.

Cum Sacror. Rituum Congregationi innotuerit
quamplures abusus irrepisse circa recitationem
Officii sub prætextu Decreti ab eadem Congregatione
vulgati de anno 1630. & in Breviario Romano im-
pressi, in quo permittitur posse in ecclesia recitari Offi-
cia & Missas celebrari de illis Sanctis, quorum Cor-
pora aut Reliquiæ insignes in ea asservantur: Eminen-
tissimi Patres eidem Sac. Congregationi Præpositi iis.

Q999 3

dem

dem abusibus evellendis præcipue intenti, inherendo
 Decretis aliis in similibus editis, declaratum præ-
 dicta Officia Sanctorum ratione Corporis, seu insignis
 Reliquia recitanda, intelligi debere de Sanctis dum-
 taxat in Martyrologio Romano descriptis, & dum-
 modo constet de identitate Corporis, seu Reliquie in-
 signis illiusmet Sancti, qui reperitur in Martyrologio
 Romano descriptus. De cæteris autem Sanctis in præ-
 dicto Martyrologio non descriptis, aut quibus à San-
 cta Sede non fuerit specialiter concessum, Officia reci-
 tari & Missas celebrari vetuerunt, non obstante, quod
 ipsorum Corpora vel insignes Reliquie in ecclesiis asser-
 ventur: Quibus tamen ab Ordinariis locorum appro-
 batis debitam Fidelium venerationem (prout hactenus
 servatum est) exhibendam esse censuerunt, sed
 absque Officio & Missa, sub pœnis de non satisfaciendo
 præcepto recitandi Officium, aliisque in Constitutione
 Beati Pii V. contentis. Die 11. Augusti 1691.

Et factâ de prædictis Sanctissimo per me Secreta-
 rium relatione, Sanctitas Sua hujusmodi Decretum
 approbavit, ac, ut debita executioni mandaretur,
 locorum Ordinariis injungendum esse præcepit, Die
 19. Octobris ejusdem anni 1691.

Reguli l. 4 n. 1260. Româ rescriptum nobis
 esse, quod Decretum illud esset subtractum à
 typographia apostolica, adeoque censeri tacite
 revocatum: nunc verò melius edoctus sum,
 nempe Decretum illud nullatenus revocatum
 esse sed omnino vigere: quare standum est illo:
 ac propterea hoc anno 1712. Coloniz non ha-
 buimus Officium aut Missam de Ss. Constantino
 & Fausto, nec posthac habebimus, nisi S. Sedes
 id specialiter nobis concesserit.

2075. §. 20. Dixi hic n. 403. usum annuli in Missa
 prohiberi Protonotariis, Doctoribus, Canoni-

in cathedralibus, nam ita habet Decretum 198. Additur tamen in Decreto 199. *Possunt Canonici Missam celebrare cum annulo aureo, & de rigore uti, sed sine gemma & sine aliqua effigie.*

§. 21. Decretum 216. circa festa ad libitum, 2076. prout in originali est, retuli l. 4. n. 1269. & addidi n. 1274. posse officium fieri de semiduplicibus ad libitum in diebus infra Octavam non privilegiatam. Idem repetivi hic n. 344. quia per relatum Decretum non excludebantur à diebus infra Octavam, sed tantum à diebus Octavis, dies autem octava & alii dies infra Octavam valde differunt, & quod de die octava dicitur, non videbatur extendendum ad diem infra Octavam, usquedum clarior daretur declaratio, quam hactenus non videramus. Hanc clariorem declarationem jam habemus in Decreto 220., quod emanavit undecim annis post Decretum 216. & conformiter ad illud jam tenendum est, quod officia ad libitum occurrentia infra Octavas etiam non privilegiatas & etiam particularis alicujus Diocesis vel Religionis, non sint celebranda sed omittenda.

§. 22. Si Officium ad libitum occurrat eo die, in quo poni deberet festum translatum, dixi l. 4. n. 1270. si festum ad libitum esset altioris ordinis, de hoc posse fieri: Decretum 217. plus dicit, nam non distinguit, an sit altioris ordinis an æqualis sed simpliciter dicit, officia ad libitum occurrentia eo die, in quo aliàs aliquod festum translatum poni deberet, posse celebrari, protracto ulterius ad alium diem festo translato.

§. 23. Decreto 219. caveretur, ne pro habendo festo ad libitum transferatur Officium proprium alicujus Diocesis vel Religionis eodem die

die incidens, quod non obstat jam dictis n. 2077. nam hoc Decretum 219. agit de festo tum incidente, Decretum 217. de festo translato & reponendo.

2079. §. 24. Dixi hic n. 527. cum communi, omnes tres Missas in Nativitate Christi posse legi ante auroram: & hoc stat cum Decreto 221. *Non licet in media nocte Nativitatis dominicæ celebrare successive alias duas Missas*: dividi enim adhuc possunt illæ Missæ per plures horas, cum Sol isto die, prius oriatur post octavam, adeoque aurora prius adsit circa medium septimæ.

2080. §. 25. In Decreto 136. statuitur, ut si festum S. Josephi vel Annunciationis B. Virginis incidant in diem Jovis sanctum, isto die celebretur etiam pro foro externo: deinde Decreto 296. statuitur, si festum Annunciationis occurrerit die veneris vel Sabbato sancto, ut transferatur ejus Officium unà cum præcepto audiendi Missam & vacandi à servilibus ad feriam secundam post Dominicam in Albis &c. In Archidiecepsi Colonensi statutum est auctoritate Ordinarii 20. Jan. 1690. ut si imposterum alterutrum festum incidat in septimanam sanctam, festum S. Josephi anticipetur feriâ proximâ ante Dominicam Palmarum non impeditâ festo 9. Lctionum: Annunciationis autem posticipetur feriâ proximâ post Dominicam in Albis similiter non impeditâ festo 9. Lctionum, & utrumque tam à Clero in choro quàm à populo in foro. Si autem alterutrum incidat in aliquam Dominicam Quadragesimæ, in choro & foro transfertur in diem proximam non impeditam festo 9. Lctionum.

2081. §. 26. A Regula communi, quam S. Congregat

gregatio posuerat in Decreto 258. & tradideram l. 4. n. 1268. nempe inter festa de præcepto translata, si sint ejusdem classis, id prius celebrandum esse, quod prius erat translatum: Decretum 297. excipit festa Annunciationis B. Virginis & S. Josephi, quæ licet sint ejusdem secundæ classis, tamen ubi festum S. Josephi etiam transferendum esset cum festo Annunciationis, mandat prius reponi festum Annunciationis; & insuper Decretum 296. mandat, quamvis aliud Officium primæ classis etiam reponendum esset, ut officium Annunciationis, licet secundæ tantum sit classis, ante illud reponatur.

§. 27. Dixi l. 3. p. 2. n. 1273. si vigilia S. Matthiæ incidat in unum diem è Bacchanalibus, justam causam esse, cur Episcopus dispenses, ad vitanda scandala & peccata populi. Addidi statutum esse in pluribus diocesis, ut si festum S. Matthiæ incidat in diem Cinerum, jejunium apud Regulares anticipetur in Sabbato. De cætero si aliter non disponatur per Ordinarium ex justis causis & legitimâ potestate, observandum est Decretum 304. *S. vigilia S. Matthiæ occurrerit ultimâ die Bacchanalium, observetur eadem die jejunium, non verò anticipetur.* 2082.

§. 28. Si plura occurrant, in quibus discesserim à Decreto aliquo vel à doctrina vera, demissè peto admoneri, ne etiam inscius & invitatus Lectorem in errores inducam. Si suo tempore fiat alius typus, referam suis locis ac in contextu inseram hæc aliaque Decreta, ac emendabo ea, in quibus defecero. 2083.